

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat :

Kayıt: İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 1

1 Haziran 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.52

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)

SÖZCÜ: Erkan KANDEMİR (İstanbul)

KÂTİP: Jülide SARIEROĞLU (Ankara)

(Oturum, Başkan Vekili Fatma Benli tarafından açıldı)

BAŞKAN – Sevgili misafirlerimiz, öncelikle özür dileyerek başlayayım. Yılmaz Başkanla beraber bir toplantıydık, normalde tam 10.30’ da burada olacak şekilde başlamıştık ama yetişme şansımız olmadı. Sizi beklettik, kusura bakmayın. Kendisi şu an, Adalet alt komisyonunda bir yasayla alakalı, Komisyon Başkanı olduğu için bir toplantıda, birazdan bize iştirak edecek. İsterseniz, biz beraber başlayalım.

Görüntü alındıktan sonra toplantımıza başlarız.

Bahar Hanım, burada değil mi?.. Hoş geldiniz efendim.

Ayşen Coşkun Hanımefendi de sanırım burada; hoş geldiniz Hocam.

Görüntü alma işlemimiz bittiğine göre, daha fazla gecikmeden toplantımıza başlayabiliriz.

Bugün 2 tane değerli konuğumuz var, onları dinledikten sonra...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Usulle ilgili bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Mehmet Bey.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Komisyonun çalışma usulüne ilişkin açıklaması

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli konuklar; önce, yani bu gecikme “Kusura bakmayın, işte, şöyle oldu, başka bir komisyonumuz vardı.” diye geçiştirilebilecek bir olay değil. İnsanlar toplanıyor, buraya geliyor, hepimizin iş gücü var. Önemsiyoruz buraya geliyoruz, konuklarımız geliyor... Yirmi beş dakikadan beri Başkan yok, Başkan Yardımcısı yok, vekil yok, hiç kimse yok. Bu, basit bir şekilde geçiştirilebilecek bir konu değildir. Bu, bu işi ciddiye almamaya işaret eder onun altını çizmek istiyorum.

Başkan beri bir talebimiz var bizim muhalefet olarak, en azından CHP üyeleri olarak ama bu talep... Sanıyorum bu hafta dokuzuncu hafta arkadaşlar, dokuz haftadır toplanıyoruz; toplam on dört hafta mıdır, on beş hafta mıdır toplam çalışmamız... Dolayısıyla, çoğu bitti azı kaldı. Buna rağmen Komisyon, bizim açımızdan toplanması gerekli bilgileri henüz toplamadı, teorik bilgiler alıyor. Çok değerli uzmanlar geliyor ama tabii, bir uzman bir öncekini dinlemediği için haklı olarak olayı bütüncül bir şekilde bize sunmaya çalışıyor. Bizim için tekrar olan teorik bilgileri tekrar tekrar alıyor. Bunun bundan sonrası için bir anlamı kalmadı bence. Zaten bu bilgiler dünya kadar belgede, kitapta, raporda var. O nedenle, bizim, pratik olarak sahada ne oluyor, bütün bunlar ne anlama geliyor, nerede bir yanlış yapılıyor, hangi uygulamadan kaynaklanan problem var bunu görmemiz gerekiyor. Bunun için taleplerimiz var ama bugüne kadar ÇİM'in dışında hiçbir yere gitmedik. Eğer böyle devam edecekse ben daha evvel söylemişim bir daha söylüyorum, biz CHP'li üyeler olarak kendimize göre bir tavır geliştireceğiz, yani en azından diyeceğiz ki “Komisyon bu işi gerektiği gibi araştırmıyor.” Burada paylaştığımız şeyleri kamuoyuyla paylaşacağız. Sanıyorum, 3'üncü kere ben bunu kayıtlara geçirdim, onu bir daha ifade etmiş oldum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Mehmet Bey.

Bu, bizim 7'nci toplantımız. Toplantıya katılanlar bundan bilgi sahibidirler ama yeni gelen hocalarımız için söyleyeyim, özür dilediğim vaka ilk defa gerçekleşti. Yani 7'nci toplantıyı gerçekleştiriyoruz. Ben şu ana kadar toplantılarımızın bir beş dakika dahi gecikmeli başladığını hatırlamıyorum. Dediğim gibi, bu, bir toplantıdan sonra trafiğin maalesef çok fazla olmasından kaynaklandı. Bunun için özür diledim. Eğer Yılmaz Bey'le aynı toplantıda olmasaydık zaten birimizden biri toplantıyı açacaktı ve maalesef Divandaki Erkan Kandemir ve Jülide Sarıeroğlu da yurt dışında olduğu için onların açması mümkün olmadı. Burada bulunanlardan, beklediği için özür diliyorum tekrar.

İkinci bir husus, yani 2'nci defa devam eden, tekrarlanan bir olay olmadığı için, arızı bir durum olduğu için çok fazla uzatmazsak sevinirim işin doğrusu.

İkinci mevzu; zaten ziyaretlerimize başladık. Bugünkü görüşmelerimizi bitirdikten sonra, Komisyon üyeleri olarak bundan sonra ziyaret edeceğimiz, buna Karaman da dâhil diğer illerle alakalı zaten karar alacağız. Muhtemelen o saate kadar Başkanımız gelecektir. Görüşmeler bittikten sonra bunun kararı alınacağı için bu noktadaki sıkıntının da çözülebileceği kanaatindeyim.

Arzu ederseniz, hocamızı dinlemeye başlayalım.

Hocam, sizi dinledikten sonra vekillerimiz size sorular soracaklar, sorulardan sonra da aklınızda eksik kalan kısımları tamamlamak mümkün olacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 2

Bugün çok değerli konuklarımız var belirttiğim gibi. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı Emekli Öğretim Görevlisi Bahar Gökler; kendisi Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Derneği Başkanı. O yüzden, hem bir akademisyen olarak hem de bir sivil toplum temsilcisi olarak görüşlerini bizlerle paylaşacak.

Buyurun Hocam, başlayabilirsiniz.

Teşekkürler burada bulunduğunuz için.

III.- SUNUMLAR

1.- Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği Başkanı Profesör Doktor Bahar Gökler'in, her yönüyle çocuk istismarları, sebep ve sonuçları ile bu konuda yapılan çalışmalar hakkında sunumu

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Merhaba sayın katılımcılar.

Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği olarak bu toplantıya çağırıldığımız için çok memnuniyet duyduk. Bu nedenle buradaki görüşlerimizi sizlerle paylaşmak, sizlere aktarmak istiyorum ve çocuklar adına olumlu ve sağlıklı politikalar üretmek için bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, şöyle: Birleşmiş Milletlerin 2006 yılında Çocuğa Yönelik Şiddet Raporu diye bir raporu var, onunla başlamak istiyorum. Bu raporda çocuklara yönelik şiddetin dünyanın her bölgesinde var olduğu, sonuçlarının çocuklar için çok olumsuz bulgular taşıdığı, hiçbir şekilde mazur görülemeyeceği ve önlenbilir olduğu belirtilmiş. Daha sonra da yine 2006 yılında Dünya Sağlık Örgütü'nün ve Uluslararası Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneğinin hazırlanmış olduğu Çocuklara Yönelik Kötü Muamelenin Önlenmesi başlıklı bir raporu var. Orada da önleme stratejisi olarak çok sistematik ve pek çok uzmanlık alanını bir arada içeren bir yaklaşım önerilmiştir ve yapılacak etkinliklerin şöyle planlanması tekrar vurgulanmıştır: Öncelikle çocuğa yönelik şiddetin ortaya çıkmadan önlenmesi, bu çok önemli, şiddet ortaya çıktıysa erken fark edilip tekrarının önlenmesi, şiddetin uzun dönem etkilerini en aza indireyecek girişimlerin gerçekleştirilmesi. Ve bu çalışmaların etkin olabilmesi için de 4 temel süreçten söz edilmiştir. Bu 4 temel süreç şöyle: Sorunun kavramsal olarak tanınması ve boyutunun saptanması. Soruna neden olan etmenlerin ve risklerin belirlenmesi. Risk etmenleri ve koruyucu etmenleri dikkate alarak girişimlerin planlanması. Etkin olduğu gösterilen girişimlerin büyük ölçekte uygulamaya geçirilmesi.

Şimdi, ben sunumumda sizlerin hem zamanını almadan hem de Sayın Mehmet Bey'in vurguladığı konuyu tekrara kaçmadan bazı slaytlarımı geçeceğim. Sadece çok kısa belki daha önceki toplantılarda bulunmayan arkadaşlar için... 4 tane istismar türü var: Fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar ve ihmal. Ancak, bugünkü toplantımızda bizim ağırlıklı olarak inceleyeceğimiz ve ortaya koyacağımız konu cinsel istismar olduğu için diğer istismar türlerinin özelliklerini geçerek sadece cinsel istismara yönelik tanım ve risk etmenlerinden size söz etmeye çalışacağım.

Şimdi, cinsel istismar şöyle tanımlanmış: Çocuğun bir yetişkin ya da kendisinden büyük bir çocuk tarafından anlamadığı ya da kabul etmediği, gelişimsel olarak hazır olmadığı bir cinsel eyleme yönlendirilmesi ve karşı tarafın cinsel doyumunu için kullanılması durumudur. Burada bazen çocuklar arası cinsel istismar da söz konusu olabilir ancak bu duruma cinsel istismar denmesi için istismarcının bu çocuktan en az 4 yaş büyük olması gerekir, bu da önemli bir bulgu.

Yine, ben göstergeleri atlayacağım çünkü daha önce aktarılmış olabileceğini düşünüyorum. Cinsel istismarı böyle tanımladıktan sonra Türkiye'deki boyutları nedir diye bakıldığında, Türkiye'de aslında cinsel istismarla ilgili büyük ölçekli 3 tane çalışmaya ulaşabildim ancak bu çalışmalar yine de Türkiye'nin tüm bölgelerini ve tüm sosyokültürel düzeylerini temsil etmediğinden daha geniş kapsamlı bir çalışmayla sorunun bütün boyutlarını ve soruna yol açan risk etmenlerini belirleyecek daha büyük kapsamlı bir çalışmaya gereksinim vardır.

Şimdi, risk etmenleriyle devam edecek olursak, bu çok önemli ancak risk etmenlerine geçmeden önce göstergeleri aktarmayacağım ama... Bir cinsel istismar bir çocuk için ne anlama gelir ve ne yapar diye baktığımızda bir tanesi: Biliyoruz ki -daha önceki konuşmalarda mutlaka aktarılmıştır- cinsel istismar ne yazık ki çocuğun tanıdığı, yakından bildiği, güvendiği ya aile ortamından ya da yakınlarından daha çok olmaktadır, daha çok gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla, birinci çocuğa yönelik travmalardan bir tanesi ihanete uğramaktır yani çocuk, en güvendiği, en değer verdiği, en yakın hissettiği, kendisini en güvenli bir biçimde teslim ettiği kişiler tarafından ihanete uğramış ve örselenmiştir.

İkincisi: Travmatik cinsellik dediğimiz bir duruma yol açar. Nedir travmatik cinsellik? Çocuğun bu konuda yeterli bir bilgi ve donanıma sahip olmayan bir şekilde, olmadığı bir şekilde olayın içinde kendisini bulması ve hazır olmadan bir çocuğun erişkin cinselliğin içinde kendisini bulması kafasını ileri derecede karıştıracaktır. Özellikle, ensest dediğimiz -ki en sık görülüyor- olgularda yani aile içinde kan bağı olan kişilerle olan cinsel istismar türlerinde -örneğin baba-kız istismarı, bu daha süregelen bir cinsel istismar türüdür- ve tabii küçükken başladığında -küçükken başlayıp işte ergenliğe kadar devam edebilir- çocuk bunun bir travma olduğunu, travmatik bir durum olduğunu, olumsuz bir durum olduğunu kavrayamaz. Bunu bir sevgi göstergesi olarak algılayabilir ve "Babam beni söyle seviyor." Çünkü daha çok da babalar, ağabeyler, amcalar, kan bağı olan kişiler veya diyelim ki yine çocukların en güvendiği kişiler, okullarda öğretmenler olabilir, "Bunu seni çok sevdiğim için, sen benim kıymetlim olduğun için, seninle aramızda özel bir bağ olduğu için sadece seninle yapıyorum, seni çok seviyorum ve bu bizim aramızda kalacak çünkü birbirimizle özel bir durum yaşıyoruz." Çocuk bunu bir sevgi göstergesi olarak algılar küçüklikte başladığında, okul öncesi dönemde başladığında ancak daha sonra büyüyüp her babanın çocuğunu böyle sevmediğini fark ettiğinde ve bunun olumsuz, yanlış bir davranış olduğunu fark ettiğinde işte o zaman çocuk ileri derecede travmatik bir yaşantı içine girer ve ihanet edildiğini düşünür. Ancak, travmatik cinsellikte çocuk bunu bir sevgi göstergesi olarak algıladığı için kronik cinsel tacizde kendisi de sevgi arayışı içine girerken böyle bir cinsellik yolunu tercih eder. O

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 3

nedenle herkese bir sevgi gösterisi olarak cinsellikle yaklaşmak, onun için rastgele cinsel ilişkisi, cinsel işlev bozuklukları, erken cinsel davranışlar, kendini cinsellik içinde başkalarına sunma, tekrarlayıcı ve kontrolsüz cinsel ilişki gibi fevkalade ciddi travmatik cinsellik dediğimiz bir durum ileride çocuklarda ortaya çıkar.

Üçüncü olarak ne ortaya çıkar: Damgalanma. Görülmüş ki risk faktörü olarak eğer bir çocuk cinsel tacize uğramışsa ve bu cinsel tacize uğradığı başkaları tarafından biliniyorsa, öğrenilmişse çocuk daha fazla, daha çok kişi tarafından cinsel tacize uğrama riski taşır. Biliyorsunuz, yine ülkemizde bir bölgede, neredeyse bütün idari personelin cinsel tacize uğrattığı, öğretmeninden müdürüne, böyle bir çocuk olayı olmuştu hatırlarsınız geçmiş yıllarda. Yine, bu çocuklar damgalandıkları için, etiketlendikleri için toplum tarafından, akranları tarafından dışlanırlar ve böyle sanki bala konan arılar gibi bütün sapkın cinsellik davranışı olan kişiler bu çocuğun üstüne yoğunlaşırlar ve çocuk daha fazla travmatize edilir ve bedenlerinin kirliliği ve iğrenç olduğunu düşündükleri için benlik saygıları düşer, kendilerinden nefret ederler ve kendilerine yönelik ağır zarar verme davranışı gösterirler.

Bir diğeri de bu çocuklarda güçsüzlük, çaresizlik ve kendi sınırlarını bilememe, başkalarının sınırlarını fark edememe ve yalnızlık gibi davranışlar ortaya çıkar.

Şimdi, risk faktörlerine bakacak olursak ben size biraz risk faktörleri ile önleme koşullarını birlikte anlatmaya çalışacağım. Önce risk faktörlerinden söz edeceğim, daha sonra önlemeden söz edip, ikisini bir arada buluşturup sizlere aktarmaya çalışacağım.

BAŞKAN – Hocam, özellikle derneğimize yapılan başvurulardan edindiğiniz izlenimlerinizi ve tecrübelerinizi bizimle paylaşırırsanız seviniriz.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Zaten çoğu derneğimizle ilgili deneyimlerden yola çıkan sonuçlardır yani böyle kuram bilgileri değil çoğu.

Şimdi, çocuğa ilişkin risk etmenleri neler? Bunu her zaman söylemekten çok utanıyorum ama bu literatüre de geçmiş bir bilgidir, bizim derneğimizde de yaptığımız çalışmalarda sık görülen bir bulgudur: Kız çocuk olma. Kız çocuk olmanın bir risk etmeni olması kadar utanç verici bir şey olamaz diye düşünüyorum yetişkinlik dünyası açısından. Diğeri, sosyal izolasyon içinde yaşayan evlerde bulunur diye çıkması ya da bölgelerde ortaya çıkması, bir de -daha önce söylediğim gibi- cinsel tacize uğramış olma.

Ailesel etkenlerden biraz söz edecek olursak bu çocuklardaki ailesel risk etmenleri bu ailede rollerin değişmesi yani kız çocuğunun ailenin bir ebeveynin, annenin yerini alması ya da evin kadınının yerini alması. Burada anne baba arasındaki sorunlar olabilir, çocuğun ebeveyn yerine konulması olabilir, annenin yetersiz olması olabilir, çocuğun uğradığı cinsel tacize göz yumması ve gözlerini kapaması olabilir, babadaki aşırı otoriterlik yani kol kırılır yen içinde kalır, bu durumu dışarıya aktarmak istememe ve aileyi susturma olabilir. Yine, birbirinden bağlantısız evlerde yaşamak, denetimsizlik, dar evlerde yaşama zorunluluğu ki bizim gibi yoksul ve ekonomik olarak zorluklar yaşayan ülkelerde aynı odada anne baba ve çocuğun yatması ve izole evlerde cinsellikle ilgili yeterince eğitilmemiş ortamlarda çocukların cinsel olağan olarak birbirlerini görmeleri ve birbirleriyle bir cinsel ilişkiye girmeleri ya da yönelmeleri buna söz konusu olabilir. Yine babanın, ağabeyin çocuklara yönelik cinsel yönelimi olabilir, bu da bir neden olabilir.

Yadıma çok önemli bir şey. Bu evlerde -ben hep ona benzetiyorum- üç maymun oynanıyor, bazen toplumumuzda da üç maymun oynanıyor bu çocuklarla ilgili: Görmedim, bilmedim, söyleyemem. Yani bu evlerde özellikle anne ya da diğer bireyler ensesti yadırsılar, görmezden gelirler ve o nedenle de çocuk ileri derecede yalnız, güçsüz ve tek başına bırakılabilir ve fevkalade ciddi bir kısıtlanmışlık yaşayabilir.

Yine, ailesel etkenler içinde alkol ve madde kötüye kullanımı var.

Toplumsal kültürel ve alt kültüre ilişkin risk etmenleri nedir diye baktığımızda sosyoekonomik yapı. Bakılmış ki cinsel tacize, bütün sosyoekonomik yapılarda görülüyor ama yine de alt sosyokültürel yapılarda özellikle ensestin daha fazla görülme riski var.

Toplumdaki yetişkinlerin davranışı derken bir toplumda cinsellik ne kadar tabu olursa yani cinsellik ne kadar konuşulmaz, kızlarla erkekler nasıl birbirleriyle küçüklükten itibaren yan yana eğitim görmez, yan yana oyun oynamaz, yan yana birbirlerini tanımaz, cinsellik ne denli bastırılır ve -dediğim gibi- tabu görülürse o toplumda cinsel tacizin daha fazla görüldüğünü biliyoruz.

Erken ergen cinsel deneyimleri, bunu anlatacağım biraz sonra.

Tabii, akran tacizi çocukların özellikle yine bastırılmış toplumlarda, cinsellikle ilgili merakları bastırılmış ve uygun yönlendirilmemiş toplumlarda yaşlıların birbiriyle cinsel meraklarını gidermeleri, bu da bir yoldur.

Şimdi, çocuk ihmalinin, çocuk istismarının önlenmesi için üç tane önleme yolu var: Bunlardan bir tanesi birincil önleme yani daha herhangi bir taciz, cinsel istismar ortaya çıkmadan önce neler yapılması lazım, riskler ortaya çıkmadan önce nasıl bir eğitimle onların ele alınması, ekonomik düzenlemelerin, hukuksal düzenlemelerin, sosyal düzenlemelerin nasıl yapılması lazım. Şimdi, hem bu burada dursun -tekrar dönecek olursak risk etmenlerinden birincil önlemeye- hem ben birincil önleme konusunda biraz sizlerle bir şeyler paylaşmaya çalışayım.

Birincil önleme, daha herhangi bir şey ortaya çıkmadan önce neler yapılmalı? Çocuğa yönelik neler yapılmalı? Bir kere, anaokullarından başlayarak çocuğu bilgilendirmek lazım, kendi bedeniyle ilgili bilgilendirmek lazım. Yani anaokulundan başlayarak çocuklara küçük gruplar hâlinde cinsel bilgiler verilmesi lazım yaşlarına uygun, yaşlarını aşmayan. Anaokulunda onların anlayacağı düzeyde bilgiler verilmesi lazım, ilkokulda, lisede ona göre verilmesi lazım. Gine, çocuklara özel bölgeleri nedir, hangi bölgeler bedenlerinin özel bölgeleridir; başkalarında da bu bölgelere dokunmamak, kendilerinin bu bölgelerine birilerinin dokunması gibi bir davranışla karşılaştıklarında da buna "Hayır." diyebilmek, kendilerini koruyabilmek...

Peki, aileye yönelik ne yapmak lazım? Gine, aileyi bilgilendirmek lazım. Ailenin çocukları konusunda, çocuklarına cinsel bilgiler verme, çocuklarının kendilerini korumaları konusunda nasıl bir tutum, nasıl bir davranış edinecekleri konusunda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt: İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 4

bilgilendirilmeleri lazım. Bunu hangi ekiple yapabiliriz? Rehber öğretmenler -okulda ilk karşılaştıkları- ve anaokulu öğretmenleri aileyi bilgilendirebilir, STK'lar anne-baba okulları açabilirler. Gine, çeşitli bakanlıklar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olabilir, Millî Eğitim Bakanlığı olabilir, Sağlık Bakanlığı olabilir, ana-baba okulları açarak bu okullarda anne-babaları bilgilendirebilir. Ana-babalarda, ailede özellikle cinsiyet rollerindeki eşitsizliğin ortadan kaldırılması lazım. Ne demek cinsiyet rollerindeki eşitsizlik? Yani kız çocuğunun da erkek çocukla eşit bir noktada olduğunu... Daha minicik bir kız çocuğuna potansiyel bir kadın olarak bakmamayı hem ailelerin öğrenmesi lazım hem ailelere bu tür bir eğitimin verilmesi lazım hem topluma bu tür bir eğitimin verilmesi lazım.

Gine baştan biliyoruz ki, erken çocuklukta anne-çocuk bağlanması, baba-çocuk bağlanması, istismarları, içinde cinsel istismar da olmak üzere bütün istismarları yani fiziksel, cinsel, duygusal istismar ve ihmalî önleyecek en önemli etmenlerden bir tanesidir. Onun için anne-çocuk, ebeveyn-çocuk bağlanabilmesi için insanların isteyerek çocuk sahibi olması lazım ve bakabilecekleri kadar çocuk sahibi olması lazım. E onun için, istenmeyen gebelikleri önleyici çalışmalara ağırlık verilmesi lazım çünkü insan istemeden bir çocuk sahibi olduğunda o çocuğa bağlanamaz, o çocuğa yeterli annelik-babalık yapamaz, ihmal eder. Bakılmış araştırmalarda, bir anne ile baba arasında ve çocuk arasında bağlanma ne kadar güçlüyse o evde istismar oranı o denli az, bu çok önemli bir şey. Onun için insanlar bakabilecekleri, sevgi ve bakım verebilecekleri kadar çocuk sahibi olmalılar.

Gine, ergen evliliklerini burada bunu mutlaka vurgulamak istiyorum. Ne demek ergen evlilikleri? Yani çocuk yaşta evlilikler, yani çocuk gelinler, yani henüz hazır olmadan evlilikler. Bütün dünya bunu biliyor. Bu artık üstünde hiç tartışma götürmeyen bir bulgu ki, ergen yaşta bir insan evlenirse o çocukla ilgili çok ciddi sorunlar yaşar çünkü ergenlik dönemi insanın kendini biçimlendireceği bir dönemdir, kendiyi meşgul olduğu, kendi kimliğini oluşturduğu bir dönemdir, gözü kendinden başka bir şey görmez. Oysaki bir çocuk adanmışlık isteyebilir, dikkat isteyebilir, bakım isteyebilir, anlaşılacak isteyebilir. Dolayısıyla ergen evliliklerinde, bir diğer adıyla "çocuk gelinler" dediğimiz çocuk gelinlerde anne henüz kendi çocukluktan çıkmadığı ya da ergenlikten çıkmadığı için bir çocuğa kendisini veremez ve dolayısıyla ihmal, istismar gibi durumlar çok beklendik durumlardır. Gine başka bir açıdan bakarsak, çocuğa yönelik bir başka açıdan bakarsak, çocuğu zamansız bir kadın olarak görme yani evlenebilecek bir kadın olarak görmeme de birincil önleme için çok önemli bir şeydir. Çocuğu çocuk olarak görme, ergeni ergen olarak görme... Yani Çocuk Hakları Beyannamesi'ni biz imzaladık biliyorsunuz, çocuk hakları açısından çocuğun eğitim hakkı, çocuğun yaşam hakkı, çocuğun kendisini çocuk olarak yaşama göre ifade etme hakkı var. Dolayısıyla bütün bunlara uymak durumundayız.

Topluma yönelik birincil önleme, yani daha ortada bir şey yokken, bir problem çıkmadan ne yapacağız? Bir kere, toplumda cinselliğin tabu olarak görülmesinden vazgeçmek lazım yani cinselliğin tabu olarak görülmesini önlemek lazım. Ne demek bu? İşte şu demek: Okullarda mutlaka, çok erken dönemden itibaren kızlarla erkeklerin, kız çocuklarla erkek çocukların ortak zeminlerde, ortak bir biçimde hayatı, okulu, oyunu paylaşmalarını; birbirlerinin bedenlerinin farklı olduğunu görmelerini; bu bedenlere olan merakın uygun koşullarda giderilmesinin sağlanmasını; birlikte spor yaparak, birlikte oyunlara katılarak, beden eğitimi derslerinde ya da başka derslerde farklılıklarıyla birbirlerini kabullenip bu merakı uygun yollarla gidererek ve bu merakın ağır bir dürtüsellik, ağır bir taciz riskine dönüşmemesini sağlamak.

Gine, toplumların eğitilmesi lazım cinselliğin tabu olarak görülmemesi açısından ve taciz açısından. Kimler eğitecekler? İşte, toplumsal farkındalığı artırmak lazım. Bu alanda yani çocuk koruma alanında, tıp fakülteleri, eğitim fakülteleri, sosyal hizmet bölümleri, hukuk fakülteleri yani çocuk koruma alanında bir uzmanların yetiştiği fakültelerde mezuniyet öncesi derslerde ve daha sonra da hizmet içi eğitimlerle çocuk tacizi konusunda, çocuk istismarı konusunda ve bunların nasıl önleneceği konusunda kişileri bilgilendirmek, sosyal normları değiştirmek; gine bu sosyal normların içinde cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmak, kızlar ile erkeklerin farklı insanlar olduğuna yönelik toplumsal vurguları ortadan kaldırmak çok önemli, fevkalade önemli. Gine, medya önemli. Medyada neler yapılması gerektiği konusunda programlar yapılarak, belki kamu spotları yapılarak halkı bilgilendirmek...

Şimdi, risk faktörleri var, risk gruplarını saptayacağız ve o risk gruplarına yönelik çalışmalar yapacağız; ikincil önleme bu. Kimler risk gruplarıdır ona bakacağız. Gine burada, kız çocuğu olma bir risk faktörüysen, o zaman birincil olarak... Gine söylüyorum, bunları vurgulamaktan hiçbir zaman bıkmayacağım, tekrar tekrar vurgulayacağım, kız çocuğu olmak bir yazgı ya da bir risk faktörü olmamalı. Onun için, baştan, hem toplumsal cinsiyeti eşit tutmak, cinsiyet ayrımı gözetmemek, aynı zamanda kız çocuklarını eğitimden mahrum bırakmamak, mutlaka eğitmek kız çocuklarını, yani kız çocuklarını, şuraya kadar okusunlar, ondan sonra da evlenip evlerinin kadını olsunlar diye bir toplumsal cinsiyet eşitsizliğine mahkûm bırakmamak, erken evlendirmemek, özellikle de şimdi... Yani erken evlenme konusunda Ayşen Hanım da vurgu yapacağı için, belki tekrar olmaması için -Mehmet Bey'in söylediği gibi- çocuk gelinler konusunu söyledim. Erken evlilikler gerek bedensel olarak gerek ruhsal olarak kız çocuklarının hazır olmadıkları bir durum olduğu için, erken evlenme hem evlenen kız çocuklarının ruhsal ve bedensel gelişimleri için çok ciddi riskler içerecektir hem onların doğurduğu çocuklar için. Biraz önce söyledim, bağlanma olmayacaktır, annelik olamayacaktır, yeterince sağlıklı annelik olamayacaktır.

Şimdi, bir eğilim var ki, bu eğilim çok korkutucu bir eğilim arkadaşlar, sayın katılımcılar; bunu sizlerle paylaşmak istiyorum: Tacize, cinsel tacize uğrayan kız çocuklarının istismarcılarıyla evlendirilmesi. Yani "Namusu kirlendi, namusunu temizlemek için bu adamla, kendisini taciz eden adamla evlendirelim, iş bitsin." İnsan, tacizciyle evlendirilebilir mi? Yani insan, kendisine çok ağır biçimde bir saldırganlık yapmış, kendisini hiçe saymış, kendisine çok olumsuz bir davranış gösteren bir insanla evlendiğinde kendisini hiç gibi görür, kendisine yönelik bir öfke duyar, karşısındakine yönelik sürekli bir suçlama, öfke ve kabullenmemişlik duyar, kendisini çok yetersiz hisseder, kendisini çok ezilmiş hisseder, benlik saygısı sıfırdır. Biliyorsunuz, Balkanlarda, Yugoslavya'daki ayrımında savaş sırasında kadınlara tecavüz edildi ve o kadınlar, tecavüzdən doğan çocuklara çocukları olarak sahip çıkmayla ilgili zorluklar yaşadılar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt : İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa : 5

Bütün dünya bunu bildi, bütün dünya bunun üzerinde araştırmalar yaptı. Dolayısıyla, şimdi, biz nasıl bir yasa çıkarabiliriz? Yani bir kız çocuğu tecavüzcüsüyle evlensin diye nasıl bir yasa çıkarabiliriz?

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Öyle bir yasa yok ki Hocam.

İSRAFİL KIŞLA (Artvin) – Nerede var öyle?

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Böyle bir eğilim var, böyle bir duyum aldık biz. Böyle bir duyum aldığımız için “Çıkarılmasın.” diye de önceden önlem paketi... Önlem paketlerini konuşuyoruz ya işte onları önlem paketi olarak konuşuyoruz. İstismarcısıyla ilgili hiçbir şekilde evlendirilmemeli hem kendisi için hem doğuracağı çocuk için. Yoksa da olmasın böyle yasalarımız, yoksa da böyle duyumlar almayalım. 18 yaş altı evliliklerin mutlaka azaltılması çok önemli.

Peki, ikincil önlemede yani risk faktörleri var, aileye ne yapacağız? Bir kere, yadsıma var ya evde olsa dahi cinsel istismar ailede göz ardı edilmesi... Çünkü neden? Bunun çoğu ekonomik sorunlarla ilgili oluyor. Aileler, yoksul aileler, ekonomik güçsüzlük çeken aileler... Örneğin ailede sadece babanın çalıştığı evlerde eğer bir ensest olayı varsa, anne çalışmıyorsa evde bu yadsınıyor çocuk ifade etse bile, ki çok zor ifade eder çocuklar bunu, yani cinsel tacize uğradıklarını çok zor ifade ederler. Eğer “Babam bana cinsel taciz uyguluyor.” diyorsa, o, ailede duymazdan geliniyor. Çünkü neden? Baba hapse girer, tutuklanırsa aile ortada kalacak çünkü ekonomik bir sıkıntı var evde. Dolayısıyla failerin saklanmaması konusunda aileyi bilgilendirmek ama aynı zamanda da toplumun uygun ekonomik politikalarıyla birlikte işsizliğin en aza indirgenmesi, ekonomik sorunların en aza indirgenmesi, aileyi ekonomik olarak desteklemek...

Topluma yönelik... Gine toplumda, örneğin okullarda, bazı okullarda bir cinsel taciz varsa “Aman, sakın okulumuzun adı çıkmasın.” diye, bunun aynı ailedeki gibi gizlendiğini biliyoruz. Onun için toplumda bu konuda farkındalık yaratmak lazım; cinsel tacizde çocuğu yalnız bırakmamak, çocuğun yanında olmak, çocuğu desteklemek, bunu ifade ettiği zaman çocuğa inanmak, güvenmek ve onu desteklemek. Yine, çocuklarla çalışacak kişilerin fevkalade ciddi denetlenmesi lazım; okullarda çocuklarla çalışacak kişilerin, anaokullarında, diğer okullarda, çocuklara özel ders veren öğretmenlerin, yine okullarda bu tür kişilerin seçilmesinde denetlenmeden, herhangi bir kişinin o göreve getirilmemesini, yan görevlere getirilmemesini sağlamak.

Üçüncül önleme nedir? Üçüncül önleme: Artık, çocuk cinsel tacize uğradı, burada ne yapacağız? Çocuğu nasıl rehabilite edeceğiz, nasıl destekleyeceğiz, nasıl sağaltacağız? Bu çok önemli. Yani burada, sadece faili tespit ettik, tacizciyi tespit ettik, tutukladık, hapse koyduk, ferahladık gibi bir şey yok. Çocuğu ne yapacağız? Esas önemli olan, tamam, mutlaka hukuksal yönden tacizcinin bir ceza alması lazım, bu da çocuktaki adalet duygusunun onarılması açısından çok çok önemli yani “Cezasını buldu.” gibi bir şey, adalet duygusu açısından çok önemli ama bu yetmez; çocukla ne yapacağız? Şimdi, bu konuda iki tane, belki de üç tane yapı var ülkemizde. Bir tanesi ÇİM’ler. ÇİM’ler Sağlık Bakanlığı tarafından geliştirilmiş bir kurumsal yapı. ÇİM’lerde çok olumlu bir şey var çünkü ne istiyoruz biz? Bu çocukların tekrar tekrar ifade vermemesini istiyoruz. Yani işte, hekime ifade veriyor, önce rehber öğretmene ifade veriyor, söylüyor, sonra çocuk psikiyatristine, sonra savcıya, sonra hâkime, sonra şuna, sonra buna. Onun için, çocukların bunu söylemesi her defasında bir travma oluşturuyor çocuklarda. Bu travmaların en aza indirgenmesi için bir yapılanma getirildi Sağlık Bakanlığı tarafından; çocuk izleme merkezleri, ÇİM’ler. Burada savcı geliyor ve savcının önünde çocuklar kendilerini aktarıyorlar, dolayısıyla, savcı raporunu tutuyor, çocuklar tekrar tekrar, tekrar tekrar anlatmak zorunda kalmıyorlar, bu önemli bir konu. Ama ÇİM’lerin altyapısının da mutlaka güçlendirilmesi lazım. Yani çocuk ihmalıyla, istismarıyla çalışmanın ancak çok donanımlı personeller tarafından yapılması lazım. Yani çocuğun dilinden anlayan, çocukla çalışmayı bilen, bu kadar hassas bir durumda çocuğu tekrar travmatize etmeden olayı ele alabilecek kişiler tarafından çocuğun değerlendirilmesi lazım. Onun için, hani, “Açtım, oldu.” gibi değil, hızlı bir biçimde tekrar tekrar tekrar değil, açılması çok önemli ama açarken yetkin personellerin, donanımlı personellerin mutlaka oluşturulmasından sonra buraların açılması.

Bir de üniversitelerde çocuk koruma merkezleri var. Şimdiye kadar çocuk koruma merkezlerinde çocuk psikiyatrisi, adli psikiyatri, sosyal hizmet, psikolog gibi ana uzmanlık alanlarından temsilciler var, gerek olursa çocuk cerrahisi, gerek olursa pediatri, gerek olursa kadın doğum gibi ek uzmanlık alanları da buraya getiriliyor. Çocuk koruma merkezlerinde çocuklar, alanın farklı uzmanları tarafından bütüncül bir biçimde izleniyorlar, değerlendiriliyorlar ve izleme alınıyorlar. İzlem çok çok önemli çünkü, daha sonra ne oldu bu çocuk? Hukuksal süreç devam ederken çocuğun aynı zamanda, mutlaka izlenmesi lazım.

Bir diğeri de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından oluşturulan çocuk destek merkezleri var. Ancak şimdilik çocuk destek merkezlerinin yapısı henüz yeterli değil, bu yapının güçlendirilmesi, bu yapının sağlıklı personellerle, donanımlı personellerle güçlendirilmesi lazım.

Çocuk nasıl izlenecek? Bir kere, çocuğun mutlaka psikososyal rehabilitasyonunun sağlanması lazım, ailenin güçlendirilmesi lazım, çocuk eğer eve dönüyorsa o evde çocuk nasıl ele alınıyor, ailenin tutumu ne, dışlanıyor mu, damgalanıyor mu, bunlara bakılması lazım ve sağaltım verilmesi lazım. Yine, aynı şekilde, ailenin mutlaka tutumları konusunda güçlendirilmesi lazım. Eğer çocuk bir koruma altına alınıyorsa koruma altında çocuğun izlenmesi lazım, ruhsal yönden ve bedensel yönden sağlıklı gelişiminin tamamlanmasında yol gösterilmesi lazım.

Burada da bir şey söylemek istiyorum, yeri gelmişken, tam Mediste: Haziran 2015’te bir değişiklik oldu, bu çocukların ruhsal sağlığının bozulup bozulmadığının değerlendirilmesinin gündemden kaldırılması gibi bir karar alındı. Bu karar sonrası şöyle bir şey oldu: Sanki çocukların ruh sağlığı bozulmuş mu, bozulmamış mı, buna bakmaya gerek yok gibi bir sonuç ortaya çıktı ve bu çocuklarda, cinsel tacize uğrayan çocuklarda sadece bedensel herhangi bir bulgu var mı diye bakıldı. Oysaki cinsel tacizde çoğunlukla bedensel bir bulgu yoktur. Ama çocuğun -demin söylediğim gibi- ruhu çok ciddi bir biçimde zedelendirilmiştir ve bu uzun erimli bir zedelendirilmedir. Yani

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt: İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 6

bugün çocuğa bakıldığında -çocuklar öyledir, esnek varlıklar- sanki bir şey yokmuş gibi görünüyor ama ileride, uzun yıllar sonra -size demin de anlattığım gibi- travmatik cinsellik gibi, damgalanmışlık gibi çok ciddi sorunlar ortaya çıkar. Onun için, çocukların ruhsal sağlığının bozulup bozulmadığının mutlaka değerlendirilmesi, çocukların sağlıklı ekipler tarafından, donanımlı ekipler tarafından ayaktan izlenerek ruhsal sağlıklarının, olumsuz yönlerinin onarılması lazım, akran ilişkilerinin desteklenmesi lazım. Okullarda uygun şekilde ele alınmaları lazım, aile içinde uygun şekilde ele alınmaları lazım. Bu da izlem sürecinde çok katmanlı bir ekip çalışması sonucu olabilecek bir şey. Yine burada çocuk psikiyatristleri, belki ailedeki sorunları ele almak için erişkin psikiyatristleri, sosyal hizmet uzmanları, rehber öğretmenler; bütün bunlarla birlikte bir bütüncül yapı içinde çocuğun uzun erimli, ta ki iyileştiğinin görülmesine kadar izlenmesi lazım, öyle pat diye bırakılmaması lazım şeyi alındıktan sonra.

Ben burada bitirmek istiyorum, kesmek istiyorum; yine sorular olursa konuşuruz, paylaşırız, tekrar dernek adına, bizi buraya davet ettiğiniz ve bütün bunları paylaşmak fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sunumunuz için tekrar teşekkür ediyoruz Hocam.

Paylaşımlarınız ve biriki miniz bizim için önemli.

Arzu ederseniz önce sorularımızı alalım vekillerimizden, vekillerimizin sorularını cevaplandırdıktan sonra yerinize geçersiniz.

Deniz Hanım, sanırım ilk olarak siz söz istediniz.

Buyurun lütfen.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Öncelikle, teşekkür ediyorum verdiğiniz değerli bilgiler için, hepsi bizim için çok kıymetli.

Verdiğiniz bilgiler içerisinde üniversitelerin çocuk koruma merkezleri var diye ifade ettiniz, bilginiz dâhilinde kaç üniversitenin koruma merkezi var ve özellikle, örnek gösterebileceğiniz, “Buradaki çok iyi çalışıyor, inceleyebilirsiniz.” dediğiniz bir merkez var mı?

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Tam sayı olarak verebilirim, ülkemizde tam 10 tane çocuk koruma merkezi var farklı üniversitelere bağlı olarak. Bunların ilki Gazi Üniversitesinde açılmış olan çocuk koruma merkezidir, bu en köklü merkezlerden bir tanesi. En iyi çalışan koruma merkezlerinden bir tanesi de Marmara Üniversitesi Çocuk Koruma Merkezidir. Marmara Üniversitesi Çocuk Koruma Merkezi bir tür öz görev üstlenmiştir, farklı üniversitelerde aynı yapılanmayı ki buradaki yapılanma uzun süre üstünde çalışıldıktan sonra çok ciddi bir biçimde bilimsel bilgi ve veriyle ve çok değerli geri bildirimler alarak, vererek eğitilen kişilerden yapılandırılmış bir merkezdir. Buradaki yetkili kişiler diğer üniversitelere giderek bu modeli başka üniversitelere taşıyorlar, onlarla iş birliği yapıyorlar, eş güdüm içinde çalışıyorlar. Bir tanesi de Aysen Hanım'ın bulunduğu Kocaeli Çocuk Koruma Merkezidir. Ordu'da var, Kocaeli'de var, Mersin'de var, Kayseri'de var. Şimdi hatırlayabildiğim bunlar ama 10 tane çocuk koruma merkezi var ülkemizde.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ege'de var mı, biliyor musunuz?

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Ege'de henüz yok ama Ege Üniversitesinde bir çocuk koruma merkezinin faaliyetlerinin başladığını biliyorum.

BAŞKAN – Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hocam, teşekkür ediyoruz.

Bir yanlış anlaşılma sebebe olabilir, siz bunu demediniz ama bu, 2015'te yapılan değişiklik, çocukta ruh sağlığının bozulup bozulmadığının araştırılmaması; sanki olumsuz bir şey olarak anlaşıldı ifadelerden ya da ben öyle anladım. Ceza açısından olumlu bir şey yani bunun çıkarılmasının sebebi –biliyorsunuz- çocuğun ruh sağlığı bozulmuşsa artırma sebebi, bozulmamışsa... Böyle bir şey olamaz, yasa koyucunun buradaki şeyi, herhangi bir istismara, cinsel istismara uğrayan çocuğun ruh sağlığı mutlaka bozulmuştur, dolayısıyla, bozulmamıştır diye bir indirim, bozulmuştur diye bir artırma olmasın diye yapılan bir şey. Ama sizin dediğiniz, anlattığım kadarıyla, böyle olunca çocuğun ruhsal muayenesi de yapılamadı, dolayısıyla, herhangi bir ruhsal sorun ortaya çıktı mı bilinmediği için, tedavisi, rehabilitasyonu da yapılamıyor gibi bir şey söylendi.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Aynen bunu kastettim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama düzenlemeyle ilgili bir olay değil bu, uygulamayla ilgili bir olaydır. Dolayısıyla, bu tip bir istismar olayıyla karşı karşıya kalan bir çocuğun peşinen, bozulmuştur, bozulmamıştır bakılmadan, sosyal, ruhsal rehabilitasyonunun başlamış olması gerekir gibi bir sonuç çıkıyor.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Çok haklısınız Sayın Bekaroğlu. Şimdi, ne yazık ki şöyle bir durum oldu “O çocuğun ruh sağlığı bozulmuş mudur, bozulmamış mıdır?” konusunda. Çocuklar değerlendirmeye, üniversitelerdeki çocuk koruma merkezlerine ya da çocuk psikiyatrisi merkezlerine ya da devlet hastanelerindeki bu merkezlere en sık bu nedenle gönderiliyorlardı yani ruh sağlığı bozulmuş mudur, bozulmamış mıdır diye. Şimdi, bu madde ortadan kalkınca ne yazık ki artık çocuklar bizlere gönderilmiyor. Mesela, Marmara Çocuk Koruma Merkezi ki en donanımlı merkezlerden biri, oradaki kişilerle yakın zamanda konuştum, çok az çocuk artık kendilerine gönderiliyor. Çünkü o zaman da bu çocuklar izlem ve sağaltım açısından uygun merkezlere gönderilmemiş ve kaybolmuş oluyorlar. İfadesi alındıktan sonra zaten ruh sağlığı bozulmuş olarak kabul edilip ceza onun üzerinden veriliyor, fail ceza alıyor ama ondan sonra çocuk kayboluyor, bu çocuğa ne olduğu bilinmiyor çünkü çocuklar uygun merkezlere başvurmuyorlar. Onun için, ben bu Komisyonun toplanmasını çok önemli görüyorum. Çocuklara yönelik kararlar verildiği zaman uzmanlara mutlaka danışmak lazım, mutlaka uzmanlarla beraber hareket etmek lazım. Bunun çıkışının çok sağlıklı ve iyi niyetli bir şey olduğunu biliyoruz ama gördüğümüz gibi, hiç de çocukların işine yaramayan, çocukları başka bir ihmalle, başka bir istismarla karşı karşıya bırakan bir durum olduğunu gördük şimdi. Çocuklar bize gönderilmiyorlar, ne olduğu belli değil. Tekrar aynı ailelerde, aynı kurumlarda aynı süreçler devam ediyor ve bunun sonucu hiç de olumlu olmadı ne yazık ki, çıkış noktası iyi niyetli olmasına rağmen.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt : İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa : 7

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam.

Aslında, Mehmet Bey'in bahsettiği gibi, yasadaki değişiklik uygulamadaki zorunluluktan kaynaklandı. Çünkü o raporun alınabilmesi için en azından olay tarihinden itibaren altı ayın geçmesi gerekiyor ki çocukta gerçekten bir travmaya sebebiyet verip vermediği tespit edilsin ama Adli Tıbbın iş yoğunluğu nedeniyle bu bir sene sarkabiliyor. O zaman, bir sene sonra tekrar ifadesinin alınması çocuğa o travmayı tekrar yaşattığı için yasa koyucu o maddeyi kaldırdı ama cezaları ağırlaştırarak sanki istismara uğrayan bütün çocuklarda, belli bir yaş altındaki çocuklarda ruh ve beden sağlığı bozulmuşçasına çok ağır ceza vermeye başladı. Ama şu an uzmanlarımız sizi dinliyorlar ve not alıyorlar, Komisyon olarak sonuç önerilerinde bulunduğumuz zaman böyle bir hükme gerek kalmadan, belli periyotlar hâlinde çocukların izlenmesine yönelik önerilerde bulunabiliriz, bu da Komisyonumuzun somut çözümlerine ilişkin de bir katkı vermiş olur.

Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Hüsnü Bey.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sevgili Hocam, çok teşekkür ediyorum, çok aydınlatıcı bilgiler verdiniz ancak doğrusu sizi dinleyince -nasıl ifade edeceğimi de tam bilemiyorum ama- Komisyon olarak ne yapmamız gerektiği konusunda ciddi düşünmemiz gerektiğini gördüm. Şimdi, bakabilecek kadar çocuk sahibi olma dediniz, ergen evliliklerin önlenmesi dediniz, “Toplumda kız çocuk olma başlı başına bir sorun, bunu ifade etmekten utanıyorum ama böyle.” dediniz. Yani, antiparantez söyleyeyim, artık erkek çocuk olmak da bir hayli zor bazı mekânlarda. Cinselliğin tabu görülmesini engellemek, kız ve erkek çocukların birlikte yetişmeleri, cinsellikten utanmamaları, birlikte birbirlerini tanımaları dediniz. Erken evlenmelerin önlenmesi, çocuk gelinlerin önlenmesi dediniz. Tecavüzcüsüyle evlendirme, bu, her ne kadar bu konuda henüz yasa yoksa da sıklıkla ifade edilen bir olasılık ve hatta kimi mahkemelerde herhangi bir yasal zorlama olmasa da biliyoruz ki mahalle ve aile baskısıyla bu iş hallediliyor.

Şimdi, yani, neresinden, Komisyon olarak ne yapmamız konusunda sizin deneyimlerinizden yararlanmak için aslında konuyu gündeme getirdim.

Şimdi, “6 yaşında kız çocuğuyla evlenilebilir.” diyen bir adam şehir şehir gezip konferanslar veriyor. Efendim, erken evlenme, çocuk gelinler konusunda çok ciddi sorunlar yaşayan bir ülkemiz. Aynı şekilde, cinselliğin tabu görülmesinin engellenmesi ve kız ve erkek çocukların -özellikle belirtiyorum, çocukların- birlikte hayatı paylaşmaları ve birlikte eğitimlerinin önünde çok ciddi engeller olduğunu görüyorum. Çok iyi niyetle soruyorum, samimi olarak: Yani, böyle bir ortamda çocuk istismarını önlemek konusunda biz Mecliste -yani bu Komisyonu çok önemseydiğim için bu soruyu size soruyorum- ne yapmalıyız, neyi önermeliyiz? Gerçekten samimi olarak soruyorum bunu. Yani, siz bildiğim kadarıyla -ben de hekimim- çocuk hastalıkları uzmanısınız, uzun yıllar Hacettepe Tıp Fakültesinde muhtemelen bu tür işlerle uğraştınız, şimdi de bu konuda çalışan bir derneğin başındasınız. Tabii ki Komisyon olarak bizim bir yaptırım yetkimiz yok ya da bir yasa çıkarma yetkimiz yok ama bu Komisyondan bir rapor çıkacak. Örneğin, erken evliliklerin önlenmesi, çocukların birlikte eğitim görerken cinselliği birlikte tanımaları, kız ve erkek çocukların birlikte yaşamaları, bu konularda hakikaten ne yapabiliriz yani çok önemseydiğim için söylüyorum? Son yıllarda yüzde 1.400'lere varan artışlar var kadına yönelik şiddette, bu da bunun içinde. Şimdi, şu Komisyon olduğundan beri her hafta güncelliyorum, 68 vaka oldu, Türkiye'nin bütün illerine yayılmış taciz tecavüz vakaları. Çoğunluğu da okullarda, yurtlarda, denetimsiz mekânlarda, evlerde vesaire. Burada özellikle belirtiyorum, sorun bir vakıf veya bir dernek üzerinden görülmeye çalışılırsa son derece yanlış, bunu çok inanarak söylüyorum. Yani mesela, şu vakıf veya bu dernek değil. Buradaki temel sorun ülkedeki eğitimin kalıp değiştirmiş olması, insana bakışımızda ciddi farklılaşma olması, cumhuriyete bakışımızda, devlete bakışımızda farklılaşmalar ve bununla bağlantılı olarak ortaya çıkan birtakım şeyler. İşte, tekrar söylüyorum, “6 yaşında kız çocuğuyla evlenilebilir.” diyen bir adam il il dolaşarak konferanslar veriyor, bilmem ne yapıyor. Bir başkası “Hamile hanımların sokağa çıkması edepsizliktir.” diyor, bilmem ne diyor, o da şehir şehir dolaşarak konferanslar veriyor veya televizyon televizyon... Şimdi, bütün bunlar oralarda olurken biz burada Komisyonda ne yapmalıyız ki aynı zamanda bunları da enterne edecek, bunları da devre dışı bırakacak ya da bunların da olmasını engelleyecek bir rapor ve tavsiye ortaya koyabilelim.

Teşekkür ediyorum.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Ben de teşekkür ederim.

Yani, tabii, bu indirgemeci bir süreçle çözümlenecek bir konu değil yani sizin de belki söylediğiniz gibi tek bir vaka üzerinden, tek bir olgu üzerinden çözümlenebilecek bir konu değil, bu bütüncül olarak çözümlenecek bir konu ve gerçek bir çocuk politikası oluşturarak; çocuklara nasıl yaklaşmalıyız, çocukları nasıl ele almalıyız? Bu, pek çok bakanlığın içinde olacak bir politika üretmekle; Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, -ne bileyim- Çalışma Bakanlığı -çocuk işçiliği de çünkü bir istismar konusudur- Adalet Bakanlığı yani pek çok bakanlığın içinde olacağı bir çocuk politikası, ulusal bir çocuk politikası oluşturarak olabilir ancak ve bu politikanın süregelen bir politika olması lazım yani herhangi bir seçimde tekrar değişen, tekrar değişen bir politika değil de süregelen, altyapısı sağlam, Hükümetler değişebilir ama sağlam ve sağlıklı, gerçekten çocukların yararına, çağdaş bir çocuk politikası oluşması lazım. Onun için, yani biz STK'lar olarak gerçekten sesimizi Medise taşımak bizim için çok önemli çünkü STK'ların ülkeler açısından itici bir güç olduğunu biliyoruz ama STK'lar tek başlarına bir şey yapamazlar, bunu bir politikaya çevirmek ancak politikacıların işidir ve gerçekten bu çağdaş politikaların bu ülkede oluşmasına çok büyük gereksinim var. Yani, tacizin önlenmesinde sadece Karaman'a gittik, sadece Yozgat'a gittik, sadece işte şuraya gittik, buraya gittik, bu eve gittik, bu okula gittikle çözümlenecek bir şey değil bu; büyük, kapsamlı bir üst yapının yapılması ya da bir altyapının yapılması lazım ki ve bütün bakanlıkların

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt: İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 8

bu konuda iş birliği yaparak, eş güdümlü çalışarak, toplumu aydınlatarak, yeni hukuksal düzenlemeler getirerek, yaptırımlar uygulayarak bir felsefe olarak, bir politika felsefesi, bir dünyaya, çocuğa bakış felsefesi, bu felsefenin de yeniden doğmasına gerek yok, yeniden Amerika'nın keşfine gerek yok. Biz çocuk hakları beyannamesini imzalamış olan bir ülkeyiz. Oradaki çocuk haklarını gündeme getirerek yani çocukların hayatına uygulayarak bunu yaparsak işte bu politika çağdaş ve uygar bir politika olur ve süregelen olarak çocuklar adına kullanılabilir bir politika olur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Hocam.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Bir ilavede bulunmama izin verir misiniz?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Teşekkür ederim.

Çok teşekkür ederim, tam da umduğum cevaptı Sevgili Hocam.

Özellikle şunu belirtmek istiyorum: Şimdi, örneğin, küçücük bir özel hastanede bile küçük yaşta çocuklar, erkek çocuklar eğer bir sünnet operasyonu geçirecekse, diğer bütün çocuklar, örneğin ertesi gün bir bademcik ameliyatına vesaireye girecekse bir gün önce hastane psikoloğunu gönderip o çocuklarla görüştürüyoruz, hani işte “Ameliyathaneye gireceksin, bak şöyle olacak, böyle gidecek.” hatta yani Konya’da benim beş sene yönettiğim bir özel hastanede bir gün önceden o çocuklara ameliyathane turu yaptırıyorduk “Bak yarın sabah buraya geleceksin, korkma.” Niye? Çünkü ameliyatta geçireceği bir stres bile ömür boyu bu çocukta değişik reaksiyonlara yol açabilir diye. Aynı şekilde, erişkinler de örneğin bir estetik operasyon geçirecek bir genç kız mutlaka ilgili plastik cerrah tarafından bir psikiyatrin görüşüne sunulur, bu yani sizin de...

Şimdi, burada şuraya geleceğim: Küçücük çocukları belli yurtlara, şeye teslim ediyoruz ama o teslim ettiğimiz yerler, kaçak olanlardan geçtim, kamunun denetiminde olan yetiştirme yurdu ya da bilmem nerede... Yani, 7 yaşında, 8 yaşında, 9 yaşında çocuklar; bu çocuklarla ilgili ne bir psikoterapi, ne bir psikolog desteği, ne bir psikiyatri desteği, bunların çoğunluğu yok, var görünüyor ama yok pratikte. Bu noktada ne yapılabilir Sevgili Hocam? Yani, sorun sadece cinsel istismar olarak yani bu Komisyon özellikle... Ama çocukların beyinsel istismarı konusunda ne yapılır? Yani cinsel istismar bence sadece “iceberg”in su üzerinde görünen kısmı, onların beyinsel istismarını ne yapacağız? Yani, ana sınıfındaki bir çocuğu alıp belli şeylere yönlendirmek ne kadar doğru, onun ruhsal dengesi açısından ne kadar doğru. Öyle sanıyorum ki Komisyonumuzun da, Sayın Başkan, Başkan Vekili ve diğer arkadaşlarımızın da herhâlde rapor hazırlanırken sizlerin de rapora dönük katkılarınızı ayrıca bekliyoruz. O kapsamda soruyorum yani bu noktada ne yapılabilir veya ne önerebiliriz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Affedersiniz Hocam. Vekilim müsaade ederseniz, Lale Hocamızın ayrılması gerekiyor, kendisi de soru sorsun, ikincinin sorusunun cevabını Hocam beraber versin, böylelikle zamandan biraz daha kazanmış oluruz. Lale Hanım'ın ayrılması gerekiyor, o yüzden müsaade ederseniz söz ona vereceğim.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben bir açıklama da dile getirmek istiyorum, bir de Hocama bir sorum da tabii olacak.

Şimdi, öncelikle Hocamı ben ilk defa dinlerken daha önceki bir ortamda, ulusal çocuk politikası kavramından son derece etkilenmiş ve önemsemişim Hocam çünkü zaten biz de böyle bir ulusal bir çocuk politikası, parti olarak bütüncül bir yapı sergilemek istemiştik ve burada aslında merkezinde çocuk ve çocuğun maksimum faydası olan millî eğitim politikasından barınmasına, eğitim müfredatından aslında bütün her şeyi içeren ve o parçalar bütünleştiğinde bir yapı oluşturacak şekilde uzun vadeli ve sık sık değişmeyen bir ulusal çocuk politikası mantığı bence çok önemli ve ben aslında bu Komisyondan sonuçta böyle bir bütüncül bir rapor çıkması gerektiği inancındayım. Böyle bir bütüncül rapor olması lazım ve Hocamdan aslında bunun ayrıntılarının nasıl olması gerektiğini bu ulusal çocuk politikası içerisinde nereye değinmemiz gerektiğini öncelikle öğrenmek isterim.

Yine, yöntem açısından Sayın Başkan -ben her zaman da katılamıyorum, bizim MYK saatine denk geliyor ama çok da burada olmayı arzu ediyorum- şimdi, hâlen illegal olan yerler var ve bunlar bir risk, bir bomba olarak bekliyor. Biz burada çok güzel çalışmalar yapıyoruz ama bir taraftan da bunların aslında hemen tespit edilmesi lazım, bir an önce bunların faaliyetlerine son verilmesi, bir envanterinin çıkartılmasının da aynı anda yürümesi gerektiği düşüncesindeyim.

Az önce Sayın Hocamın bir ifadesi vardı, bu 15 yaşın altındaki kız çocukları ifadesi ve başka bir vekilimiz de -şimdi sanıyorum burada değiller, ayrıldılar- böyle bir şey yok demişlerdi. Ben özellikle Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlenmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi İçin Kurulan Araştırma Komisyonu raporunun önerilerinin incelenmesi gerektiğini ifade ediyorum. Çünkü 479 sayfalık bu raporda özellikle değişmesi gereken noktalar var ve EŞİTİZ Kadın Grubu Ceza Kanunu'nun, Medeni Kanun ve 6284 sayılı Şiddetli Önleme Kanunu'nda istenen bu müeyyidelerle ilgili bir açıklama yaptı. Yine bu raporda çocukların cinsel istismarının rızaya dayalı olabileceği ama yine de suç olarak kalması gerektiğini ifade etti yani bunu kabul etti ama çocuk istismarcısının tecavüz ettiği çocuklar beş yıl boyunca -bu çok önemli- sorunsuz ve başarılı bir evlilik sürdürmesi hâlinde denetimli serbestlikten yararlanması gerektiğini ifade ediyor bu rapor. 479 sayfalık bu raporun incelenmesi gerektiğini ve kamuoyunda bununla ilgili çıkan eleştirilere de kulak verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü Hocam haklı olarak buna değiniyor çünkü kamuoyu şu anda bu raporla çalkalanıyor Sayın Başkan. Onun için, hani böyle bir şey gerçekten var, bu dillendirilmiş, kamuoyuyla paylaşılmış bir rapor. Bunun aslında yasallaştırılmamış olması lazım, kolaylaştırılmamış olması lazım, tecavüzcüye bu hakları vermemesi lazım diye düşünüyorum. Hocam son derece haklı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 9

Hocam, özellikle benim sorum, bu ulusal çocuk politikasını yaparken bizim de bir çalışmamız söz konusu ama müfredatıyla, sanıyorum kanunlarıyla, barınmasıyla, istihdamıyla, öğretmen yetiştirilmesine kadar çocuğu merkeze alan bir yapılanmadan mı bahsediyorsunuz? Bu ulusal çocuk politikasını biraz açmanızı rica edecektim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Aynen bunu kastediyorum. Yani, devletin bütün alanlarıyla ve çocuğu içeren, çocuğu temel alan bütün kurumlarıyla oluşturulan bir eş güdümlü oluşturulacak bir yapı bu, ulusal çocuk politikası. Biz bununla ilgili olarak -burada temsilci arkadaşım da var, Sayın Profesör Doktor Füsün Çuhadaroğlu Çetin- yıllar önce çok ciddi çalışmalar yapmıştık, ulusal çocuk ruh sağlığı politikası nasıl olmalı diye; çok uzun, çok kapsamlı bir çalışma yapmıştık. Ancak işte söylemek istediğim bu: Oturduk, çalıştık, sizin bütün söylediğiniz bu alt başlıkları çıkardık, çok emek verdik ve de çok -kendimizi yüceltmek gibi olmasın, öyle bir şey arzulamıyorum- yani değerli bir çalışma oldu ancak onu söylemek istiyorum, hükümet değişince bitti, sümenaltı. Var mı o bir yerde, yok mu bilmiyoruz; bitti yani, öyle bir emek yok, uçtu gitti. Onun için, işte bu danışma kurullarının, bu hep beraber çalıştığımız kurulların bir süreğenliğinin olması lazım yani isterse hükümetler değişsin yani bir süreğenliğinin olması lazım. İsterseniz şöyle yapabiliriz: Füsün Hanım kısaca söz edebilir ya da daha sonra birlikte bir araya gelip bu politika çıktısını -değil mi Füsün Hanım- bu çıktı elimizde var, o çıktıyı sizlerle paylaşabiliriz; ana çatısını beraberce oluşturup yani tekrar bakabiliriz, yeniden uyarlayabiliriz, böyle bir çıktı elimizde var ve gerçekten çok kapsamlı bir çalışma sonrası oluşan bir çıktıdır.

“Aldığımız duyumlar” dediğim şeyi somut olarak söylediniz. Yani, böyle bir, hani, kuş uçtu da biz de ondan haber aldık gibi bir durum değil. Hani, burası ciddi bir yer, onun için bu ciddi yerde ciddiye aldığımız konuları getiriyoruz. Onun için, işte sizin verdiğiniz madde de öyle bir madde. Yani, beş yıl çok güzel geçindiler, onun için tecavüzcüsüyle evlenebilir gibi bir şey yok. İnsanın tecavüzcüsüyle evlenmesi kadar insanı aşağılayan bir şey olamaz. Yani, bunu kendiniz için düşünün, size tecavüz etmiş bir insanla evleniyorsunuz, bunu kendiniz için düşünün. Yani, iyi geçindiler de, güzel oldu da... Yani çocuk, kadın tabii ki ezik bir kadın olarak teslim oluyor. Ailesi tarafından yalnızlaştırılmış, ailesi tarafından bırakılmış, sosyokültürel ve sosyoekonomik nedenler dolayısıyla çaresiz bırakılmış bir küçük kız teslim oluyor tecavüzcüsüne ve biz de bunu onaylıyoruz. Yani, erişkinler olarak kendimizde düşünürsek bunu, şu sokağı geçerken bana tecavüz ettiler ve erişkin yaşta ben, bu yaşta ben zorla bu tecavüzcümlle evleneceğim, böyle bir şey olabilir mi? Onun için, bunun yani ne mantığı var, ne bilimsel bir gerekçesi olabilir. Hangi hukuki şeye sokulmaya çalışılırsa çalışılın bu bilimsel olarak çok yanlış bir şeydir ve bunu hiçbir kalıba sokamayız, hiçbir kalıp uyduramayız buna yani uydurmamalıyız da zaten biz erişkinler olarak.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Hocam.

Aslında konunun hassasiyeti ve bu konuda herkesin ciddi anlamda, böyle bir şey asla ve katiyen olmaz düşüncesi bu söylentilere sebebiyet vermiş durumda çünkü Ailenin Bütünlüğünün Korunmasına Dair Komisyon Başkanından bizatihi benim aldığım bilgi doğrultusunda, kişinin tecavüzcüsüyle evlenmesine ilişkin herhangi bir öneriye de o 400 küsur sayfalık Komisyon raporunda yer verilmiş değil yani tecavüzcüsüyle evlendirilsin tarzında bir hüküm söz konusu değil. Komisyon raporunda üstünde ısrarla durulan şey, 15 yaş altı evliliklerin mutlak suretle suç olmaya devam etmesi, sadece Komisyona gelen ve sayılarının 3 bin kadar olduğu ifade edilen, orada da ben... İşte örneğin, beraber olduk, aradan uzun zaman geçti, 18 yaşımızı geçtikten sonra evlendik ama işte şu an çocuğum olduğu için -çocuk olduğu zaman biliyorsunuz, ihbar yükümlülüğü gereği olay adliyeye intikal ediyor, on sene sonra hakkında dava açıldı ve sekiz sene hapis aldı- ben de 3 çocuğumla sokakta kaldım diyen kadınların görüşü üzerine sadece önerilerden biri olarak ifade ediliyor ama orada bir yasa teklifi yok yani bu Mecliste kabul edilen bir yasa söz konusu ya da yasa teklifi söz konusu değil. Bu, vakıyyla alakalı denetimli serbestlik içerisinde değerlendirilebilir mi, bununla ilgili çalıştaylar ve benzeri çalışmalar düzenlensin şeklinde ama konunun hassasiyeti ve her birimizin geçmişte yaşadığı yani bu 2004'te Ceza Yasası değişmeden önce yaşadığımız olumsuz örnekler, eski yasa maddesi bizi bu kadar büyük bir hassasiyete sevk ediyor ama dediğim gibi, tecavüzcüsüyle evlendirilmek tarzında herhangi bir Komisyon önerisi ya da böyle bir teklif hiç kimsenin aklından dahi geçiyor değil.

Biraz önce söz almak isteyenlerin sayısı azdı, o yüzden tek tek sorulara cevap vermiştik ama zamanı iyi kullanabilmek adına -çünkü başka hocalarımızı da bekletiyoruz- arzu ederseniz önce soruları alalım, toplu olarak da Hocamız cevap versin. Ona göre de zamanı daha iyi kullanmış olalım.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, izin verirseniz konuyla ilgili Hocama bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii Burcu Hanım, sadece söz sırası otomatik olarak devam ediyor, önce soruları alalım, ondan sonra da sizinkiyle devam edelim.

Teşekkür ederim.

Buyurun Ayşe Hanım.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hocam, sunumunuz için teşekkür ediyoruz öncelikle.

Tabii, sunumunuzda katıldığımız ve daha farklı bakış açısıyla yorumladığımız durumlar söz konusu.

Öncelikle çocuk politikasının bir bütüncül olarak ele alınması noktasında ve eş güdümlü pek çok bakanlık ve tarafların bu konuda strateji üretmesi noktasındaki görüşünüzü de önemsiyorum. Zaten bu Komisyonun kurulmasındaki amaç “Ne yapılabilir?” noktasında fikir önerilerini ortaya koymaktır. Ancak sunum esnasında dile getirdiğiniz, işte “bakacak kadar çocuk belki” kavramı ile neredeyse bir “çocuk yapmayın” çağırısı anlamında yani direkt öyle bir çağrı yok ama “bakma”nın ölçüsünün ne olduğu noktasında biraz sıkıntı içerisindeyiz. İnsanlar eskiden “bakma”yı ekonomik bakma olarak anlıyordu, çocukların ihtiyaçlarını karşılama, çocukları

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 10

hayata hazırlayabilme noktasında ama görünen durum şunu gösterdi ki bu söylemler yeni söylemler değil, bir nüfus politikasının kısıtlanması, daha az çocuk noktasında bir bakış açısının getirilmesiyle ülkede neredeyse insanların çocuk yapmayacak duruma geldiği, bir çocuk, en fazla iki çocuk, ekonomik durumları çok çok iyi olan ailelerin özellikle çok az çocuk yaptıkları gerçeğini ortaya çıkardı yani bunun bakmak ile yapmak arasındaki illiyetin ekonomik durumla ölçüşmediğini ortaya çıkardı. Dolayısıyla, burada hükümetin veya ülkelerin kendi nüfus politikalarını, bu tür söylemlerin ötesinde ülkenin gücüne, ihtiyacına ve gerekliliğine, dünya ölçeğindeki durumuna bakarak belirleyebilmeleri daha doğru olur kanaatindeyim. Çünkü benim belki 10 tane çocuğa bakacak maddi imkânım var ama 2 çocuğum var yani buradaki “bakacak” ve “yapacak” konusundaki kriterin neredeyse insanları “çocuk yapmayın” noktasına getirdiğini üzümlere ifade ediyorum. Ben buradaki çocuk politikasının hükümetlerin bu ihtiyaçlara göre şekillendirmesinin daha doğru olduğunu ifade etmek istiyorum.

Çocukların erken yaşta cinselliğin tabu olmaktan çıkarılması noktasında ve çocukların erken yaşta özellikle kız erkek çocukların birbirini tanıyarak cinselliği öğrenmeleri noktasındaki fikrinizin de bu toplum içerisinde... Yani, o zaman bu cinselliğin çok rahat olduğu Avrupa toplumlarında istismarın hiç olmadığını görmemiz lazım ki bu dünya ölçeğindeki kriterler de istatistikler de istismarın orada da burada da yaklaşık eş değer düzeylerde olduğunu ortaya koymakta. Dolayısıyla, çocuklara cinsel eğitimin verilmesi noktasındaki bakış açısını önemsiyoruz ama bunun çocukların, kız ve erkeklerin bir arada, birbirlerini tanıyarak cinsellik olmasını noktasındaki görüşünü hem Türk toplumunun kendi değerleriyle hem de sonuçları itibarıyla, dünyadaki örnekleri itibarıyla da çok bu konuyu önleyen bir sonuç ortaya çıkarmadığını görmemiz gerektiğini de özellikle ifade etmek istiyorum. Elbette ki çocuklarımızın bedenini tanıması, kendilerini tanıması, bedeninin dokunulmaz olan bölümlerini öğrenmesi önemlidir. Bunları çocukların farkındalığını artıracak çalışmalara mutlaka anaokullarından başlayarak belki çocuklara bir şekilde vermek gerekir ama bunun yönteminin kız ve erkek çocuklarının birlikte bütün cinsel eğitimleri beraber görmesi noktasında olmadığını dünya örnekleriyle gördüğümüzü de ifade etmek istiyorum.

Katkılarınız için de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Ayşe Hanım.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Bütün soruları alıp sonra mı cevap vereceğiz?

BAŞKAN – Hocam, zamanımızı oldukça geçtik, o yüzden bütün soruları alıp bütüncül olarak cevaplandırırırsanız zamanı daha iyi kullanmış oluruz.

Teşekkürler.

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Hocam, katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Notlarının arasında kafama, aklıma takılan bazı sorular var, sorunlar var, hemen bir biçimde paylaşayım. Bu paylaşımda da çok eleştirel gözle bakmazsanız sevinirim.

Şimdi, bu “istenmeyen çocuklar” diye bir vurgu yaptınız, o bence çok anlamlı, çok değerli. Bir anne baba o çocuğu istemiyorsa sahiplenme güdüsünün eksik olacağını söylediniz. Bu doğru bir saptama olabilir. Tabii, mesela doğuda, güneydoğuda bir sürü bu şekilde istenmeyen çocuklar oluyor ama orada bir anomali ortaya çıkmıyor. Ben o bölgenin bir insanıyım, çok çocuklu bir ailenin çocuğuyum; çevremizdeki akrabalarımızın tamamı böyle, orada bir anomali yok, cinsel istismar diye tanımlayabileceğimiz, burada şu an dinlerken her birimizin haya ettiği, başımızı utanarak öne eğdiğimiz ensest şeylerin hiçbirisi yok ama bunun bir etmen olarak vurgulanmasının önemi ben de inanıyorum ama bunu getirip çok çocuklu ailelere bağlamak... Sizin söylediğiniz şey çok farklı, bağlamı çok farklı ama bu bağlamdan çok çocuklu aileleri bir anomali gibi göstermeye çalışmak, cinsel istismarın bir nedeni, bir etmeni gibi saymak doğru değil. Yani, eğer yanlış anlaşılıyorsa düzeltirsiniz. Tabii ki biz çok çocuklu aile yapısından yanayız. Muhafazakâr bir partiyiz, dinî değerleri önemseyen bir partiyiz. Bizim için bu bir yaklaşım tarzı ama istenmeyen çocuklar meselesine bu gözle yeniden bakmamızda elbette ki yarar var. Benim sadece söylemeye çalıştığım, bu korelasyonun politik bir istismar konusu yapılmaması içindir yani istenmeyen çocuk gerçeği ile çok çocuklu aile gerçeği birbirinden çok farklı şeyler, ikisi arasında yanlış bir illinti kurup politik sonuçlar çıkarmak doğru değil.

Fikirlerimizi söylüyoruz Sayın Hocam, kimseye cevap olsun diye değil, size de cevap olsun diye değil.

Bir de şu alt sosyoekonomik gruplar olgusu, bu tür vakaların çok sıkça yaşandığına vurgu yaptığınız grup. Bunun ne kadar doğru olduğunu bilmiyorum. Gene sonuçta kendi bölgemle ilgili. İstanbul Milletvekiliyim ama sonuçta o bölgenin bir çocuğuyum, o alt sosyoekonomik gruptan gelen ailelerin sıkça yaşandığı bir bölgenin çocuğuyum. Valla çok sayıda çocuklar vardı, çok da iç içe yaşadık fakat bu cinsel anomalileri şehirlere geldikten sonra daha fazla görmeye başladım, başta ensest. Bu hiç yoktur anlamındaki bir tespit değil, zinhar, insanoğlu her yerde, cinsel sapkınlıklar da vardır, patolojiler de vardır, anomaliler de vardır ama bunu münhasıran alt sosyoekonomik bir gruba indirgenmesi, ben indirgediğiniz kanaatinde değilim, zaten bütün indirgemeci yaklaşımlar bizi gerçeklikten uzaklaştırır ama mesela bu tespitiniz bu gruba mensup olan insanları rahatsız edebilir, “Ya bizde yoktur böyle. Bunları aklımızın ucundan geçirdiğimizde bile rahatsızlık duyardık, bunları dinlerken bile başımızı öne eğiliyor.” diyen pek çok insanı rahatsız eder. Onun için, bu sınıfsal vurguların bir genelleme için kullanılabileceği varsayımıyla çok daha özenli bir bağlama yerleştirilmesi gerektiğine inanıyorum.

Bir diğer husus: Hocam, biz tabii ki istismarın her türüne karşı çıkmak zorundayız; cinsel istismara, fiziksel istismara, beyinsel istismara -ne demekse o- her şeye karşı çıkmak zorundayız, istismarın her türüne. Siz çok önemli bazı vurgular yaptınız, psikolojik,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 11

çocuğun psikolojik hassasiyetinin korunması açısından çünkü o travmatik şeyler tekrar yaşanıyor. Çok doğru, bir kez konuşsun yeter. Yani, mahkeme aşamasında hâkim ayrıntılarını öğrenmeye çalışıyor yani belki de başkaca meraklarını gidermek için neyse yani çeşitli görevler arasında da bu tür sapkınlıklar olabilir yani çok iyi giyinmiş bir beyefendi ama başka bir şey... Şimdi, bu çok önemli bence. Çocuk izlem merkezlerinden birini ziyaret ettiğimizde de bunun artık yapıldığını görmüş olmaktan büyük bir mutluluk duyduk ama şu da rahatsız edici olmaz mı: Bu somut ve spesifik olaylar üzerinden ha bire konuşmak ama ha bire konuşmak...

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Pardon, onu tam anlayamadım.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Yani, bir olay yaşanmıştır, hepimizi rahatsız eden bir olay yaşanmıştır, hepimizin üstüne gittiği bir olay yaşanmıştır; bir şehir üzerinden, bir kişi üzerinden, bir olay üzerinden bu olayın çok sıklıkla dillendirilmesi... Ve biz politikacılar bunu yapmayı çok severiz, birbirimize karşı da argüman olarak kullanmayı da çok severiz. Bu dili de kurmak konusunda bize bir öneriniz olmaz mı? Yani bir istismarı ortadan kaldırmak için ortaya çıkabilecek politik bir istismar dilinin de o çocukları yaralayabileceğini düşünmez misiniz mesela, böyle bir öneriniz olur mu, olmaz mı? Bu dilin inşası konusunda bize... Yani bir istismar olayını önlemek için çaba sarf etmek her bir yurttaşın görevidir, eyvallah, üstüne gitmek her bir yurttaşın görevidir ama biz politikacıların bu olayı istismar etmemeleri için nasıl bir dil inşa etmeleri gerektiği konusunda da eminim ki önerileriniz vardır. Ben kendi adıma bu önerileri de önemseyeceğimi de belirtmek istiyorum. Bu sorunun cevabını da verirsiniz...

Bir diğer husus, bitiriyorum, kız-erkek çocukların bir aradalığına karşı olan bir parti değiliz, eğitimi de bir arada yapabilirler, bir arada büyüyebilirler. Biz zaten bir aradayız, partide bir aradayız, Hükümette bir aradayız, sosyal hayatta bir aradayız. Bu bir aradalığa ilkesel olarak karşı değiliz. Belki bunun yararları da vardır ama bunun bir norm olarak dayatılması acaba... Yani insanlar çeşitli seçenekler de şey yapabilir, demokrasinin bir gereği olarak yani bir aradalık yerine farklılık üzerinden de bir ilişki biçimi geliştirmek isteyebilirler.

Buradan şöyle bir sonuç çıkarmak acaba ne kadar doğru olur: “Bir aradalık, bu cinsel anomalileri, sapmaları ortadan kaldırır, kız-erkek çocuklarının farklı yerlerde kümelenmeleri de bunlara sebebiyet verir.” diye bir algı oluşturacak bir mülahaza ne kadar doğrudur. Yani, evet, bunu yapalım, cinsel eğitimi de yapalım, eyvallah. Bir aradalık ilişkisine de bir norm olarak karşı çıkmayalım ama bunun bir norm olarak dayatılması yani “Böyle yapmazsanız, böyle yapan topluluklarda bu cinsel sapmalar olur, en baş etmenlerden biri de budur.” gibi bir şey, bu da hem indirgemeci hem dayatmacı olmaz mı, bunun da yeniden düşünülmesi gerektiğine inanıyorum.

Çok teşekkür ediyorum. Biz sonuçta bir Meclis komisyonuyuz, biz zaptiye değiliz, savcı değiliz, olay yeri inceleme ekibi değiliz, takdir ederisiniz Meclis grubuyuz. Sorunları araştırırız, birtakım eksiklikleri belirleriz, yasal eksiklikler varsa bunların giderilmesi için Hükümetlerimize önerilerde bulunuruz. Pratikte uygulamalar varsa bunların giderilmesi için gerekli çalışmaları yürütürüz, umarız ve dileriz bu Komisyonumuz bütün bu dinlemelerden, izlemelerden sonra oluşturacağı raporla bu sürecin önünü açar.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkürler Mehmet Bey.

Buyurun Burcu Hanım.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Şimdi, öncelikli olarak Hocam şunu söyledi: “Aileler isteyerek çocuk sahibi olmalı çünkü anne-çocuk, baba-çocuk bağlanması önemli. Çünkü isteyerek çocuk sahibi olanlar kendilerini çocuklarına daha çok adayabiliyorlar, bağlanabiliyorlar ve bu tip ailelerde istismar vakalarına daha az rastlanıyor.” dedi.

Bu konuda yıllar boyunca akademisyen olarak görev almış, o alanda çalışmış bir insan olduğunuz için bu görüşünüzü son derece önemsiyorum çünkü konunun uzmanı olan sizsiniz. Fakat, bu ülkede Cumhurbaşkanının geçtiğimiz günlerde bir açıklaması oldu nüfus planlamasıyla ilgili, doğum kontrolünü ve nüfus planlamasını eleştiren, basına da yansıyan bir açıklama. Şimdi, bu konuda, bu alanda çalışmış bir akademisyen olarak ki çok çocuk sahibi olmanın başkaca, istenmeyen çocukların, çok çocuk demeyelim, istenmeyen çocukların, istemsiz çocuk sahibi olmanın başkaca olumsuz sonuçları olduğu gibi, bu da özellikle istismar vakalarında da bireyin kendisini hazır hissetmediği hâlde ebeveyn olması sonucunda çocuğun ruh sağlığının, beden sağlığının istismara uğrama olasılığın yükselmesini siz ifade ettiniz. Dolayısıyla, burada ben özellikle... Çünkü bu Komisyon sonuçta bir rapor hazırlayacak, bizlerin çalışmalarıyla, sizlerin görüşlerinize, bu nedenle önemsiyorum.

Biraz önce işte Ayşe Hanım dedi ki: “Bu maddiyatla da alakalı değil, işte maddi gücü olan aileler de az çocuk sahibi olmaya başladı. “Bakacak çocuk” kavramı yanlışır.” şudur, budur, eleştirdi. Ama ben buna kesinlikle katılmıyorum, yani bu olay maddiyatla alakalı bir şey değil. İnsanın birey olarak, anne baba olarak, ebeveyn olarak anne baba olmaya hazır olması, hazır hissetmesi ayrı bir şey, ekonomik açıdan bir çocuğa bakabilme durumu ayrı bir şey. Ekonominiz çok iyi olabilir, çok düzgün olabilir ama bir taneden fazla çocuğa bakabileceğinizi, yetiştirebileceğinizi, kendinizi bir çocuktan fazlasına adayabileceğinizi düşünmezseniz, ikinci üçüncü bir çocuk sahibi olursanız, evet, parasal olarak, ekonomik olarak o çocuğun her ihtiyacı karşılanabilir ama duygusal olarak o çocuğa yetemeyebilirsiniz. O çocuğu başıboş bırakabilirsiniz. O çocukla yeteri kadar ilgilenemeyebilirsiniz. Kendinizi adamayabilirsiniz, işte o zaman da hocamın bahsettiği istismar konusu ortaya çıkabilir. Yani, bu kesinlikle bence ekonomik olarak değil, kişinin kendini hazır hissetmesiyle de alakalı. Evet, ekonomi de önemli, çünkü gerçekten bu ülkede ne yazık ki açlıktan ölen çocuklar var hâlâ daha. Biz parti politikası olarak hiçbir zaman hiçbir çocuğun açlıktan ölmesini istemiyoruz ama bu ülkede ne yazık ki böyle bir gerçek de var. Ben kesinlikle “bakabileceğimiz kadar çocuk” kavramını çok önemsiyorum, bunun rapora da yansımaları özellikle istiyorum çünkü hocamın görüşü çok önemli, akademik olarak sizden, benden, bizlerden kat kat fazla mesai harcamış, bu konuya yoğun bir şekilde odaklanmış, çalışmış ve konuşmasında da şunu söyledi: “Biz vakalar üstünden, kuramlar değil, yaşanan olaylar üstünden değerlendirme

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 12

yaptık, sonuç çıkardık.” dedi. Bu nedenle de bu çok önemlidir, kuramlar üstünden değil, vakalar üstünden gidildiğine göre demek ki yaşanan şeyler bizim açımızdan ışık tutabilecek şeyler. Dolayısıyla, ben bunu çok önemsiyorum ve bunun mutlaka rapora da yansımaları gerektiğini düşünüyorum. Evet, bu ülkede istenmeyen gebelikler sonucunda, istemsiz çocuk sahibi olmanın sonucunda eğer istismar vakalarında bir artış oluyorsa, bizim buna göre bir politika yönlendirmemiz gerekiyor. Çünkü istismar konusu siyasete malzeme edilemeyecek kadar önemli bir konu, en başında da Komisyon toplantısında bunu söyledik. Bizim görevimiz bu ülkede istismarı önlemek, istismar vakalarının önüne geçmekse eğer, biz burada bu konunun uzmanı olan akademisyenlerin, konunun uzmanı olan bilirkişilerin görüşleri doğrultusunda bir çözüm önerisi getirmek zorundayız diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Burcu Hanım.

Buyurun İsrail Bey.

Yalnız, zamanı biraz daha hızlı kullanmak adına çünkü...

İSRAFİL KIŞLA (Artvin) – Ben uzatmam, ben fazla edebiyat yapmayı sevmem, kestirmeden sorarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Çünkü, 2 tane daha biliyorsunuz sunum yapmak için gelen hocamız var.

İSRAFİL KIŞLA (Artvin) – Hocam, küçük yaşta çocukların kız-erkek birlikte eğitim görmelerinin öneminden bahsettiniz ve belki istismar olaylarının önlenmesi için de önemli bir iş yapmış olur diye düşünüyorsunuz. Doksan yıldır, yüz yıldır bu ülkede yüzde 90 kız-erkek birlikte anaokulundan itibaren eğitim görüyor. Burada hangi kurumla hangi kurum arasında somut bir istatistik yaptınız da bu kanaate ulaştınız ve hangi ülkeyle Türkiye arasında İran'la mı, Suud'la mı, bu kanaate nasıl vardınız, hangi kurumda veya hangi ülkeyle bu istatistiğin sonuçlarını öğrenebilir miyim?

BAŞKAN – Ben aynı ricayı sizin için de yineleyeceğim Mehmet Bey, buyurun lütfen, biraz zamanı geciktirdik çünkü.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben usul açısından bir şey söyleyeceğim.

Milletvekili arkadaşlarımız... Uzmanların önünde farklı görüşlerimizi ortaya koyup tartışmamızın çok yararlı olduğunu düşünmüyorum. Uzman arkadaşlara soruları sorup cevapları alalım ama biz aramızda oturalım, farklı görüşlerimizi uzun uzun tartışalım, hatta rapor hazırlarken sanıyorum bunları tartışacağız, bir kısmına biz katılacağız, katılmayacağız, muhalefet yazacağız. Böyle olursa daha çok, daha çabuk yol alırız diye düşünüyorum. Yani ne iktidar böyle bir savunmaya geçsin uzmana karşı: “Ama siz öyle dediniz ama çocuklar, kadınlar, kızlar bir arada olursa şöyle olur.” bilmem ne falan diye bir tartışmaya girsin ne de kendi aramızda tartışmaya girelim. Sonra, biz otururuz bunları aramızda tartışırız ama uzmanlardan ne alacaksak alalım, onlar da bir an evvel işlerine dönsünler.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Mehmet Bey.

Ben de olabildiğince kısa bir iki soru sormak istiyorum Hocam.

Sunumunuz esnasında çocukların birbirine karşı istismar vakalarında aralarında en az bir 4 yaş olması gerektiğini ifade ettiniz.

Bunun yasal literatürde bir karşılığı var mı, onu öğrenmek istiyoruz. Zira, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında bu konuda bir yasal boşluk var, Meclisin çıkarması gereken bir yasa hükmü var.

İki: Çocuk Komisyonu olarak ziyaret etmeyi planladığımız yerler arasında çocuk cezaevleri var ki ben daha önceki cezaevleri ziyaretlerimden biliyorum, en çok istismarın yaşandığı yerlerde çocukların birbirine karşı gerçekleştirdiği, çocuk mahpusların birbirine karşı gerçekleştirdiği yerler, dolayısıyla bunları önlemeye yönelik somut önerileriniz varsa dinlemekten gayet memnuniyet duyacağız.

İkincisi: ÇİM'lerin altyapısının güçlenmesi noktasındaki önerilerinizde haklısınız, bunu uzmanlarımız not almalıydı, zaten ÇİM ziyaretinde buna ilişkin de önerilerde bulunuldu. Geçen hafta Komisyonumuz ÇİM'i ziyaret ettiği zaman, hani biraz daha kalıp bir vakayı değerlendirme imkânı da bulmuştum, savcıyla görüştüm ve izlemeyi bire bir değerlendirdim, en azından izleme şansım oldu. Ama orada aldığım bilgi, örneğin 7 yaşında başlayan bir istismar vakasını çocuğun 14 yaşına kadar söylemediğiydi ki teyze çocuğu yani evin içerisindeki iç halkada değil, dışarıdan birisine karşı. Şimdi, vekillerimiz de biliyor, çocuklar öğretmenleri tokat attığında bile aileye geliyor ama yedi sene boyunca devam eden bir olayın ya da işte gazetelerde gördüğümüz bir öğretmenin boynunu öpmesi ya da kucığına almasını çocuğun ailesine anlatmaması biraz şey anlaşılabilir bir durum değil. Buna ilişkin, yani bu tarz olayların daha çok aileler ve etraf tarafından bilinmesi için, sadece bilgilendirme işte eğitim tarzı genel değil de daha somut neler yapılması gerektiği noktasında düşüncelerinizi paylaşırsanız seviniriz.

Teşekkürler.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Şimdi, ben sırayla not aldım sorularınızı, umarım sırasını karıştırmadan yanıt verebilirim.

Bir tanesi, hani çocuk sayısı ya da bakılabilecek kadar çocuk sahibi olmayla ilgili. Ben öncelikle şunu söyleyeyim: Burada söylediklerim benim şahsi fikirlerim değildir, yani ben Bahar Gökler olarak burada şahsi fikirlerimi... Şahsi fikirlerim vardır tabii benim ama onları ben şimdi kendime saklıyorum.

Ben kırk yılı aşkın çocuk ve ergen psikiyatristi ve erişkin psikiyatristi olarak çalışmış bir bilim insanıyım ve burada söylediklerim tabii ki çok hazırlanarak geldim çünkü bu Komisyonu çok önemsiyorum ve tamamıyla bilimsel doğrular üzerinden, burada aktardıklarımı bilimsel veriler üzerinden aktarmaya çalışıyorum. Dolayısıyla, şimdi çocuk istismarıyla çocuk sayısı ya da istenmeden yapılan çocuklar arasında doğrudan gerçekten bir ilişki var, bağlanma açısından var ve bunlar bilimsel yayınlarda da vurgulanmış noktalardır. Bağlanmayan bir anne-baba hazır olmadan çocuk sahibi olduklarında ya da yeteri derecede ilgilenemedikleri, bağlanamadıkları bir çocuğa sahip olduklarında, fiziksel istismar, sadece cinsel değil, fiziksel istismar yani o çocuğa fiziksel şiddet

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 13

uygulama, ihmal, duygusal istismar ve cinsel istismarda bir artış olduğunu biliyoruz. Cinsel istismarda nasıl bir artış var? Yani bir babanın aidiyet hissetmediği bir çocuğa cinsel yönden, onu cinsel bir nesne olarak görme olasılığı daha yüksek, bunu bilimsel veriler söylüyor. Yine bir anne, yani ensestın evde devam ettiği bir ailede, anne eğer çocuğuna sahip çıkamıyorsa, yani çocukla ilgili bir aidiyet duygusu oluşmamışsa, yeterince annelik duygusunun gelişmediğini görüyoruz. Dolayısıyla da demin söylediğim şu 3 maymun var ya; görmedim, bilmedim, duymuyorum, yani yetersiz anneler, çocuğuna sahip çıkamayan anneler, çocuğunu enseste kurban veren anneler, böyle bir bağlanma bozukluğundan ortaya çıkıyor.

Yine, sadece bu yönlerden değil de bu çok açık hepimizin aslında bildiği bir şey. Yani çok çocuk sahibi olduğumuzda, çocuğa bakmayla ilgili... Bizim toplumumuz genelde yoksul bir toplum, eğitimsiz bir toplum, hepimizin bildiği gerçekler bunlar. Eğitimsiz bir toplum, geneli farkındalıksız bir toplum. Niye anne-baba okulları açalım diyoruz, çünkü anne-babalar bilinçsiz, nasıl bir çocuk yetiştireceği konusunda çağdaş bilgilerden yoksun, ailesinden gördüğüyle çoğunlukla yapıyorlar. Onun için anne-baba okulu açalım ki bu çağda çocuklar nasıl yetişmeli, çağın gereksinimlerine nasıl yakınlaşmalı... Onun için her çocuğa yetecek kadar farkındalık, her çocuğa yetecek kadar bilinçlilik, her çocuğa yetecek kadar bir beceri gelişmesi lazım. Çok çocuk olunca ihmal de çok fazla oluyor, yani kendi hâllerine çocukları bırakmışlık, bilinçsizlik ve farkındalıksızlık o çocukların sağlıklı gelişmelerini yani bedensel olarak, ruhsal olarak, sosyal olarak ve bilişsel olarak... Bilişsel demek ne demek? Yani çocuğun öğrenme becerileri, dünyayı algılama becerileri, problem çözme becerileri, yaratıcılık becerileri, yani bunların gelişmediğini biliyoruz. Bunlar hani bilimsel verilerle kanıtlanmış şeyler ama sözlerim şöyle yanlış anlaşılmasın: "Yani hiç çocuk yapılmaz." Öyle bir şey söyleyemedim ben, sadece yani bakabilecek, bakmayı da ekonomik bir şey olarak söyleyemedim ama ekonomiyle de çok alakası var tabii. Ben daha çok çocuğun ruhsal, sosyal, bilişsel gelişimi açısından bunu söyledim.

Şimdi, çocuk cinselliği dediğimizde, hani kız-erkek çocuklar bir arada yetişsinler, birbirlerini tanısinlar. Bu demek değil ki çocuklar bir cinsel eylem içinde birlikte olsunlar, kesinlikle böyle bir şey söyleyemiyorum. Özellikle yani üniversitedeki bir çocuk, lisedeki bir çocuk vakitsiz bir cinsel eyleme girdiğinde örselenir çünkü cinsel eyleme hazır değildir. Benim söylediğim cinsel eylem değil, kız-erkek olarak okullarda bir arada bulunmaları, bir arada oyunlar oynamaları, bir arada ne bileyim eğitimleri, farklı cinsleri tanımaları ve beraber bir arada olabilmeyi öğrenmeleri ve bunu bir doğallık, bir normallik olarak kabullenmeleri, benim söylemek istediğim bu. Yoksa, bir cinsel eyleme girsinler, birbirleriyle cinsel ilişki içinde olsunlar, kesinlikle böyle bir şeyi kastetmiyorum, böyle bir yanlış anlaşılma olmasın.

Şimdi, cinsel istismarsa tek başına konumuz ki bugünkü gündemimizde bu var. Hani, cinsel istismarı biraz önce Metin Bey sordular ama şu sırada yoklar, gene de ben yanıt vereyim.

BAŞKAN – Kayıtlara geçiyor Hocam, döndüğü zaman alabilir.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Tamam.

Şimdi, cinsel istismar açısından aslında bakılmış ki, hani bilimsel veriler doğrultusunda bakılmış ki tek bir sosyoekonomik yapı bundan sorumlu değil, üst sosyoekonomik düzeyde de görülüyor, alt sosyoekonomik düzeyde de görülüyor. Ama yine de şöyle bir vurgu var: Yani alt sosyoekonomik düzeyde dediğim gibi ekonomik sorunlarla, işte dar evlerde yaşama zorunluluğu, eğitimsizlik, cinsel yönden uygun eğitilememe, farkındalık azlığı vesaire bilinçsizlik nedeniyle alt sosyoekonomik düzeylerde görülme oranının daha yüksek olabileceği olasılığı vurgulanıyor.

Şimdi, genellemeler, hani genelleme yapmak doğru mudur, yanlış mıdır? Tabii ki sabahtan beri hepimiz vurguluyoruz konuşmalarımızda, indirgemeci bir yaklaşımla yola çıkılmaz, yani tek bir vaka üzerinden, tek bir okul üzerinden, tek bir şehir üzerinden yola çıkılmaz. Genelleme ne zaman yapılır? Genelleme şu zaman yapılır: Eğer veriler bilimsel bir tabana ulaşmışsa, tekrar tekrar yapılan bilimsel araştırmalarla kanıtlanmışsa, o zaman bunu artık genelleme yapabiliriz, bu artık tek başına bir durum değildir, bu hep bilim açısından kabullenilmiş bir bilimsel veridir, bir bilimsel değerdir, bir çıktıdır, gerçekliktir; onun için hani genellemeler o zaman yapılır. Yani dünya yuvardır, benim fikrim değil, genelleme yapıyoruz, hepimiz bunu biliyoruz, böyle bir genelleme yani.

Çok sıklıkla dillendirmek uygun mudur? Yani örneğin yakın tarihte bir şehrimizde, işte bir okulda bir durum oldu ve gerçekten çok sık dillendirildi. Dillendirilmesi aslında uygundur ama bunun nasıl ve ne kapsamda ve işlevi önemli. Dillendirilmek şu nedenle, üstünü örtmemek lazım tabii, yani farkındalık kazandırmak için, toplumu bu konuda uyarmak için, bu konuda önlemler alınabilmesi açısından bu gerçeklikle yüzleştikten sonra neler yapacağımızı planlayabilmek için dillendirme önemli. Ama dillendirmek çocuklar üzerinden olmamalı, burada medyanın çok dikkatli olması lazım. Yani çocukların adını vermek, çocukların işte fotoğrafını göstermek, çocukların -ne bileyim- aileleriyle oturup konuşmak ve bunları göstermek, sadece medyada değil, o toplum içinde de çocukları etiketleyecek ya da damgalayacak bir dillenmeden sakınmak lazım. Ama tabii ki gerçekleri hep beraber görebilmek ve önlem alabilmek bir biçimde "dillendirmekse" adı, dillendirmek de gerekli.

Demın söylediğim gibi bir aradalık yani...

BAŞKAN – Hocam, tekrarlara gerek yok, isterseniz cevaplandırdığımız konulara geçsek...

Bizim bir de Genel Kurul sınırlamamız da var, o yüzden çok acele ettirmek istemiyorum ama diğer konuşmacılarımız da olacak.

PROF. DR. BAHAR GÖKLER – Tamam, zaten son.

Hani bir aradalık bir dayatma mı olacak, yoksa bir bilimsel çıktı mı? Yani, çocukların kız ve erkek olarak bir arada yetiştirilmesi, bir arada oluşması cinsel kimliğin oluşması, yerleşmesi ve sağlıklı bir kimlik yapılanması açısından önemli bir durumdur, onun için bu bir dayatma değildir, bilimsel veriler dayatma değildir, bilimsel veriler gerçekliktir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 14

Şimdi, çocuk cezaevleri konusuna gelince, tabii ki yani 4 yaş -şimdi Ayşen Hanım'la da görüştük- daha önce belirlenmiş, yasada belirlenmiş bir şeydi, hatta 5. Bu önemli, çünkü çocuk cinsel oyununu biz ayırıyoruz, yani çocuklar cinselliği tanırken ne bileyim 3-4 yaşındaki iki çocuk masanın altında işte oynuyorlar, o onun orasına bakıyor, o onun orasına, buna cinsel oyun diyoruz ama 4 yaş ya da 5 yaş büyük birisi tarafından cinsel bir eyleme maruz kalmışsa buna cinsel taciz diyoruz. Tabii ki çocuk cezaevleri, çocuk işahlevleri, çocukların işte bu birbirini tanıma, yani kız-erkek olarak birbirini tanımaya herhangi bir fırsatlarının olmadığı yerlerde, ergenler arasında cinsel dürtülerin birbirleri üzerinden doyuma ulaştırılması gibi bir eğilim vardır. Bu, çocukların cezalandırılmasından çok, çocukların rehabilitasyonunu, cezaevlerinin, yatılı kurumların, çocuk bakımevlerinin, yurtların rehabilite edilmesi, çocuk sadece cinsel dürtüleriyle baş başa kalırsa bunu bir başka arkadaşı üzerinden giderme ve doyuma ulaşma olanağı aramaya çalışır ama buralarda, bu tür kurumlarda, sizin söylediğiniz gibi, etkinlik alanları, ergenlerin enerjilerini ve potansiyellerini doyurabilecekleri farklı etkinlik alanları; spor olabilir, sanat olabilir, işte ne bileyim iş üretimi olabilir gibi şeylere yönettildiğinde, bu birbirleri üzerinden cinsel dürtülerini tatmin etme olasılıkları da o denli azalır. Dolayısıyla, rehabilitasyona ihtiyaç var.

Evet, ÇİM'lerin altyapısıyla ilgili sorular. Tabii, onu söylemişim zaten, yani ÇİM'lerin getirdiği çok olumlu katkılar var ülkemize, sadece donanımlı uzmanlar yetiştirildikten sonra yenilerinin açılması çok önemli. Çünkü bu çok hassas bir konu, hem çocuklar örselenebilir hem de kendini yeterli hissetmeyen uzmanlar örselenebilirler ve tükenmişlik duygusu yaşayabilirler.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Hocam, sizin bilgi ve birikimlerinizi bizimle paylaşmanız çok değerliydi.

Dernek olarak ya da bireysel olarak yazılı görüşlerinizi de ayın 8'ine kadar bize ulaştırabilirseniz uzmanlarımız raporda değerlendireceklerdir.

Evet, Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği Başkanı Bahar Gökler Hanımefendiye tekrar sunumları için teşekkür ediyoruz.

Sanırım, Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği eski Başkanı Füsün Çuhadaroğlu Çetin sunumlarını bizimle paylaşacak.

Çok özür dilerim, Ayşen Coşkun Hanımefendiyi dinleyeceğiz.

Yalnız zamanı biraz daha iyi değerlendirmek adına, Başkanımız da geldi, şöyle bir açıklama yapsak: En son çocukla ilgili toplantı yaptığımızda sanırım yemek arası vermeden saat beşe kadar devam etmiştik, bu hem uzmanlarımız için hem de vekillerimiz için çok sağlıklı bir çalışma koşulu oluşturmuyor. Arzu ederseniz Hocam, siz sunumunuzu yarım saatle sınırlı tutun, sorularla beraber zaten biz bunu bir saate üstün bir hâle getireceğiz ve 13.50' de de ara verirsek, yemek arası vermek suretiyle hem de sizin zamanınızı kullanmış oluruz, yemek arası verdiğimiz zaman da Genel Kurul açılışını da gerçekleştirmiş oluruz. 14.00' te açılış yapılacak bugün.

Arzu ederseniz Hocam, sunumu ilk başta yarım saatle sınırlı tutarsanız vekillerimizin sorularıyla beraber zaten eksik kalan kısımları tamamlamak mümkün olacak.

Burada bulunduğunuz için tekrar teşekkür ediyoruz, sağ olun.

2.- *Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği Çocuk Koruma Grubu Başkanı Profesör Doktor Ayşen Coşkun'un, her yönüyle çocuk istismarları, sebep ve sonuçları ile bu konuda yapılan çalışmalar hakkında sunumu*

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Biz de şu anda aslında bir grup olarak buradayız, Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği olarak.

Aslında şöyle başlamak istiyorum, bizler uzmanlar olarak da bu alanda yıllardır çalışan deneyimli kişiler olarak da hâlâ her gün yenilenme gereğini, birtakım şeyleri tekrar tekrar farklı boyutlarla ele alma gereğini duymaktayız. Bizim ve şu anda burada bulunan kıdemli öğretim üyelerinden oluşan grubumuzun 5 üyesi de şu anda burada, hatta 6, Bahar Abla aynı zamanda o şapkasıyla da bizim grubumuzda. Adli psikiyatri komisyonu, ruhsal travma komisyonu, çocuk hakları komisyonu ve uluslararası ilişkilerde çocuk politikaları geliştirme, ruh sağlığı politikaları geliştirme komisyonu derneğin alt komisyonları, bizler birleşerek özellikle daha etkin bir program yürütebilme açısından böyle bir grup kurduk, yani bu grup derneğimizin bünyesinde şu anda oldukça aktif birtakım çalışmalar yapıyor.

Şimdi, neden buna ihtiyaç duyduk? Çünkü, parça parça çalıştığımız zaman sonuca ulaşamıyoruz. Yani aslında, her komisyon kendi içinde çalışıyordu ama güçlerimizi birleştirmek zorundaydık. Belki bu Komisyona benim grubum adına da söyleyeceğim ilk şey, bu alanda, çocuk alanında çalışırken hepimizin güçlerimizi birleştirmemiz gerektiği. Burada hepimiz bir tarafız, hepimiz taraf olmak zorundayız ama çocuğun yanında taraf olmak zorundayız. Hangi görüşten olursak olalım, ne yaparsak yapalım birincil olarak çocuk yanında çalışmak zorundayız ve ancak çocuklarımız için sağlıklı birtakım değişiklikleri bu şekilde yaparız.

Ben tekrarlamalardan kaçınmak için bazı slaytları atlayacağım ama her şeyin ötesinde, toplumda da çok kafa karıştıran bir kavram olan “kocaman çocuk”, “benim boyumu geçmiş”, “kazık kadar çocuk”, “Biz buna çocuk diyoruz, çocuk mahkemesine gönderiyoruz, nasıl çocuk oluyor bu?” kavramımız var. Aslında buradan, birtakım belki toplum olarak hepimiz adına da aslında kavramları da farklı bir şekilde algılamaya dönük bakmamız, çalışmamız gerekiyor. Hakikaten bu zor, bunu kabul ediyorum, yani 1.80 boyuna gelmiş, 15-16 yaşında, fiziksel gelişimini dıştan tümüyle bir şekilde geliştirmiş bir genç kıza hepimiz çocuk diye nitelediğimiz zaman, bir tuhafılık var gibi geliyor. Ama, tıp bunu söylemiyor; çekilen filmler, beyin inceleme teknikleri bize gösteriyor ki yetişkin olarak düşünememe, davranabilme, bütün bu becerileri kazanabilmesi 18 yaşında ancak tamamlanıyor. Yani, o zamana kadar dış görüntü yetişkin gibi görünse de her yönüyle gelişmesi bir şekilde 18 yaş bulmak zorunda kalıyor. Yani önce baktığımız, gördüğümüzle hakikaten olanı biraz değiştirmeliyiz. Bunları konuşuldu ama önlenmesi üzerinde mutlaka durmamız gerekiyor. Burada bir diğer, belki üstünde durulmayan yanlardan bir tanesi: Cinsel istismar mağduru ki sanırım biraz önceki sorulara da biraz cevaplar barındıracak konuşmam yani biraz ben buradaki aktarımı değiştiriyorum şu anda, tekrarlamalar yapmayalım diye.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt : İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 15

Burada çok önemli bir şey var, "Neden yedi yıl ya da beş yıl susuyor?" diye sordunuz. Çünkü, cinsel istismar mağduru olan çocuklar birkaç nedenle bunu açıklayamıyorlar. Bunun çok net örneklerini verebilirim size. Bir baba, 8 yaşına kadar –gerçek olaylardır bunlar- çocuğunu dövüyor, fiziksel istismar mağduru yapıyor, şiddetli dövme ama, ağaca bağlıyor, kayışla, sopayla dövüyor. Anne çok mutsuz. Ama 8 yaşında, baba birden bire erkek çocuğuyla barışıyor. Baba, çocuğu arabasına alıyor; baba, çocuğu iş yerine götürüyor, baba her gittiği yere bu erkek çocuğu taşıyor. Üstüne 16 yaşında bir de abla var, ablayla sorun yok. 8 yaşında, aileye gelen, ikiz doğan kardeşler var, anne o dönemde hem hamile hem ikiz çocuk doğuruyor ve onların bakımıyla ilgileniyor. Anne bu dönemde çok mutlu. Çünkü baba oğlun arası düzeldi diye çok mutlu anne, "Nihayet baba oğul düzeldi." diyor. 12 yaşına geldiğinde babanın çocuğunu cinsel istismar ederken basıyor anne, bizzat basıyor, çocuklarını alarak evden çıkıyor. Bunu dava konusu yapmıyor bu anne, diyor ki: "Topluma yansmasın, ayıp ama boşan benden. Çocuklarımı da alacağım, çıkacağım." Baba kabul ediyor. Anne birtakım destekler bulmaya çalışıyor, ekonomik durumu iyi olmayan bir anne. Çocuğun ciddi ruhsal örülenmesi var bu arada, dört yıl gördüğü; sekiz yıl fiziksel istismar, dört yıl cinsel istismar öz babasından.

Boşanma davasından altı ay sonra ikiz erkek çocuklarını almak üzere velayet davası açıyor. Çünkü mahkeme kayıtlarında, boşanma kayıtlarında bu babanın cinsel istismar nedeniyle anneden ayrıldığına dair kayıt yok. Anne çaresiz kalıyor, diyor ki baba: "Benim ekonomik durumum daha iyi. Anne ilkököl mezunu; anne, annesinin evine sığındı dört çocuğuyla birlikte. Büyük çocuklar annede kalsın, küçüklerin bakımını ben sağlayacağım." diyor ve mahkemeye gidiyor. Anne panik içinde, çünkü bu küçük ikiz çocukları babanın velayetine alma isteğinin altında bunların da cinsel istismarı için elinde kullanabilecek çocuklar olması. Bakın bu gerçek bir olaydır.

Biz 1996 yılında Çocuk Koruma Kanunu çıkmadan sırf ruhsal delillerle bu babayı on altı yıl ağır cezaya mahkûm ettirdik verdiğimiz değerlendirmelerde. Ve bu çocuğu da lise sona kadar takip ettik. Ve bu çocuk lise sona kadar çok çeşitli, ciddi davranış sorunları yaşadı. O nedenle, ne oldu? Mağdur olarak burada zincirdeydi. Ama ilk yaptığı şey, biraz ergenliğe girdiğinde ikiz kardeşlerini istismar etmeye kalkmak oldu. Onu da aştık, çok ciddi tedavi süreçlerine aldık. İşte bir şekilde mağdur olarak zincirde, bir şekilde istismarcı olarak ve biz bu zincirleri kırmak zorundayız, bu, zorunda olduğumuz bir şey.

Yasalar, aslında bizim yasalarımız şu anda birçok yönden var, yani kullanabileceğimiz yasalarımız var. Her şeyi yeni baştan yaratmak zorunda değiliz ama birtakım düzenlemeler yapmak zorundayız. Aslında hem Anayasa'yla hem kabul ettiğimiz uluslararası sözleşmelerle hem birtakım değişik yasalarla ülkemizde aslında yasal anlamda çocukların korunma ortamı var ama bu uygulamaları ilgili zorluklarımız var, bunları da aşmamız gerekiyor. Yasalarda da gerçekten bazı çelişkiler ve düzeltmeler gerekebilir. Olmadan önce önlemeliyiz, olduktan sonra korumalıyız ve çok uygun yasal yöntemleri kullanmalıyız.

Bunlar geçti, bunları geçeceğim. Burada sözünü etmek istediğimiz şey şu var: İlköğretimde biliyorsunuz medya okur yazarlığı diye seçmeli bir ders var. Ben bunu araştırıyorum, mesela Kocaeli bünyesinde araştırdım, bir tek okulda açılmamış bu ders. Neden? Çünkü kimse seçmiyor bu dersi. Ders seçilmeyince, derse ilişkin eğitmen gelmiyor, eğitmen donanımını artırmıyor. Hâlbuki bu birçok açıdan çok önemli. Çünkü bugün sadece aile içinden değil, toplumdan değil, sanal dünyadan da çocuklarımızı cinsel yönden taciz edebilecek çok tehlikeli kanallar var, gerçekten çok önemli kanallar var. O zaman bilgisayar ve sosyal medya ağlarında biz 21'inci yüzyılda çocuklarımızın dünyasından çıkaramayız, doğru değil bu. Ben, bu yaşında, hiç âdetim değildir, bütün hastanedeki işlerimi EBS sisteminden yapmak zorundayım, yani teknoloji özürliydim, teknolojiyi tanımak zorunda kaldım bu saatten sonra. Nasıl onları teknolojinin dışına çıkaracağız? Çıkaramayacağız. Ama medya okur yazarlığı dersini ben çok önemsiyorum. Müfredatı iyi yapılmalı, yaşa göre uygunlaştırılmalı, üzerinde çok iyi çalışılmalı ve hatta ve hatta zorunlu ders hâline getirip... Bu zorunlu ders sadece çocuklara değil belli aralıklarla bu derse ailelerin katılmaları da sağlanmalı. Çünkü bugün Türkiye'de ikinci sınıf çocuğunun sosyal medya adresi var. Çoğu aile de burada kiminle bağlantı kurduğunu bilmiyor. Bu çok önemli.

Ailelere geçtiğimde, bunların üstünde de duruldu ama burada ben bir şeyden söz etmek istiyorum: Aslında değiştirmemiz gereken şey çok zor. Bu kültürde bu toplumun içinde -hepimiz bunları biliyoruz- bakış açımızı, düşünce kalıplarımızı değiştirmemiz çok zor ama bunun için uğraşmak zorundayız, aslında burası çok önemli.

Damgalamadan söz etti Bahar Hocam, benim de Hocamdır, onun için burada da "Hocam" diyeceğim, kusura bakmayın. Damgalamayla ilgili, ailede bir şey anlatacağım gene size. 5 yaşında bir erkek çocuğu, aile dışı cinsel istismar. Sokakta, ciddi, nitelikli cinsel istismar adli açıdan baktığımızda. Adli süreç tamamlanırken bir yandan değerlendirmeye aldık. Anne dedi ki: "Çocuk çok kötü, neden kötü? Yani bir süreç geçiyor, yavaş yavaş siz toparlıyorsunuz. Çünkü, daha önce babasının gözbebeği bir erkek çocuktu, bu olay olduktan sonra babası çocukla asla ilgilenmiyor." Babayla konuştuk, ne dedi baba biliyor musunuz? "Benim artık erkek çocuğum yok, bu çocuk kirlendi, ben artık onu 'Koçum' diye sevemem, kim severse sevsin bu çocuğu." Bakın, bir dışarıdan gelen istismar. Bu işte, ailenin de olaya bakışı, ailelerin neden eğitilmesi gerektiği, bizim neden bu konularda daha açık olmamız, konuşmamız gerektiğini net göstergeleri ki ben bu örneği eğitimlerde... Özellikle yine bir şeyi daha vurgulayacağım, rehber öğretmenleriyle ilgili konuşuldu ama toplumun kanaat önderlerinin mutlaka bu eğitimlerde yer alması gerektiğini düşünüyorum. Verilen örneğimiz vardı, yani uygun olmayan örnekler yaşıyoruz biz. İşte bir din adamının "6 yaşındaki çocukla evlenebilir." demesi, bence o kişinin de bu konuda bilgilendirilmesi gerekiyor. Bence o kişinin de donanımının artırılması gerekiyor ve bence bu kültürde yıllarca toplumdaki kanaat önderlerinin rolü son derece önemli olmuştur. Öncelikle doğru bilgilendirmeyi onlarla yapmak ve daha sonra aslında topluma daha kolay ulaşan kanaat önderleriyle toplumun, ailenin bu olaylara bakışı konusunda onlardan yardım almamız gerekiyor. Bu bir proje hâline getirilebilir, projelendirilebilir, kullanılabilir. Çünkü biz gerçekten biliyoruz ki halk sağlığı uygulamalarında da topluma ulaşmak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 16

istiyorsanız onlara yakın olan, onların dilini konuşan, onlarla rahat bir arada bulunan insanlar aracılığıyla onlara doğruları ya da birtakım farklılıkları iletmelisiniz.

Bir model olması açısından, belki ilginizi çekebilir, pazartesi günü İstanbul'da Çocuk Koruma Merkezleri Derneğinin, çocuk koruma merkezleriyle birlikte yapmış olduğu bir toplantıdaydım. Bu toplantıda, İstanbul'da değişik vakıf ve özel üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışma sunuldu. 220 tane farklı farklı üniversiteden üniversite öğrencisi –çok güzel eğitim programları oluşturdu demek çünkü- 12 haftalık bir eğitime alındıktan sonra kendi üniversitelerinde akran eğitimleri uygulamışlar ve bunları sundular. Çok önem veriyorum ben, bu tür projelerin desteklenmesi gerekiyor. Akrandan akrana eğitim, çünkü bugün orada yaşayan gençlerimiz yarın bu toplumu yönetecek insanlar, yarın bu toplumda değişsin dediğimiz bilinci, değişsin dediğimiz birtakım kavramları o zaman alırlarsa değiştirecekler. Bu tür eğitimler gerçekten çok önemli ve desteklenmeli diye düşünüyorum. Çok önemli bir modeldi, belki komisyonunuz bu araştırma modelini araştırabilir ve bilgi alabilir.

Bire bir çalışan meslek elemanlarının donanımının son derece yetersiz olduğunu burada söylemek istiyorum. Bu, gerçekten bütün alanlar için geçerli. Lisans eğitimlerinden sonra mutlaka lisansüstü destek eğitimlerini almak zorundalar bu alanlarla çalışmaları için. Yine, bir lisans eğitiminde, bu da vurgulandı ama özellikle hukuk, eğitim, tıp, sağlık, hemşirelik, çocuk gelişimi gibi, PDR gibi birçok bölümde lisans eğitimine konmayan yerlerde de zorunlu ders olarak bunların YÖK tarafından belki konması gerekiyor, son senelerine konulabilir. Son senelerinde bir görev, toplumsal duyarlılık projesi hâline getirilebilir. Medyaya çok iyi çalışılması gerekiyor.

Burada medyanın çocuğa dair mahremiyete mutlaka ve mutlaka özen göstermesi gerekiyor. Ancak toplumu bilgilendirmede çok önemli bir faktördür. Çünkü, şöyle söyleyeyim: Hepimizin içini acıtan, ben eminim burada herkesin de içini acıtan basında çıkan o haberler karşısında belki birçok anne çocuğunun başına böyle bir şey gelebileceği konusunda bilgilendi ve çocuğunu koruma altına aldı. Şimdi bu yanını da unutmaması gerekiyor. Ya bunu bir denge içine koymamız gerekiyor. Ya bu haberleri yok etmeliyiz, açıklık olmalı ancak mutlaka ve mutlaka mahremiyet olmalı. Değerlendirdiğimiz bir çocuk bize şunu söyledi: Ben bildirimde bulunuyorum –öz babası tarafından taciz edilen bir çocuk- ancak eğer gazetelerin birinde benim değil babamın dahi resmi çıkarsa tümünden inkâr ederim, asla bunu kabul etmem. Çünkü o babanın çocuğu olduğumu benim herkes biliyor, benim adımı koymadıkları zaman bir şey fark etmeyecek." Çocuk mahremiyet istiyor, çocuk damgalanmamayı istiyor.

Evet, çok önemli bir eksikliğimiz, bununla ilgili birtakım girişimlerin geçmişte olduğunu biliyorum. Bu girişimler incelenebilir ama nasıl ki Türkiye'nin her yerinde 112'yi çevirdiğimizde ambulans geliyorsa bize, ambulansın içinde doktorumuz geliyorsa, ambulansın içinde hemen müdahale edilecek sistemi biz kurmayı başardırıysak bu konuda tek bir numaradan, bütün Türkiye'de çağrı merkezlerini kurmak zorundayız ve bunu çocuklara iletmek zorundayız. Çünkü unutmayın bu çocuklar açık edemiyorlar. Ya tehdit ediliyorlar ya suça iştirak edildikleri izlenimi onlara verildiği için, açık ettiklerinde ceza alacaklarını, suçlanacaklarını bir şekilde hissettiklerinden yıllarca susabiliyorlar. O suskunların nedeni bu. Ama bu çağrı merkezlerinin arkasına da mutlaka ve mutlaka iyi yanıt verecek birilerini koymamız gerekiyor ve bunun arkasına ise çok iyi bir sistem kurmamız gerekiyor. Çağrıyı aldı, çağrının arkasındaki uzman konuştu ama ortada kaldı. Çocuk nereye alınacak? Çocuk hangi sisteme girecek, ne yapılacak? Bunların çok iyi birtakım yani şu komisyondan sonra mutlaka çalışma gruplarının belki kurulması gerekiyor ve bunların ayrıntılandırılması gerekiyor bence. Nereye gidecek bu çocuk, çağrıyı aldıktan sonra?

Şimdi, bu noktada ben ÇİM'lere gireceğim. Evet, Türkiye'de çok iyi yapılanmalar da başlattık. ÇİM'lerle ilgili en büyük sorun şu: Çocuğu sorgulama aşamasındaki tekrarı durdurduk, uygulamadan çok net biliyorum çünkü. Ancak o çocuk kayıt da alınsa, savcı mahkemeye gönderdiğinde CD'si de olsa, hâkim tarafından mahkeme ortamında –birkaç kez bilirkişi olarak katıldığım için biliyorum- ben kendimi kötü hissediyorum orada, yukarıda hâkimler, bir çocuk burada. Ve bu çocuk, aynı şey ÇİM'de anlatıldığı hâlde orada anlatılabiliyor. Bizim sistemdeki aksaklıkları düzeltmemiz lazım. Yoğurdumuz var, salçamız var, yağımız var ama çorabayı bir türlü koyamıyoruz önüne. Neden? Çünkü sistemleri eş güdüm içinde çalıştırmak ve insanların birbiriyle haberdar olarak gitmesini başaramıyoruz. Bunu aşmamız gerekiyor. Orada hâkim daha sonra ne yapıyor? Burada, ÇİM'lerde en büyük eksik adli tıp uzmanlarının olmayışıdır. Sadece sorgu değerlendirmesi yapılıyor, adli değerlendirme için çocuk tekrar hastanelere, tekrar adli tıp uzmanlarına gönderilmek zorunda kalıyor. Yani aslında amaç yerine gelmiyor. Buranın mutlaka elden geçmesi ve düzeltilmesi gerekiyor. Ve burada aslında multidisiplinel değerlendirmeye girilmesi gerekiyor.

İl koordinasyon kurullarına bir değineceğim. Çünkü biraz önce dedim: Evet, bizim ulusal çocuk politikaları geliştirmemiz lazım. Yalnız unutmayalım, bunlar uzun erimli çalışmalardır yani zaman alacak çalışmalardır. Ama bizim şu anda ülkemizde taciz edilen çocuklar olduğunu düşünelim. Şu anda taciz ediliyor bazı çocuklar ve biz buradayız. Bir an önce bazı sistemleri işletmemiz lazım. Evet, bir tarafta politikaları geliştirelim ama öbür tarafta işleyen sistemlere iliştiirelim.

2005 Çocuk Koruma Kanunu çıktıktan sonra biliyorsunuz bir merkezî koordinasyon kurulu kuruldu. İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bu beş bakanlığın müsteşar düzeyinde katılımıyla oluşturulan merkezî koordinasyonların altında projeler... 2005'te iki ilde proje yapıldı, İzmir ve Kocaeli'nde, bu proje sonunda da 81 ilde valiliğin altında çocuk koruma il koordinasyon kurulları oluşturuldu. Bir sürü il koordinasyon kurulu var, bu direkt Çocuk Koruma Kanunu bağlamında. İl koordinasyon kurulları doğrudan merkezî koordinasyon kurullarına bağlı olarak işliyor. Ancak, bunlarla ilgili bir başka projede o ilde korunması gereken çocuk hangi sisteme girmeli hemen? Nereye gitmeli, ne yapmalı? Bununla ilgili de Bursa'nın da içinde olduğu yine bir proje yapıldı. O henüz sisteme dâhil olmadı ve ne yazık ki iki ayda bir merkezden rapor istendiği için il koordinasyon kurulları kâğıt üstünde, yerelde toplanıyorlar, birtakım şeyler konuşuluyor, raporlar gönderiliyor oldu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt: İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 17

Hâlbuki amacı şuydu: Kurumlar arası eş güdümün artırılması, dikey yazışmalarla vakit geçirilmemesi, yerel bazda hızlı hareket edilmesiydi. Ben bu sistemin aktifleştirilmesinin kısa dönemde önemli olacağını düşünüyorum. Bunu yine bir öneri olarak sizlere aktarıyoruz.

Denetim mekanizmalarımız yok denecek kadar az. Yine burada şu yapılabilir mi diye geliyor aklımıza: Mademki böyle bir il koordinasyon kurulu sistemimiz var. Bu sistemin şemsiyesi altında, içinde, her ilde alanında uzmanların, bağımsız uzmanların, STK'lardan bazı temsilcilerin yani içinde işte çocuk psikiyatrisi, psikolog olabilir, psikolojik danışman, rehberlik uzmanı, halk sağlığı olabilir, böyle bir denetim kurulunun kurulması. Bu denetim kurulunun risk altındaki kurumlar ya da işte yatılı kurumlar, bütün çocuğunun risk altında olabileceği yerlerde ilde denetleme yapabilmesi; belli aralıklarda bunların raporlarının –benim önerim– il koordinasyon kurulu değil merkezî koordinasyon kuruluna direkt, bu kurullar tarafından iletilmesi, merkezde bunun toparlanıp o ile ait aksayan sorunların bir şekilde ele alınması olabilir mi? Bu noktada yüksek risk taşıyan, cezaevi gibi, mülteci kampları gibi ciddi yüksek risk taşıyan yerlerle ilgili analizlerin yapılması gerekiyor yani orada ne oluyor? Çünkü buralarda biz biliyoruz ki, cezavlerinde mesela, akrandan akrana istismar da çok yaygın, kurum çalışanlarından da yaygın. Korumak istiyorsak bu kurumlarla ilgili birtakım analizler yapılmalı.

İstismarcıya ait önlemlerimiz var. Öyle ya da böyle bir kez olsun adı çocuğa karşı cinsel suça dair bir yere karışmış kişi için çok sıkı adli sicillerin tutulması gerekiyor. Bu adli sicillerin, çocukla temas hâlinde işe alınacak yerler tarafından işe alınan personellerin adli sicillerinin çok iyi denetlenmesi gerekiyor. Okul servis şoförü, kantinci, özel öğretmen, sınıf öğretmeni, her ne olursa olsun. Çocuğa hizmet veren iş yerlerinde çalıştırılmalarına dair engellemelerin mutlaka ve mutlaka gelmesi gerekiyor.

Şimdi, burada adliyelerle ilgili çok önemli olan bir şey şu: 2005 yılında Adalet Bakanlığı, UNICEF ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ortaklaşa bir eğitim programı yürüttü. Yaklaşık iki yıla kadar alan çocuk hâkim ve savcı eğitimleriydi bu. Bütün bölgelerde yapıldı bu eğitimler. Bu eğitimlerde eğitilen hâkim ve savcılar hiçbirisi şu anda çocuğa dair mahkemelerde aşağı yukarı çalışmıyor. Çünkü, tayin esasıyla, burada çocuğa dair eğitilen, uzmanlaşan bu kişiler ya ağır cezaya atıldılar ya asliye mahkemesine atıldılar. Bu sirkülasyonda ciddi sıkıntı oluyor. Yani orada verdiğiniz eğitim bugüne yansımıyor. Bunun için mutlaka uzmanlaşma, "Çocuk dostu hâkim, çocuk dostu savcı." diyorum ben. Hepimiz çocuk dostu gözle bakarsak ÇKM'ler ile ÇİM'ler arasında eş güdümün mutlaka sağlanması, eş güdümlü çalışmanın bir şekilde ele gelmesi.

Şimdi, bu noktada Sayın Bekaroğlu galiba yok, onun ilk oturumda dile getirdiği bir şeydi, çocuk adalet sistemine ilişkin sorunlarda. Şimdi, Haziran 2015'ten itibaren giren yasada doğal olarak yine pek çoğumuzun itiraz ettiği, adli sistemde tıkanmaya da neden olan ve aslında mağdur çocuk açısından faydası olmayan "Ruh sağlığı bozulmuştur." kavramının çıkması evet, doğrudu. Ancak, yargılama sürecinde bu çıkarken şöyle bir eksiklik ortaya çıktı: Çocuğun ruhsal belirtilerinin delil sayılması da çıktı ortadan ve biz yirmi yıl öncenin gerisine döndük değerlendirmede. Yani nitelikli cinsel istismar varsa bu çocuk adli sisteme giriyor şu anda, değilse, fiziksel delil yoksa evine geri gönderiliyor.

Kapalı bir grup olduğumuzu düşünüyorum, affınıza sığınarak gene çarpıcı bir örnek vereceğim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Yılmaz Tunç geçti)

BAŞKAN – Basın var, yazılı basınımız var, Anadolu Ajansı burada. Yani açık bir toplantıdayız şu anda.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Açık toplantı, tamam.

BAŞKAN – Tutanaklar da İnternet'ten yayınlanıyor.

FATMA BENLİ (İstanbul) – İsim kullanmayalım o zaman.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – İsim yok, isim yok.

Bakın, şöyle bir şey söyleyeceğim, yani bu gerçekten önemli olduğu için söylüyorum, neden ruhsal delil olmalı yani baştan itibaren delili: Bir komşu, karşılıklı komşu olarak oturan aileler iki kız çocuğu aynı sınıfta okuyorlar. Bir ailenin bir kız, bir erkek çocuğu var; karşıdaki ailenin bir kız, bir erkek çocuğu var. Çok sık birbirlerine gidip gelen aileler bunlar ve anneler olmadan da gidilebiliyor, çünkü babalara da güveniliyor yani birbirleriyle ilişkisi var. İki ailenin 4 çocuğu karşıdaki evdeyken, anne de ortamda değilken baba: "Çocuklar sizi oyalayacağım, ben kendi çocuklarımla sürekli bu oyunu oynuyorum, haydi birlikte bir oyun oynayacağız, körebe oynayacağız." diyor ve bir oyun başlatıyor. Çocuklardan 1 tanesi biraz sanala meraklı, aşağı yukarı 8 yaşlarındaki bir erkek çocuk bu, o bilgisayar başında, öbür odada oyuna katılmıyor ama diğer üç çocuk yani bu şahsın kendi iki çocuğu ve karşıdaki komşunun çocuğu dâhil iki kız, bir erkek çocuk. Çocuk rahatsız oluyor, tuhaf bir şey oluyor... Gözünü bağıyor, diyor ki: "Burada bir çikolatayı bulan yalayacak." Çikolatanın nerede olduğunu söylemeyeceğim, tahmin edersiniz, Sarelle. Gözleriniz bağlı, ben bu oyunu çocuklarımla sürekli oynuyorum, çok eğlenceli bir oyun, ödül de Sarelle. Çocuğun göz bağı düştüğünde görüyor ki çok kötü bir manzara. Sarelle'nin olduğu bir yer, kötü bir yer. Ve bunun üzerine, ailesine bir şey söyleyemiyor, günlerce bulantı, kusma, çikolata yiyememe, onu gördüğünde felaket...

Şimdi, bakın bu olayda fiziksel delil yok, yok ama çok ağır bir istismar var ve bu kişi "Ben kendi çocuklarımla bunu sürekli oynuyorum." diyor. Bu bize yansıdığı zaman aile, "Biz hiçbir şekilde bildirimde bulunmayacağız." dedi ama sonunda birtakım iknalari yaptık, bulundular.

Şimdi, bu noktada eğer, bu 2005 öncesiydi, ruhsal değerlendirme devredeydi, oldukça ciddi birtakım cezalara da belki hükmedildi ama şu anda bu olay ne yazık ki mahkemeye intikal etmiyor. Çünkü "Fiziksel delil yok." deniyor ama çok ciddi ruhsal delil var. Bunun mutlaka göz önüne alınması gerekiyor yani ruhsal delillendirme, çocuk istismarında, çocuk cinsel istismarında son derece önemli yer tutuyor ve bu nedenle de olguların mutlaka multidisiplinel değerlendirilmesi gerekiyor. O nedenle de ÇİM'ler ve Çocuk

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 18

Koruma Merkezlerindeki multidisiplinel ekiplerce bu değerlendirmenin yapılması, ÇİM'lerde mutlaka çocuk psikiyatristi ve adli tıp uzmanlarının yer alması bu muayene ve değerlendirmelerde gerekiyor.

Bir diğer konu, tedbirlere hükmedilmesi konusunda sıkıntımız var. Hâlbuki Çocuk Koruma Kanunu bize çok güzel birtakım araçlar verdi. Çünkü tedbir kararlarımız var, tedbir kararlarına artık hükmedebiliyoruz. Şurayı geçiyorum ben, o tedbir kararlarına sonunda tekrar değineceğim.

15 yaş altı evliliklerle ilgili, evet, dediğiniz türde davalar, bizden de giden davalar oldu. Ciddi olarak toplumsal bir zorlama yaratan davalar oldu. Ancak burada çok önemli bir şey var. Bu davalar özünde yani bir şekilde, birtakım çözüm yolları aranmalı belki. Ancak, eğer biz bunu genel çerçeveye yayarsak, işte şu anda 3 bin olan vakamız 30 binlere çıkacak, biz çocuklarımızı koruyamayacağız. Bu sayıyı ne yazık ki daha çok artıracaktır. Evet bu bir sorun, ama gerçekten hukukçular açısından çok ciddi sorun, toplumsal anlamda sorun. Ve o durumda, 20 yaşına gelip, 2-3 tane çocuğu olup eşyle bir düzen tutturmuş o genç kızımızın bana şu soruyu sorduğunu düşünüyorum, ki biri sordu bunu: "Kusura bakmayın ama ben 13-14 yaşında evlendirilirken neredeydiniz?" dedi. "Şimdi, 20 yaşında kocamı alıyorsunuz, hapse koyduruyorsunuz yasa gereği. İyi de asıl ihtiyacım olan, ben 13 yaşında o ilk çocuğu doğurduğum zamandı, siz o zaman neredeydiniz?" İşte biz o zaman bir yerde olmak zorundayız. Biz o dönemde evlilikleri durdurmak ve bunu gerçekten çocuklarımızın sağlıklı, yeni ve sağlıklı bir neslin yetişmesi için yapmak zorundayız. Bu çok önemli diye düşünüyorum. Çünkü bir şekilde, rahat verdiğimiz zaman, "Ya biz rahat bir toplumuz, evlendiriyoruz." ya da "Ben istismar ediyorum, ceza almıyor, iki gün sonra o adam sokakta geziyor. Ne olacak, ben de istismar ederim." "Evlendirelim, evlendirilse de bir şey olmuyor, evlendirelim biz, sonra kabul görür."

Bunlarla uğraşmalıyız, gerçekten hepimiz bunlarla mücadele etmeliyiz. Her kanattan sağlıklı bir nesil yetiştirmek istiyorsak bunun için, değerlendirme süreci beklemeksizin, böyle bir bildirim geldiği andan itibaren çocuklarımızın mutlaka ve mutlaka tedavi, rehabilitasyon sistemine dâhil edilmesini sağlamalıyız. Çok ağır vakalarımız var. İnanın benim burada size aktardıklarım sadece bizim gördüklerimizin yüzde 1'i diyebilirim size. Yani farklı bir ortamda bunlarla ilgili dökümler, travma polikliniğimizde gördüğümüz - ÇOGEM'lerde kalan protokolümüz var, ÇOGEM'deki çocukları biz görüyoruz- o çocuklara dair yaşadıkları ruhsal sorunları aktarabilirim. Burada sadece kısa örnekler veriyorum ben size. İnanın çok önemli, tedavi, rehabilitasyon ne kadar erken başlarsa o kadar sağlıklı sonuçlara ulaşabiliriz. Ve aslında bunun için elimizde gücümüz var, tedbir kararları.

Şimdi, "İl koordinasyon kurullarını güçlendirin." dedim. Yine size bir örnek vereceğim, şu anda Kocaeli İl Koordinasyon Kurulunun kurduğu 3 tane alt çalışma grubu vardır. Bunlardan bir tanesi evdeki cinsel istismar risk haritasını çıkarmakla uğraşiyor. Yani bu tür il koordinasyon kurulları ile dair risklerle çalışmalıdır. Tedbir kararlarına ne kadar hükmediliyor ve bu tedbir kararları gerçekten işe dönük mü? Bir komisyon şu anda onu araştırıyor. Çünkü, tedbir kararlarımız var ama işe yaramıyor. Çünkü, bir şekilde bunlarla ilgili yapılanmalara gitmiyoruz.

Örneğin, Sağlık Bakanlığının daha önce bir özrümüz vardı, çocuk psikiyatristi sayısı Türkiye'de çok sınırlıydı ama şu anda eğitim görenlerle birlikte neredeyse 900'e yaklaşmış bir rakamımız var ve gündüz kliniği uygulamalarının yatılı ama çocuk ve ergenlere özgü klinikleri, yani herhangi bir yerdeki 3-5 tane odadan söz etmiyoruz. Bu çocukları da tedavi, rehabilite edebileceğimiz merkezlerin çoğaltılması gerekiyor. Bu konuda Sağlık Bakanlığımıza her türlü desteğe hazırız, her türlü yardıma biz hazırız.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının elindeki ÇOGEM'ler... ÇOGEM'lerin kuruluşunda ciddi sıkıntılar var. İyileştirmek için her türlü yöntem deniyor ama şöyle söyleyeyim: Bakım, koruma, sosyal rehabilitasyon, BSRM olarak kuruldu; cinsel istismar mağduru çocuklar için, suça itilmiş, sürüklenmişler için de KBRM olarak kuruldu. Her iki kurumda, ildeki zorunluluk nedeniyle fiziksel koşullara uygun olmayan yerlerle başladı aslında birçok ilde. Taşeron firmadan gelen ilkökul mezunu ya da artık çocuk gelişimciyi alıyorlar yavaş yavaş ama bu alana, istismar alanına, hiçbir bilgisi olmayan elemanlar çalışıyor ve asıl önemlisi, biz, bu kadar zarar görmüş çocukların, inanın, bir yataklı psikiyatri kliniğine 3 tanesinden fazlasını almaya cesaret edemeyiz, hemşireyiz, her şeyimiz olduğu hâlde. Bu kurumlarda 40'dan fazla çocuk bir arada yatıyor. Aynı anlamda davranış sorunu olan, örselenmiş, zoru olan.

Şimdi, kurumlar çok zorluk çekiyor. Çok iyi niyetle çalışmaya çalışıyorlar ama bu sistemle sıkıntı olur. Bunların artırılması, ÇODEM'lerde kalan çocuk sayısının maksimum 15'i aşmaması, çalıştırılacak elemanların mutlak ve mutlak eğitimden geçmesi ve orada çalışan elemanların ekonomik koşullarının iyileştirilmesi gerekiyor. Çok çabuk kaçıyorlar, bu elemanlar çok hızla yer değiştirebiliyorlar.

Tedbir kararları konusunda da -kâğıt üstünde kalmaması için- bütün kurumlar üstlerine düşen görevi yapmalı çünkü Çocuk Koruma Kanunu, aslında bütün bu tedbir kararı uygulayacak kurumları yasal olarak yükümlü kılıyor aslında. Var ama bunlarla ilgili, hakikaten çalışma yapmalıyız.

Çok teşekkür ediyorum. Sorularınız varsa alayım. İnşallah, zamanınızı çok aksetmedim. "Cinsel istismar ruhun ölümüdür." diye de biz bunu sonlandırıyoruz. Çok önemli görüyoruz. Hepimiz birlikte çalışırsak da bir şeylerin önüne geçebileceği mize inanıyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Hocam, çok sağ olun.

Şimdi, sorusu olan arkadaşımız varsa...

Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE SULA KÖSEÖĞLU (Trabzon) – Hocam, gerçekten, somuta dönük, uygulanabilir öneriler içeren çok yararlı bir sunumdu. Ben, özellikle teşekkür etmek istiyorum ve pek çok öneriyi hayata geçirebilmek anlamında, can kulağıyla not aldığımızı da ifade etmek istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 19

Ben, soru sormayacağım; sadece, önerileriniz için özellikle teşekkür etmek istiyorum. Eğer varsa başka önerileriniz olursa -hem yasama anlamında yani yasal düzenleme yapılması anlamında hem de uygulamaya yönelik aksaklıkların giderilmesi anlamında- yazılı olarak da Komisyonumuza ayrıca sunma imkânı olursa seviniriz.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Başta söylemeyi ben unuttum. Masalarınıza dağıtılmış olan raporumuz elinizde. Bunun birinci grubu, öneri, sorun alanları ve önerilerimizle ilgili yazılı raporumuzdur.

İkinci kısmı, geçen yıl Anayasa Komisyonuna yine Derneğimiz Adli Psikiyatri Komisyonu adına verdiğiimiz eki de size bugün ekledik ve koyduk çünkü hâlâ güncelliğini...

BAŞKAN – Anayasa değil de Adalet Komisyonu olması lazım.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Evet, Adalet. Pardon, çok özür dilerim. İşte, doktor olunca hukuk dilini öğrenmeye de çalışsak bu kadar oluyor.

BAŞKAN – Estağfurullah...

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Adalet Komisyonuna sunduk biz bu raporu. O raporu da size ekledik çünkü hâlâ yasal anlamda güncelliğini koruyan önerilerimiz var orada. Onun dışında da, yapabileceğimiz...

BAŞKAN – Hocam, Adalet Komisyonuna sunduğunuz raporda ruhsal değerlendirmeyle ilgili görüşünüz neydi?

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Var.

BAŞKAN – O dönemde de mi aynıydı?

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Evet. Yani yasadaki birtakım...

BAŞKAN – Peki, o dönemde sivil toplum kuruluşları “Bu ruhsal değerlendirme raporu alınmasın.” şeklindeydi, genel görüş öyleydi.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Hayır, şöyleydi Sayın Vekilim: “‘Ruh sağlığı bozulmuştur’ alınmasın.” Bu, çok tıkiyordu ancak adli değerlendirme yapılırken yani “Çocuk cinsel istismar mağduru mu değil mi?” derken çocuğun bütüncül değerlendirilmesi gerekiyor. Biraz önce söylediğim gibi, yüzde 85 cinsel istismar olgusu... Ki, ağır, uzun yıllara dayalı, fiziksel delil barındırmıyor. Yani dıştan muayene ettiğinizde DNA örneği yok, sürüntü yok, nitelikli istismar bulgusu yok ama dört sene, her gece, bu istismara uğramış.

BAŞKAN – O zaman, biz eski sisteme dönmek istiyoruz, öyle mi, onu anlıyorum ben.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – İşte, dönmeyelim, hayır. Ruhsal değerlendirmenin delil olarak kabulünü istiyoruz.

BAŞKAN – Yani, çocuklar ruhsal değerlendirme için, ruhsal sağlığı bozulmuş mu bozulmamış mı diye her olayda o zaman yine rapora...

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Hayır, bozulmuş değil, ruhsal muayenesinin kayıtlara geçmesi. Yani savcılıkta yapılan delillendirmede... Şöyle söyleyeyim; sadece ve sadece, biz bunu kendi ilimizde de savcılarla da konuşuyoruz, onlar da hukukçu gözüyle şunu söylüyorlar: Şimdi, bakın, hukukta illiyet bağlantısı son derece önemli yani adli vakada illiyet bağlantısı son derece önemli. Diyor ki savcı: “Bu çocuğa herhangi bir cisim sokulmadıysa, üstünde bir madde bulunmadıysa, sanığa dair bir suç delili yoksa, ben bunu nasıl mahkemeye göndereyim?” Ama biz de şunu söylüyoruz: “Çocuğa karşı cinsel saldırılarda en önemli delil, çocuğun ruh sağlığıyla ilgili muayenede ortaya çıkan delildir. Yani siz bunu delil olarak almayıp geri gönderirseniz, bu çocuğu, istismar edildiği ortama mahkûm ediyorsunuz ve bu çocuk, bir daha, hayatta kimseden, büyüüp yetişkin bir insan olana kadar, yardım istemeyecek.” Yani burada mutlaka muayenenin bütüncül olması. Bunun için de ÇİM’lerin ve çocuk koruma merkezlerinin yapılandırılması ve artırılması, orada multidisipliner ekipler tarafından bu değerlendirmenin yapılması. Yani, muhakkak ve muhakkak, orada çocuk psikiyatristi, Adli Tıp, gerekiyorsa diğer muayeneler... Bu muayenelerin savcılık soruşturması öncesinde konması ve o ruhsal delilin, delil olarak mahkeme açılması için kabul edilmesi. Ama “Ruh sağlığı bozulmuştur.” diye, hani süreçte mahkeme... Ceza anlamında söylemiyoruz bunu biz. Ceza, failin cezası açısından istemiyoruz biz bunu. Biz bunu, mağdur çocuğun korunması açısından istiyoruz.

BAŞKAN – Sonuçta, dosyaya o rapor girdikten sonra Hocam, o mağduru, mağdur çocuğun ruhsal durumuyla ilgili bir rapor olarak görecektir onu mahkeme.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Veya muayene bulgusu. Nasıl ki biz bu çocuğun vajinasını muayene ediyorsak, anal muayenesini yapıyorsak, üstünde bir şekilde meni arıyorsak, bu çocuğun ruhsal muayenesinde de var olan olumsuz belirtileri yani hastalık olabilecek, istismara dair çıkmış belirtileri de kayda almak zorundayız ve delillendirmek zorundayız.

BAŞKAN – ÇİM’den uzmanımız var. Zaten böyle bir rapor hazırlıyor musunuz siz?

ANKARA ÇOCUK İZLEM MERKEZİ ÇOCUK PSİKIYATRİSTİ DR. ÇİLEM BİLGİNER – Çocuk Psikiyatristiyim. Ankara Çocuk İzlem Merkezinde Çocuk Psikiyatristi Uzmanı olarak çalışıyorum, aynı zamanda sorumlu hekim olarak orada görev yapıyorum.

Talimat eğer verilirse, Sayın Başkan, o zaman hazırlıyoruz. Bu da şu şekilde oluyor: Eğer eylem tarihi Haziran 2014’den önce ise ve “Ruh sağlığı bozulmuş mudur, bozulmamış mıdır?” sorusu burada ceza anlamında da önemlilik arz ettiği için, o zaman zaten savcı talimatı, olaya ilişkin olarak “Ruh sağlığı bozulmuş mudur?” diye geliyor ve muayenemi buna göre yapıyorum.

Onun dışında, hani, şu anda böyle bir cezada bir artırımı yol açmadığı için -ruh sağlığıyla ilgili herhangi bir değerlendirme direkt olarak savcı talimatı olmadan bu raporu düzenlemiyorum. Şu anda, daha çok, işte hukuki anlam ve sonuçlarını algılayıp algılayamadığıyla ilgili çocuğun mental kapasitesini içeren ve yine bu soruyu direkt olarak soran psikiyatri raporları bizden isteniyor. O rapor içerisinde, dediğim gibi, eğer çocukta ruhsal belirtiler de söz konusuysa, bunları ayrıntılı şekilde dile getiriyorum ancak her vaka için bu şekilde bir savcılık raporu düzenleniyor, psikiyatri raporu düzenleniyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt: İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 20

Hocam, siz bir şey söyleyeceksiniz herhâlde.

Buyurun.

PROF. DR. FÜSUN ÇUHADAROĞLU ÇETİN – Evet.

Bu noktayla ilgili çok önemli bir karışıklık var. Demin Ayşen Hanım biraz değindi, onu tekrar vurgulamak istedim çünkü yasa çıktığı zaman, cezai müeyyideyle ilişkili şey daha çok göz önüne alınıyor. İşte, sonuçta yasanın cezai açıdan “Çocuğun ruh sağlığı bozulmuş mudur?” kısmı kaldırılarak artık uygulamanın yapılması iyi bir şey çünkü cinsel istismara uğrayıp da ruh sağlığı bozulmamış bir çocuk olamaz, böyle bir şey yok ama yasada eksik olan yani suçu işleyenin cezasını belirleyen bir boyutu var ama mağdurun sağlığını koruyacak bir şey yok. Yani diğer suçlardan farklı bir olay cinsel istismar suçu. Yani bir hırsız, işte sadece ceza yönünden değerlendirilip belki hapisaneye yönlendirilebilir veya bir katil ama bir çocuk istismarı olayı olduğu zaman, orada ciddi boyutta korunması gereken bir mağdur da var yani yasanın, bu iki boyutu kapsayacak şekilde düzenlenmesi lazım. Sadece, suçu işleyenin cezasına yönelik değil ama çocuğun korunmasının atlanmaması için bu vurguyu bizler çok yapmak ihtiyacı hissediyoruz ki hani, hâkimler mutlaka o çocuğa bir sağlık tedbiri koyması gerekiyor en azından sağlığının korunması boyutunda ve uzun vadede çocuğun hayatının bu olaylardan çok örselenmemesi için çünkü zaman kıstıllılığı nedeniyle, biz sizlere, biraz da herkesin İnternet’ten de ulaşacağını düşünerek, cinsel istismarın çocukların üzerinde, kişilik gelişimi üzerinde yaratacağı etkilerden çok fazla söz etmedik burada ama unutmamak lazım diye de yine de vurgulamak ihtiyacı hissediyorum: Cinsel istismar, çocuk cinsel istismarı, bir çocuğun hayatını kaydıran bir olaydır. “Ruhun ölümüdür.” diye yazmamızın nedeni o. Bir çocuğun ruhunu gerçekten öldüren bir olaydır ve sadece o an yapılmış, unutulacak bir olay gibi değildir. Bilinç dışına atılsa bile, yıllar sonra o çocuk büyüdüğünde yani kızsız, kız çocuksa kendi cinsel, kendini bir kadın gibi algılama aşamasında bozukluklara yol açacaktır, kocasıyla cinsel ilişki yaşama aşamasında çok sorunlar ortaya çıkacaktır, mutsuz bir evliliğe hem kocası açısından hem kendisi açısından yol açacaktır. Kızsız, yine doğuracağı çocuklar ve onlarla kuracağı ilişkiler bağlamında -önceki konuşmacı Bahar Hanım anlattı- bağlanma ve sonrası risk faktörleri aktarmak açısından çok büyük sakıncalar yaratacaktır. Eğer mağdur erkek çocuksa -hep daha çok hep kızları konuştuk ama erkek çocuklar da cinsel istismara uğruyor- eğer bir çocuk küçükken cinsel istismara uğradıysa, bizim toplum için, erkekler için de bir fecaat. O çocuğun da ruhu ölüyor ve özellikle bizim toplumumuzda “erkeklik” kavramına verilen çok önem nedeniyle de bu genç çocuklar ergenlik dönemine gelip cinsel kimliklerini geliştirmek, oturtmak, benimsemek yaşlarındayken müthiş bir bocalama yaşıyorlar ve çoğunun, cinsel yönelimleriyle ilgili yanlış yönlere saptığını biliyoruz. Bunlar da araştırma verileridir. Yani cinsel kimlik bozukluklarının, cinsel yönelim bozukluklarının toplumda artmasına büyük oranda zemin hazırlayan bir olgudur çocuk cinsel istismarı. Bunun da göz ardı edilmemesi gerekiyor.

Dolayısıyla, yani bütün bu süreçler açısından önlenmenin çok çok önemli olduğuna inanıyoruz ve gerçekten de bu konuda bir politika geliştirilmesi, oturtulması ve tamamen çocuk hakları konvansiyonunda alınan kararlar temel alınarak bu işin yürütülmesi çok çok önemli olacaktır.

Daha fazla uzatmayayım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Hocam, sağ olun.

Sayın Benli...

FATMA BENLİ (İstanbul) – Ben de sunumunuz için çok teşekkür ediyorum Hocam.

Tedbir kararlarından bahsettiniz, “Bu tedbir kararları etkin hâle getirilmeli.” dediniz. Onları biraz daha açarsanız sevinirim.

İkinci olarak, suça sürüklenen çocukların ya da madde bağımlılığı olan çocukların bulunduğu yerler, malum, Aile Bakanlığı içerisinde özel yerler. Onların 15 kişiyle sınırlı olması gerektiğini ifade ettiniz ama ben, mesela İstanbul Eyüp’te böyle bir yeri ziyaret etmişim. Mekân olarak çok büyük ve çocukların değişik aktivite yapmalarına imkân sağlıyor. Buna rağmen çok ciddi derecede zorluk çekiyorlar.

Peki, bu tarz yerlerde kalan kişi sayısını düşürüp, mesela 15’e düşürüp, etkin, alanında uzman insanlarla çalışması sağlanıp, daha çok şehir merkezlerinde olması hâlinde mi katkı sağlanır, diğerinde mi? Çünkü, burada, dışarıda olmasına rağmen çocuklar çok rahatlıkla sürekli kaçıyorlardı ve geri geldiklerinde genelde hamile oluyorlardı. Yani bu tarz bir olumsuzluk var. O noktada, daha çok merkezî yerlerde olmasını mı önerirsiniz yoksa biraz daha dışarıda olmasını mı?

Son olarak da bu ruhsal delilin delil olarak kullanılması, biraz hukukçu olarak, ceza hukukunun yapısından kaynaklanıyor. Sonuçta, verilecek ceza çok ağır, on seneye, yirmi seneye kadar verilen cezalar var ve biliyorsunuz, ceza hukukunda da işte, ispatı anana kadar masumiyet ilkesi var. Hatta, “şüpheden sanık yararlanır” ilkesi olduğu için, kesinlikle ispatlayamazsanız hâkim olarak beraat vermeniz lazım.

Şimdi, ispat yükümlülüğünün yer değiştirmesi bazı yerlerde var; İş Kanunu’nda var, ayrımcılıkta var, şiddetle mücadelede var. Ki biz onu yasa maddesine koyduğunuz zaman bile ciddi anlamda sıkıntı var. Şimdi, eşitlikte var ama ceza hukukunda yani bu ispat ilkesinin geri çevrilmesi çok kolay değil. O yüzden, bize, bu ruhsal delilin de hâkimlerin dikkate alacağı delil olma hususunu biraz daha somut, biraz daha yasa maddesi hâline getirir, ete kemiğe büründürür bir şekliyle önerebilirseniz, bizim Komisyon raporunda yer aldığının dikkate alınması daha kolay olur. Yoksa, genellemede bulunduğumuz zaman, ceza hukukuna bu kadar yani bir kişinin özgürlüğünden yoksun olduğu bir alana genel bir hüküm konması, başka sakıncalara sebebiyet vereceğinden mümkün olmayacaktır.

Teşekkür ederim tekrar, katkılarınız için.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam.

Diğer soruyu da alayım, ikisini beraber cevaplarsınız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 21

Yusuf Bey, buyurun.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Hocam, ben de çok teşekkür ediyorum.

Ama benim aslında tam değinmek istediğim noktaya Fatma Hanım değindi ama tekrar olması açısından onu önemli buluyorum.

“Ruh sağlığı bozulmuştur.” ifadesinin çıkmasından mütevellit zannediyorum orada bir sorun oluyor. Şimdi, doktorlar bunu verirken bir rapor hâlinde verecekler. Yani sonuç itibarıyla bu incelemeyi, o değerlendirmeyi bir rapora müstenit olarak bunu değerlendirecekler. Ruhsal bozulmanın delil olmasını, daha somut bir şekilde tanımlamanız lazım, değerlendirmeniz lazım.

Ben burada şunu ilaveten, heyetimize de onu özellikle arz etmek istiyorum: Maddi bozulmalardan veya maddi yıpranmalardan, maddi delillerden daha fazla ruhsal bozulmalar çok önemlidir.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Evet.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Çünkü siz, sonuçta bir ilim adamı olarak yılların tecrübesiyle beraber bir değerlendirmede bulunuyorsunuz, diğer hocalarımız da buna katılıyorlar. Ki bu olay ruhun ölümüdür diye değerlendiriyorsunuz. Ruh olmadığı zaman insanın bedeninin hiçbir anlamı yok. Yani insanın rüyaları, düşünceleri, hayatı, yaşaması, heyecanı, aktüalitesi, tefekkürleri, değerlendirmeleri, bütün bunların hepsi bir anda tarumar oluyor demektir, bir yanda beyhude oluyor demektir.

Onun için, ben orayı son derece önemsedim. Ki ben de bunları izlerken veya duyarken ruhum altüst oluyor. Onun için, aslında yani o tür maddi delillerin, işte, madde girmesi, şudur budur, bunların çok ötesinde bir yıpranmaya meydan vereceğini düşünerek, değerlendirerek, belki onu daha da somut bir şekilde bizim raporumuza girebilecek, belki ileride bir kanun maddesi hâline gelebilir şekilde tanımlamanızda yarar vardır. Yani diyelim ki o heyetin çocuğu orada ilk inceledikleri zaman verdikleri şey, mutlak delil gibi algılayıp -yani ben bir hukukçu olarak bunu söylüyorum- mutlak delil gibi değerlendirip, belki bununla ilgili itirazın falan da, işte diğer yönlerini falan da kapatarak, bir adım atarak belki böyle bir sonuca ulaşırsınız ki o zaman hem mağdurun daha sonra tekrar mağduriyetine yol açmamış oluruz, tekrar tekrar değerlendirilmemesine yol açmış oluruz.

Bir de ispat mükellefiyeti eğer burada verilmeyecekse daha nerede verilecektir? Yani ispat mükellefiyetini, burada tam tersini biz işletebiliriz hukuk olarak yani işletmeliyiz diye düşünüyorum, değerlendiriyorum.

Bir de çok kısa bir şekilde... Yani biz, hep sunuşlar üzerinde konuşuyoruz. Yani ben, mümkün olduğu kadar bütün şeyleri izliyorum, dinliyorum, değerlendiriyorum ama bunların engellenmesi yani bu suçun engellenmesi noktasında, bu istismarın önlenmesi noktasında neler yapılabilir, neler değerlendirilebilir, bunları genel geçer ifadelerle kullanıyoruz. Yani işte şu olmalı, bu olmalı... En fazla, işte, erken, çocuk yaşta evlilikler, ondan sonra çocuk gelinler... Bunlar değerlendirilerek geliniyor.

Biz, gençlerin cinsel birliktelikleri noktasında veya bu konuda özgürlükler noktasında belli kapıları aralarken bu nasıl, bu sınırlar değerlendirilerek şey yapılacak?

Bir başka şey de, bir minibüs şoförlerinin, bir taksi şoförlerinin, bir servis şoförlerinin yani affedersiniz, yoldan düşen, yoldan gelen hemen bir yere taksi şoförü olabiliyor. Yani ben bile taksiye falan bindiğim zaman korkuyorum veya şey yapıyorum. Bunlarla ilgili falan da ben bakıyorum, çok fazla şey değil. Yani kanseri nasıl önleyeceğiz değil, kanserle nasıl mücadele edeceğiz. Yani önce, önleyici şeylerle ilgili bir şeyler yapılması lazım, değerlendirilmesi lazım.

Yani bu konuda da derneklerin, üniversitelerin yoğunlaşmasını bir temenni olarak arz ediyorum, hepimize düşen bir vazife olarak arz ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Başkanım, bir cümle bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Benli.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Yusuf Bey’in sözü üzerine.

Hocam, büyük bir ihtimalle yurt dışı örneklerden haberdarsınızdır. Dışarıdaki ispat yükümlülüğü nasıl? Mesela ben Amerika’dayken erkeklerin tek başına bir kadınla asansöre binmediklerini, ola ki bir istismar iddiası olması hâlinde ispat edemeyeceklerinden korktukları söylenirdi. Bu noktada, yurt dışında belki bir örnek varsa onları modellemek mümkün olabilir.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

PROF. DR. AYŞEN COŞKUN – Teşekkür ederim.

Şimdi, kaçırmadan, belki en sondan başlamakta yarar var, en son sorduğunuzdan.

Şimdi, aslında yurt dışına baktığımız zaman, çocuğa her türlü dokunmak, eğer çocuk bunu iddia ediyorsa, biliyorsunuz, bu, doğru olarak kabul ediliyor. Yani “Bu beyan doğrudur.” ve sistemler anında devreye giriyor. Yani çocuk anında koruma altına alınıyor, değerlendirmeler başlıyor, sosyal incelemeler başlıyor. Yani bizde, istismarın olduğunu ispat etmeye çalışıyoruz. Böyle bir yanlışlığımız var. Orada, olmadığını ispat etmeye çalışıyorlar. Yani başta, olduğunu kabul ediyorlar çocuğu korumak adına “Evet, böyle bir bildirim varsa bu kabuldür.” Tabii ki bu nedenle yaşanan zorlukları da var. Biraz, iki ucu keskin bıçak diyebileceğimiz çünkü işte, bir ergen, son derece sorun yaşadığı ailesinden bazen intikam alabilmek ya da o anda çok kızdığı için istismarla suçlayabiliyor yani. Ama bu durumda dahi yapılması gereken sistem devreye giriyor, bunun olmadığı ispat edilmeye çalışılıyor. Yani biz, olduğunu ispat etmeye çalışırken de bir tek fizik delillere dayandırdığımız için, ne yazık ki sıkıntı, biz bu çocukları tekrar o ortama geri gönderiyoruz, istismarcı çok rahatlıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 22

Tabii, bir de şu var: İstismar eden kişi, sadece bir kişiyle sınırlı değil. O büyüdüğünde onun ardından gelen başka çocuklar için de tehdit oluşturuyor. Yani biz, genel koruma için o istismarcıya bir şekilde ulaşmalıyız ve onu önleyecek, onu tutacak önlemler de koymalıyız yani.

Bu nedenle, gerçekten, belki hukukçularla birlikte -çünkü bu hukuk dili de çok farklı- çocuk psikiyatrisi uzmanlarının, bu alandaki uzmanların bir araya gelerek çalıştıkları ve "Burada en doğru yöntem ne olur?" dedikleri çalışmalara ihtiyacımız var. Yani böyle "Ben bunu biliyorum, ben bunu söylüyorum..." Biz, oradan da zarar görüyoruz. Yani benim dediğim de yasa da bulunması gideceğini bilen kişilerle benim oturup konuşmam lazım. Yani ben, bir çocuk psikiyatristi gözüyle değerlendiriyorum ama aynı zamanda, yasa da, hukukta nasıl işleyecek bu? Çocuğu, biz hakikaten nasıl koruyacağız?

Ben, bunların mutlaka, alanında deneyimli uzmanlarla birlikte bir araya gelerek, bunlarla ilgili daha kalıcı yolların ve yasal düzenlemeleri de önereceksek bunların önerilmesi gerektiğinden yanayım çünkü yasalar da kevgire döndüğü zaman, iyice kötü oluyor çünkü hukukta bir de şu var: Bir değişiklik yaptığınızda sistem de diyor ki: "Ben, ondan önceki yasaya tabiydim." Bütün iş gi diyor bir yerde.

Yani yasal düzenleme yaparken de çok özenle bunların yapılması gerektiğinden, bence mutlaka bu kurulların çalışması gerekiyor. Hani, bir anda öneri üretmemeliyiz, bir anda aklımıza esti, bu doğrudur dememeliyiz.

Tedbir kararlarına ilişkin şunu söyleyeceğim, birinci sorunuz oydu: Şimdi, bakın, her ilde bu tedbir kararlarının uygulanmasına ilişkin de farklı şeyler yapılıyor çünkü yükümlülük getirdiği için kurumlar da biraz bundan kaçmaya çalışıyorlar.

Şimdi, mesela, danışmanlık tedbir kararı; bir, yerel yönetimler; iki, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü -yerelde baktığınızda-; üç, Millî Eğitime aittir danışmanlık tedbir kararı. Bu danışmanlık tedbir kararını herkes birbirine atabiliyor, "Ben yapmam, benim uzmanım yok..." Hayır, bunlar netleşmeli. Yani danışmanlık tedbir kararları için paket programlarla -Millî Eğitimin çok güzel programları var, ben bunu çok önerdim- il bazında bunlara girilmeli. Mesela yurt dışında şey vardır ya, herhangi bir şekilde alkol kullanımı vardır, araç kullanmıştır, der ki: "Altı ay gideceksin, şuradaki eğitim programına katılacaksın bire bir, katıldığını belgeleyip getireceksin." Mahkemelere bu tür şeylerin belki yapılandırılması gerekiyor. Yani ana baba okulu açılıyor, "Gideceksin oraya." Ya da işte, ana baba eğitim programı yapılandırılmış "Altı ay gideceksin, ona katılacaksın." Şu anda yapılan, bir uzmana gidiyor, nasılsın, iyi misin... Uzmanın belki donanımı bile yeterli değil. "Danışmanlık tedbiri verdik." diyoruz. Bu, doğru değil.

Bakım koruma... Tabii ki kurumlarımız oldukça iyiye gidiyor. Oralar da biraz daha gidiyoruz, onların ayrımına girmeyeceğim ama sağlık tedbiri nasıl yapılıyor, söyleyeyim ben size.

Bu çocukların zaten aileleri tarafından denetlenmesi zor olabiliyor, ekonomik zorlukları olabiliyor, getirme zorlukları olabiliyor, ailenin zaten bazı ruhsal sorunları olabiliyor. Sağlık tedbiri verilen çocuklarda -yani bu güzel bir şey- mecburen geliyorlar ama on beş dakika, yirmi dakika, hadi ayırdınız, otuz dakikalık poliklinik muayenesiyle çocuk psikiyatrisinde, ciddi davranış sorunlarının neden olduğu bir durumu düzeltemezsiniz. Bunun için rehabilitasyon ya da uzun vadeli... Mesela gündüz kliniklerine belki ihtiyaç var. Yani çocukların yaşam alanı olarak kullanacakları, 09.00-17.00 gidip gelebilecekleri, yoğun birtakım aktivitelerle davranış değiştirmeye dönük sistemler var, bunun örnekleri var, bunlar kesinlikle var. Bu sistemler sağlık tedbiri için devreye girmeli.

Yine, eğitim tedbirinde, Millî Eğitim birtakım değişiklikler yaptı ama mesela kendi içinde bakanlıkların yönetmelik, genelge, bir şeyleri değiştirmesi gerekiyor. Zaten eğitim dışı kalmış bir çocuk, zaten girmiyor. Biraz önce söylediğiniz merkezlerde bile kaçıyor, gidiyor çünkü kimliği o kadar zedelenmiş ki kimlik gelişimi sağlanmamış. Yani bu çocuk bir yerde var olamıyor.

Eğitim tedbiri dediğimizde de bire bir, vaka bazlı, böyle sanki hani koçluk yapar gibi, beceri alanlarına dönük, ilgisini çekecek, o çocukları bizim bir şekilde uçurumun kenarından alıp çekmemiz gerekiyor çünkü bu örselenen çocuklar, bir de toplumun ön yargıları olduğunda, yetişkin olarak çok daha dibe gitmeye bir anlamda aday diyeyim.

Yapılanmayla ilgili de şunu söyleyeceğim: Bununla ilgili modeller geliştirilebilir. Mesela şu var: Ekonomik olmamız gerekiyor, eleman kullanımı. Dediğimiz gibi mesela, komplekslerin, aktivite, hobi alanlarının kullanılması gerekiyor. Bununla ilgili, başlangıçta, bu çocuklar için bir yoğun rehabilitasyon ve tedavi süreci olmalı özellikle ÇODEM'ler açısından. ÇODEM gibi kuruluşlara alınan çocuklar açısından söylüyorum bunu. Buraya mutlaka, başlangıç dönemlerinde yoğun bir şekilde kalabilecekleri, barınacakları, korunacakları ve tedavi ve rehabilite edilebilecekleri bir sistem. Buralarda küçük gruplar hâlinde kalmalı çünkü gerçekten çok büyük olaylar patlayabiliyor.

Ondan sonrasında ama bir şekilde, eğer uygunsa aileye döndürme... Bakın, ailenin güçlendirilmesi ve o çocuğun aile ortamına dönebilirliğinin yeniden, sosyal hizmetler uzmanları tarafından sosyal inceleme raporlarıyla bakılarak, her şeyin bakılarak, uygunsa, tekrar o sürecin sonunda aile yanına döndürülmesi ama takibinin mutlaka tedbir kararlarıyla sürdürülmesi ya da bir şekilde kurumun, sağlıklı -yani bu tür değil- normal çocukların olduğu sevgi evleri ya da diğer alanlara doğru kaydırılması hedeflenmeli. Yani bırak bu kurumlar, ÇODEM'ler, kalıcı kurum olmamalı. Yani çocuğun alındı, üç yıl burada kalacak, beş yıl burada kalacak... Hayır, değil, bunlar geçiş kurumları olmalı ve bu geçiş kurumlarında ama çok iyi uzmanlar ve rehabilitasyon tedavi süreçleri olmalı. Bunun için de her ilde, aslında bölgesel de kurulabilir bakın. Bir şekilde, bir ön değerlendirme, birtakım kompleksler yapılabilir, bunlar yapılmayacak şey değil. Ortada birtakım grupların, her grubun kullanacağı ve uzmanları da ekonomik kullanacak hobi alanları, eğitim alanları, spor alanları gibi aktivite alanları ve birbirine değmeyen, 12'şer kişilik belki, o yoğun rehabilitasyon sürecinde kalabilecekleri üniteler. Her biri, değişik saatte, buradaki aktivite alanlarını kullanabilir. Yani bir merkezi aktivite alanı, diğer bütün alanlar tarafından kullanılır ama mesela, 12 ya da 15 kişilik çocuk, yaşam alanında diğer 15 kişiyle bir arada olmayacak. Bunun yönetilmesi imkânsızdır. Bir uzman

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 23

olarak söylüyorum. Yani ben, her türlü donanıma sahip bir psikiyatri kliniğinde bu çocukların 3'ünü yan yana koyduğumda endişe duyarım, acaba burada patlayan krize nasıl müdahale ederiz diye. ÇODEM'lerde 40-45 çocuk var ve sorun bitmiyor.

Bakın, hepiniz şahitsinizdir, Kocaeli'nde BSRM'min penceresinden olan olay. O kurum, bizim bire bir protokolümüz olan ve denetlediğimiz, şeffaf, içine girdiğimiz, Türkiye'deki en iyi kurumlardan biri; çok net söylüyorum. O kurumdaki çocukların en az yarısından çoğu bizde, yarısı da erişkin psikiyatrisinde tedavi görüyor. En ufak bir acil sorunda yatırıyoruz ama öyle ciddi örselenmiş, öyle ciddi zor çocuklar ki. Bu çocuklardan, belki her gün, her gece bizim üniversite aciline bunlardan 2'si, 3'ü gelmek zorunda kalıyor çünkü orada, bununla başedilebilecek bir durum yok, 40'ı bir arada. Bir patlak verdiğiğinde bütün kurum ayağa kalkabiliyor.

Bunların gerçekten çok iyileştirilmesi gerekiyor, çok önemli kurumlar ama bunlar yapılamayacak şeyler değil. Sadece, aksayan yönlerin analiz edilmesi ve düzeltilmesine dönük bir bakış açısı gerektiriyor.

Teşekkür ederim.

Ruhsal delilin hukuka nasıl geçeceğini de hakikaten çalışmalıyız. Yani bu, nasıl gerçekten kabul edilebilir bir hâle gelmeli. Biz de çalışalım bunun üstünde, hukukçularla birlikte de çalışalım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Hocam, çok sağ olun.

Bir ilave mi var Hocam?

Buyurun.

PROF. DR. FÜSUN ÇUHADAROĞLU ÇETİN – Çok teşekkür ederim.

Demir Sayın Yusuf Bey'in sorduğu sorudan ve sabahki oturumda başka bir sayın milletvekilinin sorduğu sorudan şöyle bir izlenim edindiğim için buraya bir açıklama getirme ihtiyacı hissettim: Cinsel istismarı önlemenin olmazsa olmazı eğitim, bunun bütün dünyada tartışılacak hiçbir tarafı yok ama bunun içine tabii cinsel eğitim de giriyor ve öyle bir izlenim edindim ki yanlış olmuş da olabilirim, bilemiyorum ama bu cinsel eğitimin verilmesi çocuklara bizde ister istemez çok anlaşılır boyutlarıyla da bazı kaygılara, çekincelere yol açmakta ama onun da cinsel eğitimin ne olduğunun yanlış anlaşılmasıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. Sağlıklı cinsel eğitim çocukları erken yaşta cinselliğe teşvik eden bir şey değildir. Tam tersi, erken yaşta kendisi yeterince olgunlaşmadan, fiziksel olarak, ruhsal olarak, psikolojik veya zihinsel olarak kendisini bu tür şeylerden koruyabilmesini sağlayacak bir eğitimidir. Onun için, hani demin şöyle bir şey ifade etmişsiniz, gençlerin cinsel birlikteliklerine kapı açılır gibi yani onunla ne kastettiğinizi tam bilmiyorum ama bizim burada eğitim diye kastettiğimiz şey yani çocuğu kendi bedeniyle ilgili bilgilendirmek, cinsellikle. Yaşa göre tabii. 3 yaşındaki çocuğa verilecek sağlık eğitimi, cinsel eğitim demiyoruz biz ona, genel olarak sağlık eğitiminin bir parçası bu çünkü, çok farklıdır, ilkokuldaki çocuğa verilecek eğitim farklıdır, bir ergene verilecek eğitimin de farklı olması lazımdır. Belki bizlerin sizlerle bu konuda da bir çalışma yapması iyi olur çünkü hani gerçekten eğitim işin en baş önleyicisi yani bunu gözardı edemeyiz ama birtakım yanlış kalıplara takılmadan olayı değerlendirmemizin de çok değerli olacağını sanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Hocam, çok sağ olun.

Başka sorusu olan yok.

Şimdi, Genel Kurulunun açılmasına da on dakika kaldı. Öğleden sonraki oturumda Millî Eğitim Bakanlığımızın Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanımız ve Eğitim Politikaları Daire Başkanımız burada, onları dinleyeceğiz. Herhâlde sadece Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanımızın sunumu var. Tek sunum var.

Ne kadar sürer o?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI VEYSEL ÖZTÜRK – Yarım saat sürer.

IV.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma plan ve programına ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Yarım saat. Yani, yarım saat de soru-cevap, bir saatlik bir zamana ihtiyacımız var bizim, dolayısıyla öğleden sonraya kalacağız, yoklamadan sonraya ama onun öncesinde, dışarıda yapacağımız incelemelerle alakalı... Şimdi, öğleden sonraki oturumda -ben yine Adalet Komisyonunda orada bilirkişilik kanun tasarısı alt komisyon başkanıydım, tam çakıştı toplantılar, o toplantılar da devam ettiği için- yine başkan vekilimiz devam edecek ancak Komisyonun yerinde yapacağı incelemelerle ilgili bir karar oluşturmamız lazım. Bu anlamda önceki toplantılarımızda da ifade etmiştik, artık bundan sonra hem buradaki çalışmalarımızı sürdüreceğiz, bu alandaki sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşlarını dinlemeye devam edeceğiz. "Önümüzdeki hafta çocuk cezaevi ziyareti yaparız." demiştik, "Ziyaret sırasında Adalet Bakanlığının yetkililerini dinleriz." demiştik. Önümüzdeki hafta çarşamba günü bunu yapabiliriz. Çarşambadan sonraki -Medis Genel Kurulu çalışmaları da önemli tabii- Genel Kurul çalışmalarının ardından cuma, cumartesi de -ilk ziyaretimizi çocuk izlem merkezine yapmıştık, ikinciyi çocuk cezaevine yapacağız- üçüncüyü de Karaman'da yapacağımız ziyaretle çalışmalarımızı sürdürmüş olabiliriz. Bu anlamda sizin söylemek istediğiniz, herhâlde Sayın Depboylu...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Sayın Başkan, öncelikle usulle ilgili bir eleştirimi dile getirmek istiyorum: Bize gönderilen gündemde katılan, uzman olup da sunum yapan hocalarımızın isimleri eksik veriliyor. Şu anda bizim önümüzde Füsun Hocamızın da sunumunun olduğuna dair bir bilgi var, konuşmacı olarak ama öğleden sonraki programda siz saymadınız. Ayşen Hocamızın da yok. Bize verilen bilgiler sürekli eksik oluyor. Yani, bu önceden belli olmasa bile, sonradan ortaya çıkmış yeni bir sunum olsa bile bugün

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt : İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa : 24

buraya geldiğimizde biz tam olarak bu listeyi önümüzde görmemiz gerekiyor, hadi önceden geldiğini atlayalım. Yine, bu konuda hassasiyet gösterilmesini rica ediyorum.

Geziyle ilgili olarak da planlama konusunda belki daha sonra... Tarihi tam belli değil anladığım kadarıyla Karaman gezisinin. Hafta içine denk gelmesinde fayda var diye düşünüyorum Karaman'ın.

BAŞKAN – Hafta içine?

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Çünkü resmî dairelerle görüşeceğiz. Hafta sonuna kalırsa resmî daireler...

BAŞKAN – Hafta içi ya pazartesi ya cuma şeklinde olabilir.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Yani, o şekilde planlarsak bence çok daha iyi olur, hafta sonuna planlamamız bence çok sağlıklı değil.

BAŞKAN – O zaman şöyle olacak: Ya cumadan çıkıp cumartesi çalışmamızı yapacağız yani aynı gün orada...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Pazar çıkıp pazartesi de yapabiliriz.

BAŞKAN – Öyle de olabilir.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Daha mantıklı olur çünkü cumartesi günü resmî kurumlar açık değil. Bizim yerinde tespit etmemiz gereken şeyler de söz konusu olabilir.

BAŞKAN – Yani, cumartesi çağırdığımızda gelecekler mecburen, açık olmaları şart değil. Şöyle de olabilir yani pazar çıkarız, pazartesi olabilir.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ya da pazartesi günü ziyaretlerimizi tamamlayıp pazartesi akşamı dönebiliriz, benim önerim bu şekilde.

BAŞKAN – 12 Haziran Pazar çıkıp 13 Haziran Pazartesi de çalışmamızı yapabiliriz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Yani, pazartesi sabahı gidebiliyorsak o şekilde de olabilir.

BAŞKAN – Yani şöyle yapabiliriz: Cumartesi günü resmî tatil olsa da biz Komisyon olarak çalışabiliriz. Davet edeceğimiz kişiler resmî tatilde de gelir, orada bir sorun olmaz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ama biz diyelim ki bir kurumu ziyaret etmek istedik, orada herhangi bir gelişme oldu, o zaman hafta sonu...

BAŞKAN – Edebiliriz, yetkililer gelir. Biz önceden onun duyurusunu yapacağız.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Siz bilirsiniz yani benim önerim pazartesi günü gezmek şeklinde.

BAŞKAN – O zaman 12-13 olabilir. O zaman 12'inde pazar yola çıkılır, 13'ünde çalışma olabilir.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bu hafta da cuma ve cumartesi günü çalışıyoruz, az önce Danışma Kurulu toplantısından...

BAŞKAN – O şekilde mesaj geldi, evet.

Şu gündemle ilgili, bizim size göndermiş olduğumuz gündemde, biz Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği olarak Profesör Doktor Füsün Çuhadaroğlu Çetin'i davet ettik ve onun sunum yapacağını biliyorduk, aslında resmî gündemi de o şekilde gönderdik yalnız Hocamız "Biz dernek olarak bir komisyonuz, komisyonumuzun da başkanı Ayşen Hanım. Bu anlamda Ayşen Hanım'ın, komisyon başkanının sunum yapması bizim derneğimiz açısından..."

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bunda sorun yok.

BAŞKAN – Bunu biz burada öğrendik.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Yani, daha önceden de olduğu için ben şimdi uyarma gereği duydum, daha önceden de aynı şekilde eksik geldi.

BAŞKAN – Bunu o zaman önceden belirlememiz gerekir, doğru.

Başka söz isteyen?

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu bakanlıklardan gelen arkadaşları dinliyoruz, daire başkanı vesaire diye geliyor ama siyasi sorumlu değil. Mesela geçen hafta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında gelen arkadaşımıza soru sorduk, "Benim, vakıf ve dernek evleri, yurtlar, bu konularda bir bilgim yok." dedi, geçti gitti. Dolayısıyla, Millî Eğitim Bakanı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı, Adalet Bakanı gibi yani bizim soru sorabileceğimiz, siyasi sorumluluğu olan, "Niçin bu böyledir?" dediğimizde cevap vermeye mezun yetkililerin dinlenmesini uygun buluyorum yani bakanların dinlenmesini uygun buluyorum.

Bir de bu gideceğimiz yerler, tabii, Karaman çok sembolik olduğu için böyle bir Komisyonun oraya gitmesi gerekiyor ama yani birçok ilde olaylar var. Bunlardan örnekleme yaparak, orada nasıl işliyor, nasıl oluyor bu iş? Rize örneğini veriyorum sürekli. Rize'de bir müdürle ilgili olay var. İşte, daha evvel çalıştığı yerlerde de var ve aynı müdür gene müdür ve ciddi bir olaydan dolayı şimdi cezaevinde. Yani, oranın valisi, millî eğitimi, yurtları, bu nasıl oluyor, bunları bir görmek gerekiyor yani böyle bir sembol ya da yoğunlaşan veya herhangi bir şekilde seçeceğimiz ile gidip orada devletin işleyişi nasıl, onu biz görmemiz gerekiyor.

Bir de cezaevleri diyoruz, doğru ama ben baştan beri vurguluyorum, bu istismarların en önemli yerlerinden biri bu çıraklar yani kalfa-çırak-usta ilişkilerinde çok ciddi bir problem. Dolayısıyla, böyle bir yer olabilir mi?

Bir de en çok gündemde olan yurtlar var. Yani, bu yurtlar, işte "Yok." diyor, mesela Karaman'da "Böyle bir şeyden haberim yok." diyor. Şimdi, haberleri yok diye ya da resmen "Haberimiz yok." deniliyor diye biz bunları ihmal mi edeceğiz, var bunlar. Dolayısıyla orada ne oluyor, o yurtları görmemiz gerekiyor. Resmî yoksa gayriresmî olan nedir yani nasıl işliyor, bunları bir görmemiz gerekiyor. Dolayısıyla, böyle bir yer de ya da böyle birkaç tane yer de seçelim gideceğimiz illerde ve bunları da görelim diyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 25

Bir de sizden rica ediyorum Komisyon olarak, bu yurtlardan ne kadar var -işte, sevgi evleri deniliyor- Türkiye'nin nerelerinde ne kadar öğrenci kalıyor? Bunların statüsü nedir, nasıl çalışıyor bunlar, kim denetliyor? Bakan gelse bunları soracaktık ama yani resmî de sorabiliriz yani araştırma yapabilirler. Buna benzer, bu konularla ilgili şimdi bir yasa teklifi de geliyor sanıyorum, bu yurtlar nasıl olacak, resmîyeti geliyor. Orası için de esas olacak şekilde, şu andaki durumun ne olduğunu öğrenmemiz gerekiyor. O nedenle siyasi sorumlu birisi gelsin yani hatta gelmenin ötesinde, biz ayrıntılı bir şekilde soralım bunu, kimse bu bakanlık, Millî Eğitim Bakanlığıysa oraya; ne kadar yurt var, nerelerde, kaç tane öğrenci, hangi statüde bunlar ve nasıl denetleniyor bunlar görelim. Ben araştırıyorum, adam diyor ki: "Biz bir vergi levhası astık mı bütün resmî şeylerden kurtuluyoruz." Öyle değil yani bu iş. Bunu nasıldır, tam olarak tespit etmemiz gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, öğleden sonra Millî Eğitim Bakanlığımızın yetkililerini dinleyeceğiz.

Hocalarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği Çocuk Koruma Komisyonundan Profesör Doktor Füsun Çuhadaroğlu Çetin, Profesör Doktor Ayşen Coşkun, Profesör Doktor Elvan İçeri, Profesör Doktor Runa Uslu, Doçent Doktor Dilşad Özdemir katıldılar. Komisyon Başkanımız Kocaeli Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı Profesör Doktor Ayşen Coşkun Hocamız da sunumlarını yaptılar, diğer hocalarımız da katkılarını sundular. Bu alanda önemli çalışmalarınız var. Raporunuz bize ışık tutacak çalışmalarımızda. Bu çalışmalarınızdan dolayı Hocam hepimize çok teşekkür ediyoruz.

Tabii, ben yoktum, benden önce sunum yapan, Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği Başkanı Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi Profesör Doktor Bahar Gökler Hanımefendiye de Komisyonumuza olan katkılarından dolayı çok teşekkür ediyoruz.

Toplantımıza saat 15.00'e kadar ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 13.59

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat :

Kayıt: İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 26

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.32

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)

SÖZCÜ: Erkan KANDEMİR (İstanbul)

KÂTİP: Jülide SARIEROĞLU (Ankara)

(Oturum, Başkan Vekili Fatma Benli tarafından açıldı)

BAŞKAN – Toplantımızı açıyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun sabahki oturumunda, hepimizin bildiği üzere, Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği Başkanı Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi Bahar Gökler'i dinledik. Akabinde, Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği Çocuk Koruma Komisyonundan Profesör Doktor Füsün Çuhadaroğlu Çetin, Ayşen Coşkun, Elvan İşeri, Runa Uslu, Dilşad Özdemir katıldı ve Komisyon Başkanı olarak da Kocaeli Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı Profesör Doktor Ayşen Coşkun Hanımefendinin sunumlarını izledik. Akabinde de öğleden sonraki oturumumuzda Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Veysel Öztürk'ü dinleyeceğiz.

Hoş geldiniz Veysel Bey.

Buyurun lütfen.

III.- SUNUMLAR (Devam)

3.- *Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Veysel Öztürk'ün, her yönüyle çocuk istismarları, sebep ve sonuçları ile bu konuda yapılan çalışmalar hakkında sunumu*

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI VEYSEL ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, sayın vekillerim, değerli katılımcılar; Bakanlığım adına herkesi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Zamanın da ağırlığını bildiğim için mümkün olduğunca zamanı verimli kullanmaya çalışacağım.

Evet, öncelikle Genel Müdürlüğümüz ve alanımızla ilgili olması nedeniyle kısaca bir rehberlik tanımından bahsetmek istiyorum sizlere.

Rehberlik aslında kısaca, kişinin kendini gerçekleştirmesine destek olmaktır. Yani, ne demek? Bireyin kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitesini en üst düzeyde geliştirmesi, çevresine ve topluma sağlıklı uyum sağlaması amacıyla verilen profesyonel yardım sürecidir. Biz bu kapsamda okullarımızdaki rehberlik faaliyetlerimizi ana hatlarıyla koruyucu ve önleyici rehberlik çalışmaları ve krize müdahale çalışmaları olarak 2 ana başlıkta toplamak istiyoruz. Ben bu sunumum içerisinde her ikisiyle ilgili de ayrıntılı bilgiler vermeye çalışacağım.

Aslında baktığınızda, okuldaki rehberlik çalışmalarına bir bütün içerisinde baktığınızda okula ve çevreye uyum, kendini kabul, kişiler arası ilişkiler, eğitsel başarı, güvenli ve sağlıklı hayat, toplum ve aile, eğitsel ve mesleki gelişim konularıyla iç içe yapılan çalışmalar. Ana hatlarıyla baktığınızda Millî Eğitim Bakanlığının okul sayısı, öğretmen sayısı ve öğrenci sayılarını vermek istiyorum. 18 milyona yakın bir öğrencimiz var, özel okullardaki öğrencilerle bu 20 milyona yaklaşmaktadır. Yaklaşık 60 bin civarında okulumuz var, buradaki 80 bin sayısı okullarımız içerisindeki özel eğitim ana sınıflarının ayrıca gösterilmesinden kaynaklanmaktadır. 60 bin okulumuzla 1 milyon öğretmeni ve 18 milyon öğrencimizle hizmeti mize devam ediyoruz.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – “18 milyon öğrenci var.” dediniz. “Özel okullarla 20 milyon” demek ne anlama geliyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI VEYSEL ÖZTÜRK – 1 milyonun üstünde, 1 milyonun üstünde öğrenciden bahsetmeye çalıştım.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Yani, onlar Millî Eğitim Bakanlığına bağlı değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI VEYSEL ÖZTÜRK – Bağlı, bağlı, tabii, bağlı.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – “18 milyon öğrenci var.” deyince..

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI VEYSEL ÖZTÜRK – Yok, ben resmî kurum anlamında kullandım Vekilim, hepsini dersek 20 milyon civarında. Ayırt etmiyoruz, hepsi bizim öğrencimiz.

Rehberlik faaliyetlerini ana hatlarıyla 1 milyon öğretmeni mize sunmakla birlikte daha özel de daha profesyonel olarak sunan 231 rehberlik ve araştırma merkezimizdeki 1.627 öğretmeni ve yine okullarımızda bulunan 30.962 öğretmen, toplam 32.589 rehberlik öğretmeni mize bu hizmetleri sunmaya devam ediyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 27

Sunum planımı kısaca anlatmak istiyorum: Rehberlik programları ve rehberlik psikolojik danışma servisleri hakkında kısaca bir bilgi vermeye çalışacağım. Arkasından gün içerisinde konuşuldu, hep ayrıntısı istenen danışmanlık tedbiri uygulamaları hakkında bilgi sunmaya çalışacağım, psikososyal müdahale hizmetleriyle ilgili bilgi vereceğim, aile eğitim programlarımızdan bahsedeceğim, biraz sayısal verilerden ve arkasında zaman kalırsa spesifik olarak Karaman'da yaptığımız çalışmalardan bahsetmeye çalışacağım.

Sizlere sunduğum tüm verilerin –bunlar özet verilerdir- tamamını sayın vekillerimize CD, flash ve kitaplarda tamamını sunduk, sayısal verilerden tüm çalışmalarımızla ilgili kitaplar var, diğer katılımcılara da CD'yle bütün verilerimizi sunduk.

Rehberlik hizmetleri programları ve rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin çalışmalarıyla ilgili bilgi vermek istiyorum.

Biz okullarımıza ve rehberlik araştırma merkezlerimizle, yaklaşık 33 bin civarındaki rehberlik öğretmenlerimize ana hatlarıyla eğitimsel, mesleki ve kişisel rehberlik hizmetleri sunuyoruz. Burada bulunmamız nedeniyle özel olarak, özelinde anlatmak gerekirse çocuğa yönelik şiddetin önlenmesi, madde bağımlılığıyla mücadele, aile eğitimleri, psikososyal müdahale hizmetleri sunulmaktadır. Tüm sunumların içerisinde, yapılan hizmetlerin içerisinde özel olarak bunlardan da bahsedebiliriz.

Bu yaptığımız çalışmaların içerisinde aslında baktığınızda nelerden bahsediyoruz: Risk grubundaki çocukların belirlenmesi. Daha sonraki sunularımızda burada ne demek istediğimle ilgili genel bir açıklamaya tekrar gireceğim. Aile programları, psikososyal koruma, önleme çalışmaları. Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların belirlenmesi veya bunlara yönelik eğitimlerin verilmesi. Okul devamsızlığı ve okul başarısına yönelik çalışmalar. Çeşitli test ve envanterlerle çocuğu tehdit eden durumların belirlenmesi. Öğretmenlere, ailelere ve diğer tüm çalışanlara çocuk ihmal ve istismarıyla ilgili bilgilendirme çalışmalarının yapılması. Öğrencilere psikolojik destek sunulması. Okuldaki diğer öğrencileri de grupla ve bireysel psikolojik desteğin sunulması. İhmal ve istismar konusunda dokümanların hazırlanması. Şiddetin önlenmesi, azaltılması konusunda öğretmen, veli, öğrenci iş birliğinde çalışmaların yürütülmesi. İhmal ve istismara maruz kalmış kişilerle ilgili yasal sürecin başlatılmasıyla ilgili çalışmalarımız devam etmektedir.

Ana hatlarıyla rehberlik etkinlikleriyle ihmal ve istismar ana konu olarak rehberlik faaliyetlerinde okul öncesinde kendisini ve başkalarının haklarını koruma, kendine güvenme, bedenini tanıma, problemleri durumlara çözüm üretme, bir olay ya da durum karşısında duygularını uygun yollarla gösterme ve problem durumlarını çözmeye yönelik kazanımlarla okul öncesinden itibaren çocuklarımızı güçlendirmeye çalışıyoruz.

Yine, 1'inci sınıf, 2'nci sınıf, 3-4, lise sona kadar yaptığımız çalışmalardan özetle birkaç örnek vermek istedik.

Zorbalıkla karşılaştığında kimden yardım alacağını bilmeye ilgili konuyu mesela 1'inci sınıfta rehberlik etkinlikleri çalışmalarında işliyoruz. 2'nci sınıflarda kişisel sınırlarını korumanın önemi açıklanmaktadır. 3'üncü sınıfta yine kişisel sınırlarını korur, rehberlik faaliyeti olarak çalışılmaktadır. Zorbalıkla karşılaştığında baş etme yollarını kullanır, etkinlik kullanılmaktadır. Yine, uygun reddetme davranışına ilişkin örnekler verme, 6'ncı sınıfta gerektiğinde reddetme davranışı gösterme, 7'nci sınıfta zararlı alışkanlıklar, duygusal ve bedensel yönden insan hayatına etkilerini fark etme, bedensel değişimini fark etme. Ağırlıklı olarak bu yaş aralığında artık ergenliğe yönelik eğitimlere ağırlık vermeye başlıyoruz. Yine, 8'inci sınıfta bedensel ve duygusal gelişimlerini ve ergenlik döneminin doğal bir parçası olduğunu fark etmeye ilgili rehberlik etkinlikleri yapılmaktadır. Lise döneminde ağırlıklı olarak öfke kontrolü, etkili çatışma çözme basamakları ve ergenlik dönemiyle ilgili çalışmalar verilmekte. 10'uncu sınıfta biraz daha geleceğe yönelik planlamayla ilgili eğitimsel ve kişisel gelişimiyle ilgili çalışmalar yapılmakta. Yine, tacizle ilgili karşılaştığında nerelerden karşılaşacağı hakkında etkinliklerimiz yapılmaktadır. Yine 10'uncu sınıfta karşı cinsle sağlıklı arkadaşlık ilişkileri geliştirmenin önemini kavramakla ilgili bir etkinlik yapılmaktadır. Yine, akran desteğiyle ilgili yetişkin yardımı gerektiren durumları ayırt etmeyi öğretmeye çalışıyoruz. Ve lisede yine, sahip olduğu haklarını bilme, kitle iletişim araçları, son zamanlarda yaşanan bilhassa siber zorbalık ya da İnternet'le ilgili yaşadığımız sorunlara yönelik nasıl davranacağını, kendisiyle ilgili davranışları hakkında eğitimler veriyoruz.

Temel nokta ihmal ve istismarda öğrenciyi tanımakla başlıyor. Eğer kişiyi tanımiyorsanız hangi risk altında olduğunu bilme şansınız neredeyse hiçtir. Öğrenciyi tanıdığınız zaman risk oluşmadan önleme çalışması, koruyucu çalışmalar yapma şansınız çok yüksektir. Biz okullarımızla çocuklarımızı tanıyabilmek için ağırlıklı olarak bireyi tanıma teknikleri uygulayarak bir, çocuğun kendisini anlatmasını; iki, çocuğun arkadaşlarını hangi gözle gördüğünü; üç, arkadaşlarının o çocuğa hangi gözle baktığını; dört, çocuğun kendisine ailenin, öğretmenin ve arkadaşlarının hangi gözle baktığını ya da nasıl tanımladığını anlatan bireyi tanıma teknikleri kullanırız.

Burada çok az bir açmak istiyorum. Örneğin, otobiyografi yazdırdığınız çocuk kişisel hayatını yazarken hayatındaki en önemli noktayı anlatmaya çalışır. Burada birçok zaman ihmal, istismar ya da kaygılarını çocuğun yakalama şansınız vardır. Sosyometri tekniğinde –aslında çok basit bir tekniktir, 10-15 dakika dahi sürmez- yazacağınız şey, sınıf düzeyine göre çocuğa şunu sorarsınız: "Bir geziye gitmek istediğinizde yanınızda 3 arkadaşınız olacaksa bunların kim olmasını isterdiniz ya da bir sinemaya gittiğinizde?" Burada yakaladığınız şey şudur: Bütün sınıfın verilerini topladığınızda o sınıf içerisinde çok tercih edilen kişiyi yakalayabilirsiniz. Bu şunun için önemlidir: En çok tercih edilen kişinin özelliğini biliyorsanız o sınıftaki öğrencilerin lider olarak ya da peşinden gittiği çocuğun kim olduğunu öğrenirsiniz. Bu saygılı, başarılı bir çocuk mu, yoksa biraz daha asi, isyan eden ya da zarar verebilen bir çocuk mu, bunu yakalama şansınız var. Yine bu teknikte, 30 ya da 35 kişilik sınıfta 34 arkadaşın hiç hatırlamadığı çocukları yakalarsınız yani aslında risk altındaki çocuktur, kimsenin çocuğun farkında olmadığını görürsünüz. Yine, "kimdir bu?" tekniğiyle çocuklar şunları anlatır: "Sınıfın en başarılısı, en lideri, en yardımseveri kimdir?" sorularıyla çocukların, çocukları hangi gözle gördüğünü yakalarsınız ve "Kime göre ben neyim?" tekniğiyle de çocuğa şunu sorarsınız, bir cümle verdiğinizde: Örneğin "Bana göre en başarılı kimdir?" sorusuna bana göre, aileme göre, öğretmene göre sorularında çocuk şu mesajı verir: Aslında ben çalışkanım ama anneme göre değil,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 28

öğretmenime göre değil ya da aslında ben çok temiz bir insanım, yardımseverim ama öğretmenim bunun farkında değil. Bütün bu mesajları doğru bir şekilde yakalarsanız yani öğrenciyi doğru olarak tanımlarsanız aslında çözümün çok daha kolay olacağını görürsünüz. Yine, biz bunun yanı sıra çocuğun geleceğinin planlanmasıyla ilgili, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda da mesleki olgunluğuyla ilgili de birey tanıma teknikleri uyguluyoruz. Bu veriler 2014-2015 eğitim öğretim yılında bir yıl içerisinde yapılan verilerdir. Veri tabanımız, bir yıl sonu çalışma raporu modülümüz var, modül üzerinden alınmış ve bütün okulların tek tek girmiş oldukları verilerdir. O yıl içerisinde beyin tanıma tekniği olarak yaklaşık 20 milyon uygulama yapıldığını görüyoruz.

Yine, biz, rehberlik servislerine yani okullardaki rehber öğretmenlerimiz aracılığıyla yapılan çalışmalarda sağlık sorunlarıyla ilgili, okulla ilgili sorunlar, kişisel sorunlar ve arkadaşlıkla ilgili sosyoekonomik sorunlarla ilgili yaklaşık 7 milyona yakın öğrenciyle bireysel görüşme yapıldığını görüyoruz. Rehberlik ve araştırma merkezinde benzer konularla ilgili, benzer sorunlarla ilgili merkezlerimize, 231 rehberlik ve araştırma merkezimize yaklaşık 50 bin çocuğumuzun müracaat ettiğini görüyoruz.

Geleceğini planlayan, kendine güvenen ve başarıya doğru kendisini odaklayan yani aslında eğitimin temel amaçlarından biri olan, hem kendine güvenen hem de üst öğrenime doğru hazırlık yapan çocuklarımızla ilgili yaptığımız çalışmalarda 6 milyona yakın öğrencimize, 2 milyon 300 binin üzerinde velimize ve 500 bin öğretmenimize sınav kaygısı, üst öğrenim programları, tercih danışmanlığı konusunda bir yıl içerisinde hizmet verdik. Bu çalışmalarımızı çocuğumuzu güçlendirmek, aileyi ve öğretmeni bilgilendirmek ve daha güçlü kılabilmek için çok farklı konularda, sadece istismar konusu gibi düşünmeyin, geleceği planlamadan sınav kaygısına, ergenlik döneminden belki üstün yeteneklerin tanınmasına kadar STK'larla, üniversitelerle, farklı bakanlıklarla iş birliği içerisinde bugüne kadar son bir yıl içerisinde vermiş olduğumuz seminer, kurs, konferans, panel ve toplantılarla ilgili sayısal verileri sizlere sunduk. Bugüne kadar yapmış olduğumuz sayılarla yaklaşık 17-18 milyon insana bir yıl içerisinde yine ulaştığımızı görebiliyoruz. Buradaki sayısal verileri veriyorum ama tabii ki ben kendimi eleştirme açısından söylüyorum, bunların içeriğinin, kalitesinin mutlaka sorgulanması lazım bir üst düzeye çıkmak, daha başarılı olabilmek için. Bu içerikleri de her geçen gün daha standart ve daha verimli hâle getirmek için tüm paydaşlarımızla iş birliği içerisinde çalışıyoruz.

Sabahki konuşmalarımızda ağırlıklı olarak Çocuk Koruma Kanunu kapsamında bahsedildi. Çocuk Koruma Kanunu kapsamında bazı eksikliklerin, iş birliği kopukluklarının olduğu, tabiri caizse, öyle bir cümle geçti "herkes topu birine atıyor" gibi bir ifadeye yaklaşıldı.

Danışmanlık tedbiri... 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında 5 tedbir uygulanmaktadır. Bu tedbirlerden bir tanesi danışmanlık tedbiri ve eğitim tedbiridir. Bunların ağırlıklı olarak uygulamalarını yapan Millî Eğitim Bakanlığımızdır. Danışmanlık tedbiri tabii ki ayrıca Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ve yerel yönetimlere de verilmekte olup ancak danışmanlık tedbirlerinin büyük bir kısmının rehber öğretmenleri üzerinden yapılması tercih edilmektedir.

Yine, eğitim tedbiri, çocukların eğitime devamı ve eğitime kaydolması ve devamının sağlanmasıyla ilgili tedbirlerdir.

Suçta sürüklenen ya da mağdur çocuklarla ilgili alınan danışmanlık tedbiri uygulamalarında bizim temel hedef noktamız, çocuğun ailesi içerisinde korunmasını sağlamak, çocuğu ve aileyi desteklemektir. Çocuk ve aileyi desteklemediğimiz sürece alınan tedbir kararlarının sadece kâğıt üzerinde kaldığını görüyoruz. Bu nedenle yapılan çalışmaların mutlaka yapılandırılmış bir program ve standart bir program olması yani insanların bilinçli bir eğitim programından geçmesi gerekiyor. Rastgele ya da herkesin el yordamıyla yapabileceği bir çalışma olmaması gerekiyor.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak biz, danışmanlık tedbiri uygulamalarına bağlı olarak şu anda Millî Eğitim Bakanlığında insanlarımızı eğitiyoruz, ayrıca Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığındaki sosyal çalışmacıların eğitimiyle ilgili çalışmalarımız devam ediyor.

Peki, biz yapılandırılmış programda... Aslında ben sayın vekillerimin çantasına bunları bıraktım, Danışmanlık Tedbiri Uygulamaları kitabı. Burada oturumlar, içerikler, tutulacak evrakların tamamını görme şansınız var, diğer katılımcıların da CD'sinde bu kitapçığı bulmanız mümkün.

Biz danışmanlık tedbiri uygulamalarında öğrenci ve aileleri eğitiyoruz. Alınan danışmanlık tedbirindeki çocuğun alınma kararına bağlı olarak biz çocuklarımıza iletişim becerileri, akran baskısına hayır diyebilme, madde kullanımı, öfke kontrolü, aile içi ilişkiler, cinsel istismar, aile ile aile içi ilişkiler, madde kullanımı, çocuk ve arkadaşlık ilişkileri, akran baskısı ve cinsel istismar konularında sekizer oturumluk eğitimler veriyoruz. Bu eğitimleri verirken ortalama bir yılın üzerinde bir eğitim sürüyor. Bazen alınan karar bu eğitimin devam etmesi yönünde karar alınırsa iki yılı bulan süreler de var. Eğitimlerin süreleri neye göre değişiyor dersiniz, eğer, cinsel istismarla ilgili bir konuda danışmanlık tedbiri kararı alınmışsa ve burada eğer madde bağımlılığıyla ilgili eğitime çok ihtiyaç duyulmuyorsa bu oturum atlanarak diğer oturumlar üzerinden gidilebiliyor. Oturumların her biri haftada bir ya da iki haftada bir aileyle ve öğrenciyle görüşme şeklinde devam ediyor. Tüm oturumların içerikleri yine bu kitabımızda mevcut.

Peki, biz bu danışmanlık tedbiri uygulamalarıyla bugüne kadar ne kadar eğitim verdik? Sayısal verilerimiz yine 2015 yılı Eylül ayı itibarıyla yani dönem sonu 2014-2015 yılının sonundaki sayısal verilerdir. Biliyorsunuz 2015-2016 eğitim ve öğretim yılına yeni giriyoruz. İnşallah, eylül ayı içerisinde bu yılın sayısal verilerini yeniden sizlere sunacağız. Bugüne kadar 420 eğitici eğitimi veren öğretmen yetiştirdik, yani formatör yetiştirdik. Bu formatörler aracılığıyla bugüne kadar, Eylül 2015 yılına kadar 1.834 öğretmenimiz eğitimden geçti. Bu sayı net olmamakla birlikte şu anda 3 bini geçtik. Şu anda dahi -cuma günü belki onlarca ya da yüzlerce öğretmenimiz yine bu sertifikayı aldılar- bu eğitimlerimiz devam ediyor. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışan rehber öğretmenlere gelen son 2014-2015 yılındaki danışmanlık tedbiri kararındaki öğrenci sayısı 2.117'dir. Bu sayıların içerisinde okullarda çalışan rehber öğretmenlere verilen danışmanlık tedbiri kararı uygulamalarıyla ilgili sayılar yoktur. İller bazında çocuk mahkemeleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 29

karar verdiği için o sayısal veri henüz elimizde net değil, onu sunmak istemedik elimizdeki sayı sizi yanıltabilir diye. Eylül ayı itibarıyla 1 Haziranda son verileri alacağız, bunun net sayılarını da size sunma şansımız olacak. Bugüne kadar da bu modüller içerisinde 9.014 modülün işlendiğini, eğitiminin devam ettiğini görüyoruz.

Psikososyal koruma, önleme ve müdahale hizmetleriyle ilgili sizlere bilgi vermek istiyorum. Öğrencilere, anne-babalara ve biz öğretmenlere öncelikle karşılaşılabilecekleri zorlu yaşam olaylarının insan üzerindeki psikolojik etkilerini farkına varması için bilgilendirme yapıyoruz yani travmatik olaylar yaşanmadan önce de biz psikoeğitim çalışmalarını yapıyoruz; çocuklarımızı, öğretmenlerimizi bilgilendiriyoruz. Genelde yaşanan şeyler, başımıza bir olay geldikten sonra hemen bir öğretmen eğitimine, bir uzman eğitimine gidelim, ondan sonra müdahale edelim diyoruz ama hep kaybedilen zaman hep kaybedilen çocuklar. Biz 2000 yılından bu yana 1999 Marmara depreminden sonra yapılandırılmış programlarımızla, sizlere o programların sunularını sunduk, psikoeğitim kitaplarımızla, grupla psikolojik danışma ve sınıf temelli müdahale programlarımız yaklaşık on altı yıldır milyonlarca öğrencimize, hatta belki milyonlara varan emekli olan öğretmenlerimiz dâhil öğretmenlerimizi bu eğitimlerden geçirdik.

Yine, biz, travmatik olaylar yaşandığında da travmatik olaylar karşısındaki tepkilerini anlama, paylaşma imkânı vermeyi hedefliyoruz. Travmatik olaylardan ileri düzeyde etkilenen çocuklarımıza da grupla psikolojik danışma teknikleriyle onlara bir üst müdahale yapmaya çalışıyoruz. Okul sistemiyle aile arasındaki yaşantıların paylaşılmasını sağlamak, bu zaruri yaşam olayları karşısında olumlu başa çıkma yöntemlerini vurgulamak amacıyla da bu programları hazırladık.

Ana başlıklarıyla programımızda özetlemek gerekirse psikoeğitim uygulamalarımız; çocuk, öğretmen, öğretmen-veli iletişimini desteklemek amacıyla normalleştirme çalışmaları için kullanılan çoğu zaman on sekiz saat, ihtiyaç duyulmasında ise otuz saate kadar çıkarılan etkinliklerdir. Çocuğun travmanın ne olduğunu, travmayı sadece kendisinin yaşamadığını, yalnız olmadığını, iş birliği içerisinde hareket etmesini, güveneceği insanların kimler olduğunu, nereye müracaat edecekleriyle ilgili genel bilgiler veriyoruz. Bununla ilgili şöyle bir örnek vermek istiyorum, yanlış örnek olursa hocam lütfen düzeltsin. Travma yaşayan çocukların büyük bir kısmı aslında bu tür olayların sadece kendisinin üzerinde olduğunu düşünüyor. Buna örnek, belki doğru bir örnek mi bilmiyorum, görme engelli bir öğretmenimizin şöyle bir tanımı vardı: "Okula başladığım gün koridorda bir başka görme engelliyle çarpışınca dünyada tek görme engelinin ben olmadığını anladım." Dünyada kendini tek zannediyordu, travmada da genelde en büyük ağır travmalar niçin benim başıma geldi de, en büyük, onun da üzerindeki ağır şeyler sadece kendisinin yaşadığını düşünmesi. Onun için, psikoeğitimlerin çok büyük önem arz ettiğini düşünüyoruz.

Bu psikoeğitim çalışmaları içerisinde Karaman'da ya da başka olaylarda, güneydoğudaki öğrencilerimizle ilgili, Türkiye'nin her yerinde yaşadığımız olaylarda travmayı herkes aynı ağırlıkta, aynı şekilde yaşamıyor, daha ağır travma yaşayan ve daha fazla müdahale etmemiz ve daha çok birlikte olmamız gereken çocuklarımız ya da velilerimize yönelik de grupla psikolojik danışma tekniği uygulayarak onlarla ayrıca ilgilenmelere devam ediyoruz.

Yine, psikolojik bilgilendirme ve anlamlandırmada da yetişkinlerin normalleşmesine yönelik psikolojik destek çalışmaları sunuyoruz. Sunduğum bu 3 program, 3 ayrı programdı, hâlen Millî Eğitim Bakanlığınca uygulanmakta ve son çalışmalarla 2016-2017 eğitim öğretim yılı içerisinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı iş birliğiyle bu psikososyal müdahale hizmetlerindeki yapılan çalışmaların yenilenmesiyle ilgili yeni bir projemiz var, yeniden revize ettirilmesine ihtiyaç var. Bu revize de o gün içerisinde daha çok kayıplar üzerinden yapılan bir psikoeğitimdir; yani can kayıpları, deprem, sel felaketi ya da maden kazaları gibi ama her geçen gün biraz travmatik olayların şekli değişmeye başladı. Bu travmatik olaylarda eğitim veren öğretmenlerimiz olaya yönelik tabii ki etkinlikleri ve çalışmalarını o olay üzerinden şekillendiriyorlar ama daha da yeniden bir yapılandırmaya ihtiyacımız var, bu çalışmaları da tamamlamak için bütün paydaşlarla iş birliği içerisindeyiz; STK'lar, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla iş birliği içerisinde çalışıyoruz.

Peki, biz bu psikoeğitim çalışmaları ya da grupla psikolojik danışma çalışmaları içerisinde neler yaptık? Rehberlik ve araştırma merkezlerimiz tarafından 2014-2015 yılında ulaşılan sayılara baktığımızda 7 bin-8 bine yakın rehber öğretmenimize, 600 binin üzerinde çocuğumuza eğitim verdiğimizizi görüyoruz, bu eğitimlerin içerisinde aile eğitimleri ve şiddeti önlemeye yönelik çalışmalarımız da var.

Yine, rehberlik servislerince yapılan çalışmalara baktığımızda da psikoeğitim, grupla psikolojik danışmanlık, aile eğitimleri, şiddeti önleme ve madde bağımlılığına yönelik 2 milyon 270 bin aileye ulaştığımız görülüyor ve bunlar tek son bir yıllık veriler.

Peki, daha çok öğrenciler üzerinden, çocuklarımız üzerinden yaptığımız çalışmaları anlatmaya çalıştık, aslında sadece çocuklar üzerinde çalışmak yeterli değil çünkü çocukların okul dışında da daha çok zaman ayırdıkları bir aileleri var. Bizim mutlaka aileleri de güçlendirmemiz gerekiyor ki çocuğa bir bütün olarak müdahale edelim. Sizin okul içerisinde kazandırmaya çalıştığınız olumlu davranışlar eğer aile içerisinde aynı yönde seyir göstermiyorsa aslında yaptığınız çalışmaların büyük bir kısmı boşa gidiyor. O nedenle öncelikle ailelere dokunmak zorundayız. Biz 0-18 yaş aile eğitim programlarıyla çocuğun gelişimi ve eğitimi, olumlu anne-babalık becerileri, sağlıklı beslenme, olumlu davranış kazandırma, temel alışkanlıklar kazandırma, toplumsal cinsiyet eşitliği, aile içi iletişim, aile içi şiddet, aile içi çatışma, çatışma çözme teknikleri, temel insan hakları ve çocuk hakları, ergenlik dönemleri, okula hazırlama, okul aile iş birliği konularında 0-3, 3-6, 7-11 gibi 0-18 yaş arasındaki çocuklarımızın ailelerine eğitimler veriyoruz. Biz bu eğitimleri Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı Türkiye'nin her ilçesinde bulunan halk eğitim merkezleri aracılığıyla veriyoruz. Burada saatlerini yazdık.

Eğitim deyince aklınıza kesinlikle şöyle bir şey gelmesin, bazen eğitim, kırk beş dakika insanları topluyorsunuz, genel bir bilgilendirme veriyorsunuz, o da eğitim. Örneğin 0-3 yaş aile eğitim programımız 210 saatlik bir eğitimdir yani aylarca süren bir eğitimden bahsediyoruz, yapılandırılmış bir eğitimdir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 30

Biz bugüne kadar 0-18 aile eğitim programı, halk eğitim merkezleriyle yaptığımız çalışmalarda ne kadar kişiye ulaştık? 2015 yılı içerisinde 5.471 kurs açıyoruz ve bu kurslarımızla 103.177 ailemizi eğittik. Eğiticilerimizse 2.591 eğitici sayımız vardı. Bugüne kadar, 1993 yılından bu yana, bu aile eğitim programları şekillenerek bazen belki daha küçük 7-19 aile programları, bazen 0-19, belki, ben hep şöyle tanımlıyorum, aslında eksi 1-18 diyoruz. Aile eğitimlerinin doğumdan önce, hamilelik döneminden başlamalı, çocuk doğduktan sonra aile eğitmeye başladığında aslında yüzde 50 kayıptayız. Biz 0-eksi 1'de yani hamilelik, anneliğe hazırlık eğitimlerini de dâhil ederek bugüne kadar 2 milyon 14 bin 024 ailemize eğitim verdiğimizizi görüyoruz.

Aile eğitim programlarında yine Bakanlığımızca hazırlanan şiddetin önlenmesi projesi, AB projesi, bu proje kapsamında aile eğitim programlarına 13'üncü modül olarak şiddetin önlenmesi ve şiddete yönelik bir eğitim programı eklendi. 7-11 yaş çocuğu olan ailelere şiddetle ilgili fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet, ekonomik şiddetle ilgili, şiddetin sıklığı, şiddetle ilgili yapılması gerekenler, şiddeti reddetme davranışları, buna benzer, aile ortamında yaşanan şiddetler, çocuğa şiddet konularını da içeren bir 13'üncü modül yaptık ve bu eğitimlerimiz anne ve babalarımıza aile eğitim programlarında devam etmekte.

Yine, bu Komisyonun belki özeline girmek için yani ihmal ve istismarla ilgili bir örnek vermek istiyorum. Karaman olayı son zamanlarda gündemde. Millî Eğitim Bakanlığı olarak biz Karaman'da ne yapıyoruz, sadece bir örnek, diğer istismar konularında ya da yaşadığımız travmatik olaylarda da benzer çalışmaları yapıyoruz, buradaki daha özel, belki biraz daha tarih vereceğim için Karaman olayından bahsediyoruz. Karaman olayının hemen akabinde biz 16 Mart tarihinde 3 uzmanımızla, bu uzmanlarımızdan biri Serpil Hanım da bu çalışmaya katıldı, diğer 2 uzman arkadaşımız şu anda başka bir eğitimde. 3 uzmanımızla Karaman'da yaşanan psikososyal koruma, önleme, krizle müdahale ekibiyle birlikte biz 16 Martta Karaman'daydık; Millî Eğitim Müdürlüğüyle, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve il emniyet müdürlüğüyle ve vali yardımcısıyla toplantılar yaptık. Önce durumu tespit etmeye, yapabileceklerimiz hakkında bir analiz toplantısı yaptık. Hemen arkasından, süreç içerisinde istismar mağduru çocukların bulunduğu okullarda yapılabilecek çalışmaları planlamak için öğrencilere yönelik grup rehberlik çalışmalarının yapılmasını sağladık, veli toplantıları düzenledik ve velilerin bilgilendirilmesini sağladık. Rehberlik öğretmenlerimiz tarafından mağdur öğrencilerin yakından izlenmesini sağladık.

Biz aslında şunu yaptık, daha böyle açmak gerekirse: Doğrudan çocuğa müdahale etmek yerine, çocuğu teşhir etmek yerine, o okullara gelerek o okullara psiko eğitim, psikososyal destek sağlayarak oradaki mağdur olan çocuklarımızın tamamına ihtiyaç duyduğunda danışabileceğin, yardım alabileceğin, her an ulaşabileceğin insanlar yanında mesajını veremeye çalıştık. Çocuklarımızı teşhir etmemeye, ön plana çıkarmamaya çalıştık. Okulların tamamını eğitirken aslında mesajımız tabii ki bir bakıma o çocuklardı. Zaten psikososyal desteğin bir yanı da sadece mağdur çocuklara değil, mağdur çocuğun etrafındaki çevreyi de bilgilendirmektir, biz bu eğitimlerimizi yaptık.

Rehberlik çalışmalarında sınıf rehberlik planlarımızı yaptık, sınıf içerisinde sınıf çalışmalarımızı da yaptık, okul genelinde psiko eğitim ve normalleştirme çalışmalarını yaptık. Eylemi gerçekleştiren öğretmenlerin eğitim verdiği sınıflarda öğrencileri gözlemlemesine hâlâ devam ediyoruz. Yani okuldaki rehber öğretmenlerimiz, sınıf rehber öğretmenlerimiz aracılığıyla çocuklardaki normalleşme süreci ya da yaşayabileceği farklı sorunlar var mı, bu gözlemlerimiz hâlâ devam ediyor ve biz buradaki eğitimimize mümkün olduğunca çocuğu yalnız bırakmadığımızı ama normalleşme sürecinde her dakika yanında olmamız gerektiğini fark ettik. Uzak değiliz, bir adım belki hemen yanındayız ama her dakika başında değiliz, çocuğumuzu bu şekilde rahatsız etmemeye çalıştık.

Karaman ilinde gördüğümüz şeydi ki rehber öğretmenlerimize her ne kadar psiko eğitim, danışmanlık tedbirleri uygulamaları gibi zenginleştirici yapılandırılmış programlardan, eğitimlerden geçsek de öğretmenlerimiz doğrudan cinsel istismar konusunda daha da donanıma ihtiyaç duymaktaydılar. Biz 25 öğretmenimizi, rehberlik öğretmenimizi daha önce psiko eğitim, grupla psikolojik danışma, sınıf temelli müdahale çalışmaları ve danışmanlık eğitiminden sonra Sağlık Bakanlığı, ÇİM, STK'lar -Bahar Hocam burada, sağ olsun bir gününü ayırdı bize, her zaman yardımımıza koşar- üniversitelerle birlikte 25 öğretmenimizi Ankara'da beş günlük bir eğitime aldık. Eğitimden gelen dönütleri hocamla paylaşırdık. İnanın, akşam saatlerine kadar öğretmenlerimiz devamlı bir soru sorma içerisinde, bir merak içerisindeydiler. Öğretmenlerimiz gerçekten bilgiye ve donanıma açıldılar, bu açıklarını gidermeye çalıştılar.

Ben bu Komisyon nezdinde, ÇİM'den arkadaşımız burada, Bahar Hocam burada, burada olmayan yine Sağlık Bakanlığı ve diğer üniversitelere sonsuz teşekkür ediyorum.

Şu anda doğrudan cinsel istismar konusunda müdahale edebilecek 25 profesyonelimiz var, tabii ki 25 sayısı bize göre çok az, biz hocalarımızdan sözünü aldık, şu anda planlamamız yaklaşık bir 100 kişilik daha yeni bir profesyonel ekip yetiştirmeye çalışıyoruz.

Yine Karaman ilinde çocuklarımızın tamamıyla ilgili eğitim ve danışmanlık tedbirleri kararları alındı. Biz Karaman'daki bütün rehber öğretmenlerimiz ve bu tedbirleri, daha henüz bu kararlar çıkmadan danışmanlık eğitimlerinden geçirdik, bu alanda onların eğitimlerini tamamladık.

Ben kısaca şunu vurgulamak istiyorum, bunu söz arasında birebir konuştuğum sayın vekillerimle, hocalarımla konuştum. Aslında şunu bilmiyoruz, bunu da sorgulamak lazım: Düünden bugüne istismar, bilhassa cinsel istismarın artıp artmadığı konusunda bir bilgimiz yok. Sayısal veri olarak düne göre daha fazla var ancak dün bu istismar konuları gündeme gelmiyor ya da ortaya çıkmıyordu da sayılar onun için mi azdı, yoksa bugün sayılar daha fazla arttı mı, bunu bilmiyoruz. Millî Eğitim Bakanlığı olarak bunu şöyle ben vurgulamak istiyorum: Ağustos 2015 yılında biz rehber öğretmenlerimizi bilgilendirmek, yapacağı çalışmaları adım adım onlara sergileyebilmek, anlatabilmek için, zaten bunlar mevzuatta belliydi ama derli toplu bir hâle getirmek için bir çalışma yaptık ve rehber öğretmenlerimize bir kitap hazırladık, aslında yol haritası hazırladık. Bu yol haritasını da şunun için vurgulamak istiyorum: Bilhassa istismar konusunda, cinsel istismar konusunda maalesef taşrada sadece Millî Eğitim Bakanlığı değil, bütün belki farklı yerlerde aileler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 31

de buna dâhil, bir gizleme, reddetme, çocuğunu koruma niyetiyle yok sayma çok fazlaydı. Aslında kaybedilen çocuktü, görmezden geliyorduk ama onu yaşayan çocuğumuzdu. Biz öğretmenlerimize Türk Ceza Kanunu 279'uncu maddesini de ilgi tutarak, "Eğer bir çocuk istismarla ilgili size bir bilgi verdiyse sorgulamadan kolluk kuvvetlerine bilgi vermek zorundasınız." dedik. Bunu öğretmenlerimize ve idarecilerimize belirttikten sonra bu ihbarların ya da bu bilgilerin sayılarının arttığını görüyoruz. Bu iyi mi, kötü mü, bunu asla yorumlamak istemiyorum ama kaygım bugüne kadar ortaya çıkmayan, kaybettiğimiz birçok çocuk olduğunu düşünüyorum ve buna üzülüyorum, kendi adıma keşke daha önce bu işleri yapsaydık diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Veysel Bey.

Soruları toplu olarak alacağız, cevapları da toplu olarak gerçekleştiririz.

Buyurun Deniz Hanım.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Öncelikle teşekkür ediyorum sunumunuz için. Tabii ben yirmi yıl Millî Eğitim Bakanlığında bu görevde çalışınca daha farklı değerlendirdim çalışmalarını.

En son söylediğinizle başlamak istiyorum, cinsel istismarın artış artmadığıyla ilgili. Tarih boyunca biliyoruz ki cinsel istismar özellikle çocuklara yönelik hep vardı. Bu birçoğu, hatta buzdağının görünen kısmıyla uğraşıyoruz biz şu anda, buzdağının görünmeyen kısmı daha fazla. Ancak şu da bir gerçek ki cinsel istismar olaylarının dünyada hızlı bir artış içerisinde olduğunu da hepimiz bilmekteyiz, yani hep vardı ama ne yazık ki giderek de artıyor ve bunun şekli şemali değişerek artıyor yani sadece fiziksel bir eylemlerle sınırlı kalmayıp örneğin İnternet üzerinden daha farklı şekilleriyle giderek artmakta, bunu da biliyoruz. Tabii ki bu durumda da bizim daha çok tedbir almamız, risk hesabı yapmamız, daha çok çocuğa ulaşmamız gerekiyor.

Bahsettiğiniz sunumda, daha doğrusu bilgi verdiğiniz sunumda bir konuya değinmek istiyorum, reddetme davranışını öğrenme 5'inci sınıfa alınmış, 5'inci sınıfta başlıyor. Gerçi, benzer çalışmalar sanki daha önceden de varmış gibi ama özellikle nasıl, içeriğini bilemiyorum, göremiyorum şu anda, reddetme davranışının öğrenilmesi çok daha erken yaşta olmalı diye düşünüyorum ve bu anaokullarında, kreşlerde başlamalı diye düşünüyorum, bu konuyu dikkate alırsanız sevinirim.

Yine, sizden ricam lütfen, işi ehli olana vermek lazım. Bir iş bilimsel anlamda bilen kişiler tarafından yapılmazsa, o işin niteliğini de az çok tabii ki hepimiz sorgulayacağız. Lütfen, rehber öğretmen yetiştirme kurslarınızdan vazgeçin. Rehberlik bölümüne atanacak olanların PDR ve psikoloji mezunu olması lazım. Bu, doğru bir uygulama değil. Sosyolog arkadaşlarım, sosyoloji mezunu arkadaşlarım, bunlara sonsuz saygım var ve kesinlikle istihdam edilmeleri gerektiğini düşünüyorum. Özellikle de bu ASDEP projesinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının sahada çalışan, belirleyici, aileleri takip edenler içerisinde çalışmalıdır diye düşünüyorum, onlara çok ihtiyacımız var ama rehber öğretmenlik konusunda sadece PDR ve psikoloji mezunu arkadaşlar rehber öğretmenlik kadrosunda yer almaldır.

Yine, yurtlar ve evlerin ne âlemde olduğu, ne kadar olduğu bizi çok ilgilendiriyor çünkü bunların çoğu kaçak. Maalesef bu evlerde, bu yurtlarda neler olduğunu bilemiyoruz. Belki şu anda biz bunları konuşurken bile bazı çocuklar istismara uğruyor, bunun garantisi yok. Bu çocuklar nasıl tespit edilebilir, bu çocukların çoğu okuduğuna göre, yurtlarda, evlerde kalan çocuklar okuyorlar bir yerde, bunu geçen gün Cumhuriyet Halk Partisinden bir arkadaşımız da dile getirmişti. Eğer rehber öğretmen arkadaşlarımız çocukların nerede kaldığıyla ilgili bir çalışma yaparlarsa mutlaka bu evlerin yeri, kaç çocuk barınıyor, bunlar ortaya çıkacaktır. Çünkü biz Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından gelen arkadaşlara sorduk, "Kaç tane ev var, kaç tane yurt var bilmiyoruz, bunlar zaten kaçak, biz sadece kendi kurumlarımızı inceliyoruz." dediler, bunların mutlaka belirlenmesi gerekiyor.

Yine, size biraz bahsetmişim ama kayıtlara girmesi açısından burada ben Aydın' da gerçekleşen olaylardan bahsetmek istiyorum çünkü Millî Eğitim Bakanlığının bu konuda ciddi bir tedbir alması gerekiyor. Haziran 2015'te Aydın'da bir köyümüzde, yatılı ilköğretim bölge okulunda, yine 2015 Kasım ayında başka bir köy okulumuzda ki burada da taşmayla gelen çocuklar vardı, cinsel istismar söz konusu oldu. İlk olayda fiili livata vardı, zaten burada her iki olayda da failer suçu sabitlendiği için ceza aldı.

Ben o mahkemeye girmedim ancak yakın zamanda olan 6 kız çocuğunun dokunma şeklinde gerçekleşen cinsel istismar davasına katıldım. Çocukların bir kere durumu içler acısıydı. Neden? Öğretmenlerine bildirmişler, öğretmen doğruyu yapmış, rehber öğretmenleri yoktu ayrıca bu okulların, onu da dile getireyim. Verdiğiniz yönetmeliklerden yola çıkarak okul müdürüne de haber vermişler ama okul müdürüyle ilçe millî eğitim müdürü olayı hani duyulmasın, köy okuludur, şudur, budur, okulun adı çıkmasın diye kaygı duyarlar ya, o şekilde değerlendirirken arkadaşlar daha hassas davranıp kolluk kuvvetlerine de haber veriyorlar ve olaylar büyüyor. Çocuklar için içler acısı olan taraf nedir? Çocuklar bir araca, bir minibüse jandarma eşliğinde bindiriliyor ve savcılığa götürülüyor, çocukların orada ifadesi alınıyor, çocuklar zaten bir korku yaşıyor. Ondandır tekrar mahkemede de tam sanıkla yüz yüze geliyorlar, sanık yokken ifade veriyorlar ama daha önceden aileleri tarafından tembihlendiği için "Belki biz yanlış anlamışızdır." diye başlıyorlar ama sorular sorulduğunda ilk verdikleri ifadeyi anlatıyorlar ve nasıl dokunulduğunu da gösteriyorlar. Yine kötü olan taraf, aileler sonra mahkemede içeriye alındığında, ailelerin her biri çocuklarına inanmadıklarını ifade ediyor yani "Böyle bir şey olmamıştır, bu doğru değildir." şeklinde. Bakın, çocukların düştüğü duruma bakın; köy okulundalar, dar bir çevreler, zaten adları duyuldu, aileler belirlendi, bunun dışında jandarma eşliğinde köyden götürülüyorlar, savcılığa bilgi veriyorlar, mahkemede sanıkla yüz yüze geliyorlar, aileleri kendilerine inanılmadığını ifade ediyor, bu çocukların yaşadığı travmayı düşünün. Bu çocuklar orada o dönemden beri okula devamsız, 6 çocuk. Duruşmaları pazartesi günü sonlandı, fail otuz yedi yıl kadar bir ceza aldı çünkü savcı ilk verilen beyanı kabul etti ama o dönemden bu döneme Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı müdürüne ben bizzat başvurduğum hâlde ve mahkemeden yazı gittiği hâlde, köye sosyal destek programı uygulanmadı, bu çocuklara sosyal destek verilmedi, psikolojik destek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 32

verilmedi ve en kötüsü her iki olayda da durumu bildiren öğretmenler sürüldü. Şimdi, bu durumdan ne çıkarmalıyız? Millî Eğitim Bakanlığı durumu belirleyen, çocukları istismardan korumaya çalışan, faili, ortaya çıkması gereken kişiyi ortaya çıkarıp bu kişinin ceza almasını mı sağlamalı, yoksa sürüleceğim endişesiyle karar vermektan çekinmeli mi? Şimdi öğretmenlerin yaşadığı durumu düşünün. Aydın ilinde maalesef yaşanan budur. Çok üzülererek söylüyorum, bu da Aydın İl Millî Eğitim Müdürü çocukları mı korumayı tercih edecek, yoksa bazı şeyler görünmesin diye üstünü mü kapatmaya çalışacak, bu da değerlendirilmesi gereken bir konudur. Bunu da hassasiyetle ele almanızı rica ediyorum, ben bunun için zaten tekrar bir konuşma yapacağım. Bunlar gerçekten iç acıtan şeyler, ne çocuklara yardım var ne ailelere yardım var ne öğretmenleri koruma var. İkinci olayda durumu bildiren bayan öğretmen ücra bir köye gönderiliyor, belki de failin ailesi çok öfkeli, hiçbir koruma yok, cezalandırılıyor ve tamamen savunmasız bırakılıyor. Bunu da bilginize sunuyorum, kayıtlara da geçmesi açısından tüm bu bilgileri vermek istedim. Gereken hassasiyeti göstereceğinize inanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Deniz Hanım.

Buyurun Hüsnü Bey.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sunumunuz için teşekkür ediyorum. Tabii, “Son yıllarda çocuk istismarına dönük olaylar arttı mı, artmadı mı, elimizde bir veri yok.” demeniz dikkatimi çekti. Artmıştır diye bizim de elimizde bir veri yok ama özellikle bu Komisyon kurulduktan bu yana sadece benim arkadaşlarımla yaptığım çalışmada 68 ayrı vaka tespit ettik biz, bu da basına yansıyan, adliyeye intikal eden olaylar. Aynı Deniz Hanımefendinin Aydın ili için söylediği gibi ben de Konya için söyleyebilirim. Konya Ereğli’de Cumhuriyet Anadolu Lisesinde lise müdürünün iki kız öğrenciyi taciz ettiği olay. Bundan iki ay önce, rehber öğretmenler tarafından İlçe Eğitim Müdürüne bildirilmesine ve bu konuda İl Millî Eğitim Müdürünce müfettiş görevlendirilmesine ve olayın, ailelerin şikâyeti üzerine savcılığa intikal ettirilmesine rağmen çok ciddi, ailelere, çocuklara baskı yapıldığını ve İl Millî Eğitim Müdürü tarafından olayın -örtbas edilmeye demeyelim ama- değiştirilmeye çalışıldığını biliyoruz.

Aynı şey Karaman’da. Bakın, siz “Gittik Karaman’a.” dediniz ben not aldım buraya. İşte çalışmalar yaptık, slaytlarla da gösterdiniz, rehber öğretmenlerle konuştuk. İşte İlçe Millî Eğitim Müdürüyle konuştuk. Sayın Müdürüm, biz Karaman’a heyet olarak gittik, Sayın Valiyle konuştuk. Vali “Ne o evden ne o yurttan haberim yok.” dedi. Millî Eğitim Müdürü gözümüzün içine baka baka, bu öğretmenin çalıştığı Ensar Vakfına ait evden haberinin olmadığını söyledi. On gün sonra, gazetelerde hem Valinin hem Millî Eğitim Müdürünün, adı geçen evde bu çocuklarla ve adı geçen öğretmenle fotoğrafları çıktı. Yani şimdi burada söylemek istediğim şey şu, sizinle bağlantılı değil ama Millî Eğitim Bakanlığının, çalıştırdığı bu öğretmenin... 54 yaşına gelmiş bir adam, 10 tane çocuğu istismar etmiş, olay üzerine gidip araştırma yapıyorsunuz... Şimdi, biz -tabii burada sabahleyin de konu oldu- Sayın Başkanım, sizden bilgi almaya çalışıyoruz ama herhâlde Millî Eğitim Bakanlığının, herhâlde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının burada daha yetkili düzeyde dinlenmesi gerekiyor Sayın Başkanım. Türkiye’de kaç tane böyle ev var, eğitim dışı? Şimdi, sabahtan beri söylüyoruz, sevgili Hocam, Hanımefendi, psikolojik danışmanlıktan, çocuklarla ilgili çalışmalardan bahsetti, siz bahsettiniz rehber öğretmenlerden, 32.559 rehber öğretmen falan. Tamam, peki ama 10 tane çocuğu üç sene boyunca bir sapığın eline bırakmış bu ülkenin Bakanlığı, bırakmış resmen. Adam üç sene boyunca almış çocukları arabaya koymuş, evine, köyüne götürmüş, Ereğli’de ev tutmuş bu çocuklara, kimsenin haberi yok. Yani size söylemiyorum, Valinin haberi yok, İlçe Millî Eğitim Müdürü neredeyse “Böyle bir öğretmeni tanımiyorum.” bile diyecek. Hâlbuki öğretmeni altı ay geçici görevle göndermiş.

Şimdi, burada Sayın Müdürüm, şunu istirham ediyorum: Türkiye genelinde kaç tane böyle denetimsiz ev ve yurt var? Bunu bize belirtin yani bu Komisyonun kurulmasından böyle bir yarar elde edelim hiç değilse ve bundan sonra Türkiye’nin herhangi bir yerinde... Bakın, sayı olarak veriyorum, 68 olayda 10’un üzerinde erkek çocuk istismarı söz konusu. 10 derken, 10 ayrı olayda, işte Karaman’da, şurada, burada. Yani sabahleyin “Kız çocuk olmak bu ülkede başlı başına bir taciz nedeni.” dedi; hayır, çocuk olmak başlı başına bir taciz nedeni.

Şimdi, dolayısıyla, sizden istirham ediyorum, daha yetkili birimlere mi söylesiniz, bize lütfen Türkiye genelinde, mesela bizim tespitlerimiz var, 10 binin üzerinde diye biliyoruz ama bu bizim tespitimiz. Yasal, sizinki gibi güvenilir bir tespit olmayabilir, o rezervi koyuyorum. Tekrar söylüyorum, burada derdimiz şu vakıf, bu dernek asla değil, katiyen değil, samimi söylüyorum değil. Her ne kadar ülkemizde, bazı yöneticilerimizin dertleri bu dernekler, vakıflar olsa da bizim derdimiz o değil yani bizim derdimiz çocuklar. Bu Komisyondan böyle bir yarar çıkmalı. Bu çocuklar, denetimsiz, ne olduğu belli olmayan, yurt adı verilen... Bakın, Karaman’da Sayın Müdürüm ailelerle biz görüşmedik ama ben 36 yıldır Konya’dayım. Konya’da benim yönetici olduğum hastanede çocuğu muayeneye getirirlerdi, “Nereden geliyorsun?” “Ensardan geliyorum.” Kardeşim, bu yani o kadar rutine binmiş ki. Ama soruyorsun, öyle bir yurt yok, öyle bir ev yok. Dolayısıyla, sizin Millî Eğitim Bakanlığı olarak denetleyebileceğiniz bir birim yok ortada. Yani bunu önemle istirham ediyorum, Bakanlık olarak bize lütfen, Türkiye genelinde kaç tane böyle denetimsiz ev vardır, kaç tane denetimsiz yurt vardır? Evet, hak veriyorum size de, böyle bir yasal yanı olmadığı için denetleyemeyebilirsiniz ama sağır sultan biliyor. Yani herkes biliyor bu evleri, bu yurtları. Dolayısıyla, herkesin bildiği bir şey gizli değildir herhâlde. Bizim de bilmemizde bir sakınca yoktur diye düşünüyorum, bir.

İkincisi, daha önemlisi belki şu: İl millî eğitim müdürleriniz, ilçe millî eğitim müdürleriniz lütfen bu tür olayları örtbas etmesinler Sayın Müdürüm yani bu olacak, kabul edilebilir bir şey değil. Yani çocuğu mu koruyor, öğretmeni mi koruyor, okulu mu koruyor? Yani ben bütün içtenliğimle söylüyorum, ömrü yöneticilikle geçmiş bir adamım, benim hastanemde eğer bir hastabakıcı veya bir doktor veya bir başka kişi, bir hastayı taciz etmişse asla ben böyle bir şeyi örtbas etmek değil tam tersi adamı kulağından tutup

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 33

kapının önüne koyup sonra da yargıya teslim etmekle görevli olduğumu düşünürüm. Yani bunun dışında bir şey nasıl olabilir? Çünkü bu o adamı orada muhafaza ederseniz yarın bir gün başka bir hastayı taciz edecektir. Bu adamı da siz muhafaza ederseniz yarın bir gün başka bir çocuğa tecavüz edecektir. Karaman'da o duruşmada, o çocukların ifadelerini dinledik, dinledik yani. Gecenin 2'sinde yatağından kaldırılıp, götürülüp tecavüz edilip ondan sonra da kanlı çarşafı sabahleyin temizlikçi görmesin diye yıkatılan bir vahşetle karşı karşıyayız. Bunu "Ay orası zedelenmesin, vay bunun üzerinden şu vakfa laf gelmesin." Hayır, hayır, gelmesin tabii, kimseye bir laf gelmesin ama en önce çocuğa bir şey olmasın ya. Ciddi söylüyorum, üç sene boyunca aynı il millî eğitim müdürü orada görevli ve böyle bir şeyden haberim yok diyor. Haberi yoksa felaket, var da göz yumduysa daha büyük felaket.

Teşekkür ediyorum ama lütfen bu konuda Bakanlık olarak daha ciddi olmanızı istirham ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ben bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN – Deniz Hanım, müsaade isteyeceğim, Hüsnü Bey sizden de. Çünkü biraz önce yoklama yeterli olmadığı için on dakika ara verildi. İki dakika içerisinde olmamız lazım. Biliyorsunuz bir kişiyle düştü.

On beş dakika sonra tekrar toplanalım, çünkü sorular çok önemli. Veysel Bey'i zaman sınırlaması olmadan dinlememiz gerektiği kanaatindeyim. O yüzden bir on beş dakika ara vereceğim müsaadenizle.

Teşekkürler.

Kapanma Saati: 16.22

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat :

Kayıt: İstismar

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 34

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.34

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)

SÖZCÜ: Erkan KANDEMİR (İstanbul)

KÂTİP: Jülide SARIEROĞLU (Ankara)

(Oturum, Başkan Vekili Fatma Benli tarafından açıldı)

BAŞKAN – Toplantımıza kaldığımız yerden devam edebiliriz.

Deniz Hanım, eklemek istedikleriniz vardı, buyurun lütfen.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Evet. Özellikle çok önemli gördüğüm şeyler bunlar benim ama az önce anlattıklarımın yanında bir an unuttum.

Rehber öğretmen sayısının artırılması gerektiğini düşünüyoruz. Bu çok önemli bir konu. Özellikle, ağustos aylarında bir kadro verme çalışması yapıyordunuz önceden. İnşallah bu ağustos ayında da olur. Rehber öğretmen sayılarının yeterli olmadığı kanaatindeyim, çünkü her okulda yok. Bir de çok kalabalık okullarda ki ben de çalıştım 3 bine yakın öğrenciyle, ne kadar zor olduğunu bilirim, tek başıma çalışmıştım.

Yine, çocuklarla çalışan personele; çocuklara ne kadar yaklaşabilir, nasıl sevecek, ne kadar dokunabilir; yine, çocuklarla iletişimi ne kadar olacak, bunun bence eğitiminin verilmesi gerekiyor. Çünkü bizim kültürümüzde çocuğu sevmek bazen amacını aşıyor ve çocuk hangisinin iyi dokunuş, hangisinin kötü dokunuş olduğunu ayırt etmeyi maalesef beceremiyor. Personel bu konuda mutlaka eğitilmeli ve özellikle okul servisleri, kantin ve temizlik çalışanları ki taşeron olarak da okula bunlar kabul edilebiliyorlar değişik şirketlerden. Adli sicillerinin çok iyi incelenmesi gerektiğini düşünüyorum; yine, denetlenmesi çok titizlikle yapılmalı bu kişilerin ve mümkünse, çocuklarla ilgili, çocuklara yakın temasta çalışan, çocuklarla çalışan herkesi, yapabileceksek –belki bu çok zor, biraz uçuk olacak ama- artık bir testten mi geçireceğiz, ne yapacağız, çocuklarımızı emanet edeceğimiz kişilerin hem iyi seçilmesi hem denetlenmesi konusunda artık son nokta nereye kadar gidiyorsa onu yapmaya çalışalım diyorum.

Burada olduğunuz ve verdiğiniz bilgiler için çok teşekkür ediyorum ve rehberlik çalışmalarının ne kadar önemli olduğunu ilk başlandığı yıldan –ben 1991 yılı mezunuyum- bugüne kadar ne kadar yol katettiğinin de farkındayım. Eleştirilerimiz, daha iyi olması için. Sakın bu konuda alınganlık göstermeyin ama özellikle okul müdürleri, ilçe millî eğitim müdürlükleri ve il müdürlükleri; sayın vekilimizin de söylediği gibi, bence bu konuda da çok ciddi bir şekilde üstünde durmanız gerekiyor.

Teşekkür ediyorum tekrar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Deniz Hanım.

Rehberlik, özellikle olayların açığa çıkması için ana etken unsurlardan bir tanesi. Çünkü, öğretmen, çocuğun önceki tavrı ile sonraki tavrı arasındaki farkı gözlemleyebiliyor. Eğer bu konuda özel eğitimi almışsa da gerekli soruları sormak suretiyle ipuçları yakalayabiliyor. Dolayısıyla, rehberlik derslerinin saatlerine yönelik biraz bilgi almaya ihtiyacımız var. Çünkü, yapılan çalışmalardan anladığım kadarıyla genelde 6 ila 14 yaş grubu arasındaki çocuklardan bahsediyoruz, cinsel istismar riskinin biraz daha fazla olduğu çocuklar. Bu noktada, özellikle bu yaş grubunda öğretmenlere rehberlik dersi ne kadar süre? Kendileri ne görebiliyor ya da sizin Daire Başkanı olarak yapabileceğiniz herhangi bir öneri var mı “Şu kadar saat ama biz buna çıkartılmasını öneriyoruz.” Tarzında?

İkinci husus, bu konuda eğilimi olan kişiler maalesef çocuklarla çok rahat iletişim kurabilecekleri meslekleri tercih ediyorlar ki çocuklara yaklaşımdaki davranışları göze batmasın diye. Bu noktada, ben eğitim camiasından gelmediğim için soruyorum, öğretmenler ve öğretmenler gibi okullarda çalışanlarla alakalı, örneğin işe almadan önce ayrı bir test usulü ya da mülakat usulü önermeniz fiilî anlamda katkı sağlar mı? Bu konudaki sizin uzman görüşünüzü ifade ederseniz seviniriz.

Teşekkürler.

Buyurun Veyssel Bey.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI VEYSEL ÖZTÜRK – Evet, cinsel istismar tarih boyunca vardı ve giderek artıyor, mutlaka da öyle. Benim buradaki ifadem belki yanlış mı anlaşıldı, ne kadar arttığını bilmiyoruz, tabii ki artıyor olabilir. Ama biz şunun farkındayız: Artsa da artmasa da istismara uğrayan bir çocuk varsa biz 1 milyon neferle mücadele etmek zorundayız. Sayının çokluğu azlığı değil, bir çocuk varsa o çocuk bizim çocuğumuzdur. Biz bu mantıkla yola çıkıyoruz, haklısınız, daha çok çalışmalıyız. Ben kendime ders çıkararak söylüyorum, çalışmıyoruz değil ama daha çok çalışmamız lazım. Çünkü kaybedilen bizim neslimiz. Hayır diyebilme, reddetme becerilerinde ben sadece örnekler sundum.

Bir anasınıfı öğretmeni eş olarak söylüyorum, anasınıfından itibaren yani okul öncesinden itibaren hayır diyebilme becerileri çocuklarımıza kazandırılıyor. Ben sadece oradaki kazanımları örnek olarak verdim. Keşke bu ülkede okul öncesi denildiğinde hem toplum hem Medis hem de hepimiz anasınıfı gibi algılamasak, okul öncesinin aslında 36 aydan başladığını hepimiz bilsek ve önemsesek. Bunu kendi eleştirim olarak söylüyorum. Ne kadar erken eğitime başlarsak o kadar az istismar, o kadar az sorunla karşılaşırız. Mutlaka, 36 aydan itibaren bütün çocuklarımızın okullara kavuşması lazım. Ben şunu da, son zamanlarda Millî Eğitim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 35

Bakanlığının içerisinde olan bir personel olarak görüyorum ve aslında çok seviyorum. Yıllarca, eğitim daha çok öğretim gibi algılandı maalesef. Akademik başarılar, üniversiteye ya da işte yükseköğrenime hazırlıklar ağırlık bastı. Çocuklarımızı daha çok akademik başarılar üzerinden değerlendirdik ama son zamanlarda müfredatın hafifletilmesi, daha çok eğitime, gerçekten eğitime, çocuğu tanımaya yönelik müfredata yönelmesi çok önemli. Daha da çok yol almamız lazım. 6-7 yaşındaki bir çocuğun otuz saat okulda kalması, otuz saat ders işlemesi gerçekten çok ciddi bir yüküdür, çok ciddi bir yükür. Çocuk otuz değil belki de kırk saat okulda kalmalı, buna hemfikiriz ama bu ders olmamalı. Arkadaşlarıyla oyun, üstünü kirletebilme, paylaşabilme, sabır, sevgi, saygı, hoşgörü, hayır... Aklınıza gelecek tüm toplumsal yaşam becerilerini kazandıran bir eğitim sistemine dönmemiz lazım. Şu anda Bakanlığımız bu yönde çalışmalar yapıyor yani akademik bilgilerden çok, kendini tanıyan, bilen ve ayakları üzerinde durabilen bir nesil yetiştirme üzerinde duruyor. Bu, rehberlik açısından, bir rehber öğretmen olarak bizleri de sevindiriyor.

Rehber öğretmen sayısı artırılmalı. Evet, biz de rehber öğretmen sayılarının artırılmasını istiyoruz. 60 bin civarında okulumuz var dedik, rehber öğretmen sayımız 30 binlerde kalıyor. Mezun olan bütün rehber öğretmenler atanıyor, açık kaldığında, alan dışı atama olduğunda bir kıyamet kopuyor, atamadığınızda da o okullar öğretmensiz kalıyor. Tabii ki alanı bilen kişi olmalı yani derdimiz, sorunumuz neyse o derde merhem olacak insanlarla çalışmamız lazım, kesinlikle katılıyorum. Son yıllarda, belki 2011 yılında bütün öğretmenler atandıktan sonra, rehber öğretmenler atandıktan sonra, çok az, 75 kadar –sayıyı yanlış söylemek istiyorum, sadece aklımda kalan şey- bir sosyoloji öğretmeni atandı, en son atamalar 2003 yılıydı. Alan dışı atanmamalı, buna hemfikiriz ama bütün mezun rehber öğretmenler atanıyor, dışarıda şu anda rehber öğretmen bulmanız neredeyse mümkün değil.

Son yıllarda, belki bir dönem bir gecikme olabilir ama rehber öğretmenlerin atanmasıyla ilgili konuşurken biraz da tabii öğretmenlerimizin Millî Eğitim Bakanlığına gelirken Millî Eğitim Bakanlığının ya da bizim ihtiyacımıza yönelik bir eğitime evrilmesi lazım. Akademik bilgileri çok yoğun. Çünkü, bugün baktığınızda PDR bölümü ya da öğretmenliği seçen genç çocuklarımızın hukuktan önce PDR'yi yazdığını görebiliyorsunuz ya da tıpla, altına matematik öğretmenliği yazan çocukları görebiliyorsunuz, yan yana yazabiliyor. Yani öğretmenlik artık, öyle biraz daha düşük puan alınca “Olmasa, hiç değilse öğretmen olurum.” mantığından ön plana çıkmış, gerçekten zeki ve başarılı çocuklarımız... Maalesef, ben buna üzülüyorum bu belki akademisyenleri eleştirmek gibi anlaşılmalı ama akademik bir üniversite içerisindeki eğitimlerin mutlaka biraz daha bizim çocuğumuza, bizim eğitimimize ve bizim kültürümüze uygun eğitime dönmesi lazım. Bunu eleştiri olarak kabul edebilirim kendi adıma ama şunu anlamakta -kişisel görüşüm- ben bunda zorlanıyorum. Son zamanlarda onlarca sahte öğretmen ortaya çıktı. Öğretmenlerin sahte olduğunu biz diplomalarından anladık. Araba kullanmayan insanın, bindiğinizde ehliyeti var mıydı, yok muydu diye hemen anlarsınız. Eğer bir okula öğretmen olarak soktuğunuz insan hiç okumamış, lise mezunu ya da arkeoloji mezunuysa, onun öğretmen olduğunu anlayamıyorsanız, onun, diplomasıyla sadece sahte öğretmen olduğu anlaşılıyorsa bu eğitim sisteminde akademik bilgilerin yanında daha çok öğrenciyi tanıyan ve gerçekten öğretmen gibi yetişmiş üniversite mezunlarına ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Gerçekten bugün biz mezun olan öğretmenlerimizin çoğunun doğru öğretmen ya da sahte mi olduğunu diplomasıyla anlıyoruz, böyle olmaması gerekiyor.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak son yıllarda, geçen ve bu yıl yaptığımız uygulamamızda biz öğretmenlerimizi sınıfa sokmadan önce onları yeniden eğitimden geçirdik. Çok eleştiriler aldık, “Öğretmen açıkları olmasına rağmen bu öğretmenler ne yapıyor?” denildi. Öğretmenlerin gerçekten daha usta, daha deneyimli öğretmenlerin gözetiminde sınıflara girmesi lazımdı. Mezun ettiğimiz gençlerimizi ve çocuklarımızı o gün sınıfa soktuğumuzda aslında o yılı kaybediyoruz, ben öyle bakıyorum. Tamamı için geçerli değil, kişisel başarılı olan arkadaşlarımız var ama mutlaka eğitim fakültelerinin, öğretmen yetiştiren kurumların da bu sorunlara yönelik bir eğitime yönelmesi gerekir diye düşünüyorum.

Sorularınızla ilgili, evet “ASDEP içerisinde psikolojik danışmanlar çalışmalı.” dediniz, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında. Zaten böyle bir proje var, ASDEP içerisinde çalışacaklar, böyle bir şey yok. ASDEP'in eğitimleri kısmında Sağlık Bakanlığı, diğer STK'lar açısından Millî Eğitim Bakanlığı da yer aldı eğitim verirken. ASDEP çok güzel bir proje ama daha da canlandırılmalı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı da bunu canla başla yapıyor.

Yurtlar ve evlerin sayılarını sordunuz, şimdi, kendi adıma söyleyebilirim, Bakanlığım adına da tabii ki cevap verebilirim. Yasal olmayan bir şey hakkında sayı vermem çok zor. Yani bana şunu sormuş gibi oluyorsunuz: Yani bir emniyete “Kaç tane sahte plaka var?” gibi bir şey. Yani ne kadar yasal olmayan ev ya da yurt olduğunu benim bilmem... “Benim” derken, Bakanlığım adına diyorum.

Evet, bunu yapmak için bir çaba gösterilmeli, mutlaka çaba var ama Sayın Vekilimin çok güzel bir tespiti vardı, ben onu çok önemsiyorum. En azından, okullarımızda rehber öğretmen aracılığıyla öğrenci formlarını dolduruyoruz, öğrenci gözlem fişlerini görüyoruz. MEBBİS'e yani öğrenciyle ilgili verileri girerken ailesi yanında mı kalıyor, akrabası yanında mı, hangi adreste kaldığıyla ilgili bilgiler bizim sistemimizde var.

Belki şunu sorgulamamız gerekecek: Verilen bilgiler değişmiş mi? Yani şu çok kolay: Akrabası yanında kalıyor göstererek de evde insanlar kalabilir. Bu, gerçekten akraba yanı mı yoksa bir başka ev mi, bunu sorgulamak lazım. Bunu, kimin evinde kaldığı olarak ben bakmıyorum. Bir rehber öğretmen olarak ya da rehberlik psikolojik danışmada destek verebilmek için aile yanında kalan çocuğa verdiğiniz destekle, ailesinin dışında kalacak çocuğa verdiğiniz destek arasında farklılık olur çünkü ona birazcık daha ailevi sorumluluklar yüklendiği için.

Bu çalışmaları önemsiyoruz. Bu çalışmalarla, dediğiniz gibi, belki bu kaçak gördüğümüz ya da olmaması gereken diye tanımladığımız evlerin sayıları azalacak ve inşallah, yok olacaktır; böyle diye düşünüyorum ama hiç, sayısal veri vermemiz gerçekten mümkün değil.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : istismar

Tarih : 01/06/2016 Saat : Kayıt: İstismar Stenograf : Uzman : Sayfa: 36

Yine, Sayın Vekilimin Aydın'daki ve Konya'daki Anadolu liseleriyle ilgili vermiş olduğu ihbarlarla ilgili vardı. Sayın Vekili mlle konuştuğumuzda da ben sabah onu söyledim...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Anadolu lisesi değil.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI VEYSEL ÖZTÜRK – Konya'daki Anadolu lisesiydi Sayın Vekilim. Sizin verdiğiniz köydü.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Benim verdiğim, ilkokul.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI VEYSEL ÖZTÜRK – Evet, her ikisi için de söyleyeceğim.

Sayın Vekilim, bana, öğretmenlerimiz ya da köy ya da olayla ilgili bilgi vererseniz, ben kişisel olarak takip edebilirim. Yani onu vurgulamaya çalışıyoruz. Bizler, var olan mevzuatı, yasaları uygulamakla mükellefiz. Yasanın dışında bir uygulama varsa, bunu Bakanlığa ya da Millî Eğitim Müdürlüğüne ya da ne bileyim, bir kanun yapıcıya yorumlamak yerine, onu kişisel hatası olarak görmeli böyle bir hata varsa ama mevzuat çok net. Eğer burada bir suç varsa, suçu beyan etmek zorundasınız. Beyan etmezseniz zaten suçlu durumuna düşersiniz.

Sizin de dediğiniz gibi, bir mağduriyet... Öğretmenlerden kaynaklanan bir mağduriyet ya da sürgün –sizin tanımınızla- varsa tabii ki bunun takipçisi olacağız çünkü bir insan kolay yetişmiyor, hiçbir insanı kaybetmeyi göze alamayız. Bunu şahsım adına söylüyorum, bunun takipçisi olacağız.

Bunun haricinde, rehberlik saatleriyle ilgili Sayın Başkanımın bir şeyi vardı. Evet, liselerde rehberlik saatleri devam ediyor. Yalnız, 2012 yılından bu yana ilköğretimlerde rehberlik saatleri yani rehberlik etkinlikleri uygulamaları biraz daha "serbest zaman etkinlikleri" adı altında ya da öğrencilerin derslerinin olmadığı sürelerle yayılmış durumda. Bu da ciddi bir sorun.

Bir rehber öğretmen olarak ben hep şöyle diyorum: Kitap okumayı çok seven bir insana vitrinden kitap göstermek gibi. Maalesef, rehber öğretmenlerimiz rehberlik servislerinde, teneffüslerin az olması, çocukların daha çok artık servisle gidip gelmesi nedeniyle, doğrudan çocuklara dokunmakta, onlarla çalışma yapmakta zorlanıyorlar yani çocuğu görmekte zorlanıyoruz. Mutlaka, rehberlik etkinlik saatlerinin gelmesi gerekiyor. Millî Eğitim Bakanlığı olarak bunu önemsiyoruz. Yani öğretimden vazgeçip eğitime gelmeden bahsettik. Bunu da yapacağız.

Ne kadar çok çocukla rehber öğretmenimizi buluşturursak, bu kadar bu komisyonların görevi azalacak ya da istismara uğrayan çocuklar azalacak ya da yok olacaktır diye düşünüyorum.

Onun haricinde, personelin eğitiminden bahsettiniz. Biz, kantinciler ve servisçileri bir eğitime alıyoruz tabii ki. Hem adli sicil soruşturmalarından geçiyor hem de eğitim alıyor. Ama eğitimin içeriği daha da güçlendirilmeli çünkü, evet, böyle bir risk her zaman var. Örneğin, kantinler, en kolay –bağımlılık konusunda bilhassa- bağımlı maddelerin, uyuşturucu maddelerin ya da diğer maddelerin kolaylıkla belki de satılabileceği yerler. O yüzden, önce bu kişilerin bilinçlendirilmesi, onların kontrol edilmesi, sağlıklı yiyecekler satabilmesi için daha fazla eğitim vermemiz lazım. Kontrolleri yapılıyor mu? Evet, yapılıyor. Adli sicilleri yapılıyor mu? Yapılıyor ama daha da fazla kontrole girmemiz lazım.

Evet, servisler konusunda da ciddi şey var. Baktığımızda, adli sicille ilgili sorunu var mı diye bakıyoruz, farklı sorunlarına bakıyoruz ama maalesef, örneğin aracı nasıl kullandığına hiçbirimiz bakmıyoruz, ne kadar ceza aldı, çok da önemli değil. Oysa hepsi can taşıyorlar. Bunun için daha ciddi çalışmalar yapılması gerekiyor. Onu da Bakanlığa ya da kendime özel iş olarak kabul ediyorum, çalışmalarını mutlaka artırmamız gerekiyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Veysel Bey.

Bugünkü çalışmalarınızdan ötürü ve katkılarınızdan ötürü bütün herkese teşekkür ederek ben de bitirmek istiyorum.

8 Haziranda, biliyorsunuz, denetleme görevini ifa için çocuk cezaevini ziyarete gideceğiz, muhtemelen bilgileri size gelir. Saat 10.00'da buradan ayrılıp 10.30'da oraya gideriz diye tahmin ediyorum.

12 Haziranda da Karaman'a yola çıkışımız var, 13 Haziranda da Karaman'a yapılacak değerlendirmemiz ve oradaki denetimimiz söz konusu.

Tekrar teşekkür ediyorum ve iyi günler diliyorum.

Bu arada, Veysel Bey, söylemeyi unuttum. Zaten bize doküman verdiniz ama eğer şu an gelen sorular çerçevesinde yazılı olarak daha fazla bilgi vermek isterseniz, 8 Hazirana kadar Komisyonumuza ulaştırırsanız seviniriz.

İyi günler, sağ olun.

Kapanma Saati: 16.51